

Jaarstukken 2022

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Inleiding	6
Programma 0 Bestuur en ondersteuning	8
Thema Bestuur	8
Thema Dienstverlening en Organisatie	12
Programma 1 Veiligheid	18
Thema Openbare orde en veiligheid	18
Programma 2 Verkeer en vervoer	21
Thema Verkeer, vervoer en wegen	21
Programma 3 Economie	24
Thema Werken	24
Thema Grondexploitatie - bedrijventerreinen	26
Programma 4 Onderwijs	30
Thema Onderwijs	30
Programma 5 Sport, cultuur en recreatie	38
Thema Cultuur	38
Thema Toerisme en recreatie	40
Thema Openbaar groen	42
Thema Sport	44
Programma 6 Sociaal domein	48
Thema Uitvoering sociale wetgeving	49
Thema Maatschappelijke ondersteuning	55
Thema Jeugdhulp	58
Thema Dorpenbeleid en dorpshuizen	61
Programma 7 Volksgezondheid en milieu	67
Thema Milieu	67
Thema Gezonde samenleving	69
Thema Duurzaamheid	71
Programma 8 Bouwen, wonen en gronden	81
Thema Ruimtelijke ordening	81
Thema Wonen	83
Thema Grondexploitatie - niet bedrijventerreinen	85
Paragrafen	88
Lokale heffingen	88
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	90
Onderhoud kapitaalgoederen	93
Financiering	98
Bedrijfsvoering	101
Openbaarheidsparagraaf (Wet Open Overheid)	103

Verbonden partijen	104
Grondbeleid	116
Projecten	118
OWO samenwerking	122
Oekraïne	125
Corona	126
Jaarrekening	128
Grondslagen jaarrekening	128
Balans en toelichting	130
Overzicht van baten en lasten met toelichting	149
Uiteenzetting financiële positie	161
Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)	162
Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld	183
Algemene dekkingsmiddelen	184
Kosten Overhead	184
Vennootschapsbelasting	185
Onvoorzien	185

Inleiding

Inleiding

Met de jaarstukken 2022 leggen wij als college bestuurlijk verantwoording af over wat we in heel 2022 hebben gedaan. Omdat er de gemeenteraadsverkiezingen waren, was het een gebroken jaar. De eerste maanden waren er nog de 'oude' raad en het 'oude' college. Daarna de 'nieuwe' raad en het 'nieuwe' college. Wat we gedaan hebben in 2022 is daarom deels gebaseerd op het vorige coalitieakkoord, deels op het nieuwe akkoord. De basis voor onze verantwoording is echter de begroting 2022. En die is tussentijds niet wezenlijk veranderd.

Veel van wat we als gemeente in 2022 van plan waren, hebben we kunnen realiseren. Samen met onze inwoners, instellingen en bedrijven. Samen als gemeenteraad, college en ambtelijke organisatie. Met elkaar - omdat we alleen op die manier samenleving kunnen zijn. In de jaarstukken vindt u meer in detail de verantwoording op de verschillende beleidsterreinen.

Het jaar 2022 liet ons op een bijzondere manier ervaren hoe belangrijk en waardevol het is om een samenleving te zijn. En ook hoe moeilijk dat soms is. Corona mag dan wat op de achtergrond geraakt zijn, andere crises kwamen ervoor in de plaats. De oorlog in Oekraïne, de gevolgen voor de energiemarkt, de enorme inflatie. Daarnaast zorgen om het klimaat, het stikstofvraagstuk. Als het spannend wordt, worden tegenstellingen scherper, debatten harder. Daardoorheen is er vaak weinig vertrouwen in ons, als overheid. Ontwikkelingen die ook hun weerslag hebben in onze eigen gemeente, op onze schaal.

We zien het als onze opgave om, op die lokale schaal, te blijven werken aan het bouwen aan onze samenleving. Een samenleving waarin een betrouwbare overheid eraan meehelpt dat iedereen kan meedoen. Hoe we dat hebben gedaan, kunt u in deze verantwoording over 2022 terugzien.

Financieel sluiten we het jaar positief af, met een resultaat van afgerond € 14,8 mln .

We kijken uit naar het gesprek met u over deze jaarstukken, in de gemeenteraadsvergadering van 10 juli 2023.

Het resultaat op hoofdlijnen

De begroting 2022, inclusief alle tussentijdse wijzigingen, ging uit van een verwacht resultaat van € 1,65 miljoen. Dit was verdeeld in bate van € 1,77 mln. incidenteel en een structureel nadeel van € 0,12 mln.

Na het opmaken van de jaarrekening komt het resultaat uit op € 14,8 mln. Een verschil van € 13,15 mln. met het begroot resultaat. Het resultaat is te splitsen in een bate van € 9,45 mln. door incidentele (eenmalige) meevallers en een bate van € 5,35 mln. op de uitvoering van de structurele activiteiten. Structureel moet in dit geval gelezen worden als "activiteiten, en dus bijbehorende baten en lasten, die elk jaar door de gemeente worden uitgevoerd". Structureel wil dus niet zeggen dat de lasten ook elk jaar hetzelfde zijn. Die kunnen soms hoger en soms lager zijn. Het structurele resultaat is met € 5,35 mln. € 5,47 mln. hoger uitgevallen dan begroot. Dit is in belangrijke mate veroorzaakt door hogere baten decembercirculaire van € 1,0 mln. en bouwleges van € 0,28 mln. en lagere lasten in het sociaal domein van € 2,6 mln.

Het incidenteel resultaat is met € 9,45 mln. € 7,68 mln. hoger uitgevallen dan begroot. Hiervan komt € 4,85 mln. uit de vrijval van de reserves onderwijshuisvesting. Deze reserves zijn vrijgevallen omdat de afschrijvingslast voor het IHP 2022, conform raadsvoorstel, volledig in het meerjarenperspectief 2022-2026 is verwerkt. Voor de opvang van de Oekraïense vluchtelingen verwachten we € 2,2 mln. meer te ontvangen dan wat er tot heden aan kosten is gemaakt. Ook incidenteel is de opbrengst van € 0,64 mln. uit de verkoop van diverse gronden zoals de Commissieweg 3 in Beetsterzwaag. De kosten van de verwerking van afval vielen € 0,31 mln. lager uit door een lager afvalvolume. Omgekeerd viel de opbrengst van oud papier hoger uit dan begroot. Door de sterk gestegen rente was er een rentevoordeel van € 0,2 mln. Ook kon uit de voorziening wethouderpensioenen € 0,36 mln. vrijvallen.

In de perspectiefbrief 2023 zal worden voorgesteld € 7,1 mln. van het resultaat 2022 in te zetten voor het vormen van een afschrijvingsreserve School Lyndenstein. Met deze reserve kunnen de afschrijvingslasten voor de investering in school Lyndenstein worden gedekt en ontlasten we de begroting in de toekomst structureel met € 170.000,-. Daarnaast zal worden voorgesteld om een egaliseringsreserve voor de verduurzaming gemeentelijke gebouwen van € 3 mln. in te stellen. Ook deze

reserve zal worden ingezet om investeringen te kunnen plegen zonder dat de bijbehorende afschrijvingslasten de begroting structureel belasten. Deze investeringen zorgen er ook voor dat de structurele energielasten in de meerjarenbegroting kunnen worden verlaagd. Om ook de maatschappelijke gebouwen in gemeentelijk eigendom, zoals dorpshuizen, versneld te kunnen verduurzamen zal een aanvullende dotatie van € 1,1 mln. in het Duurzaamheidsfonds worden voorgesteld. Afsluitend zal in de perspectiefbrief worden voorgesteld om een deel van de overgebleven middelen voor de opvang van Oekraïners apart te zetten in een egalisatiereserve vluchtelingen. Deze reserve kan worden gebruikt voor die kosten voor de opvang van vluchtelingen in de brede zin die niet door het Rijk vergoed worden.

Per programma vindt u de nadere toelichting op zowel de structurele als incidentele baten en lasten. In deze analyse wordt op taakveldniveau benoemd wat de afwijkingen waren voor het programma in kwestie. Dat geldt voor de nadelen én de voordelen. Daarnaast is in het hoofdstuk Jaarrekening in de paragraaf "Overzicht van baten en lasten met toelichting" een algemene toelichting op het resultaat, een cijfermatig overzicht totaal, een cijfermatig overzicht per programma en een volledig overzicht van de incidentele baten en lasten opgenomen.

Financieel overzicht Jaarrekening 2022 (bedragen x € 1.000)					
Omschrijving	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2022 incl. wijzigingen	Jaarrekening 2022	Verschil
Saldo baten en lasten	6.200	768	825	9.365	8.540
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-3.264	62	823	5.435	4.612
Saldo	2.936	830	1.648	14.800	13.152
<i>Verdeeld in</i>					
Incidenteel saldo	-2.716	1.014	1.773	9.454	7.681
Structureel saldo	5.652	-184	-125	5.346	5.471

De controleverklaring

De jaarstukken 2022 zijn door de accountant gecontroleerd. Deze heeft voor de getrouwheid en rechtmatigheid een goedkeurende controleverklaring afgegeven. Wij verwachten dat wij met de beleidsmatige en financiële inhoud van dit document opnieuw een transparante verantwoording hebben afgelegd.

Beetsterzwaag, 6 juni 2023.

de secretaris
 Sandra van 't Hooge

de burgemeester
 Lex Roolvink

Programma 0 | Bestuur en ondersteuning

Programma 0 | Bestuur en ondersteuning

Het jaar 2022 was het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen. Daarom kijken we in de jaarstukken terug op twee bestuursperiodes, elk met een eigen coalitieakkoord.

In 2018 is de coalitie van Opsterlands Belang, PvdA en ChristenUnie gestart. In het coalitieakkoord is gekozen voor een nieuwe manier van besturen. Juist in de gemeente, als eerste overheid, staat die overheid dichtbij mensen. Dan moet duidelijk zijn wat je als inwoner van die overheid mag verwachten. In 2022 is na de verkiezingen een nieuwe coalitie begonnen. De partijen Opsterlands Belang, FNP, PvdA en ChristenUnie hebben hun ambities verwoord in het coalitieakkoord 'Mei-inoar foarút'. Samen vooruit: met onze inwoners, ondernemers, verenigingen, instellingen en andere organisaties die actief zijn in Opsterland, met de andere twee OWO-gemeenten, maar ook met gemeenten om ons heen en in P10-verband.

Opsterland is een mooie en stabiele, zelfstandige gemeente in Zuidoost-Friesland. We willen die zelfstandigheid behouden. We werken samen in OWO-verband. Daarnaast leggen we de verbinding met andere gemeenten, zoals met Heerenveen en Smallingerland. Wij maken deel uit van de P10, een samenwerkingsverband van inmiddels 30 grote plattelandsgemeenten. We hebben onze ambities en uitdagingen onder de aandacht van de landelijke en Europese politiek gebracht. Bijvoorbeeld via de VNG, de VFG en de P10. Burgemeester Van Selm was tot haar vertrek voorzitter van de P10.

Om als gemeente dicht bij de samenleving te kunnen staan, is goede en eigentijdse dienstverlening een voorwaarde. Ook in 2022 hebben we daaraan verder gebouwd. Aan de ene kant leverden we dienstverlening in het gemeentehuis. Daar konden inwoners persoonlijk onze medewerkers ontmoeten. Dat blijft zo. Aan de andere kant kwamen steeds meer producten digitaal beschikbaar. Onderdeel van onze dienstverlening is onze communicatie. We hebben in 2022 actief gecommuniceerd over bijvoorbeeld onze diensten en producten en over de vergaderingen van de gemeenteraad.

We hebben een professionele, eigentijdse organisatie nodig. Die op een goed niveau, met voldoende menskracht, het werk kan doen. Werk dat direct gericht is op dienstverlening aan de samenleving. Maar ook werk om burgemeester en wethouders en gemeenteraad te ondersteunen. Daarbij passen modern werkgeverschap en werknemerschap. Om zo'n organisatie te kunnen zijn, is het nodig te blijven ontwikkelen. Daarom zijn management en medewerkers in 2022 verdergegaan met het eerder ingezette organisatieontwikkelingstraject. De kern daarvan is dat de ambtelijke organisatie zo goed mogelijk aansluit bij de huidige netwerksamenleving. Door een andere inrichting van de kantooruimte hebben we ingespeeld op de trend dat medewerkers vaker thuiswerken.

Tot slot onderstrepen we het belang en de gevolgen van meer en andere participatie. We hebben ook in 2022 weer gemerkt dat dit een open houding van ons als overheid (bestuur en organisatie samen) vraagt. En ook dat participatietrajecten meer tijd en menskracht vragen dan werken op de klassieke manier. We gaan ervan uit dat die ontwikkeling de komende jaren nog sterker zal worden.

Kaderstellende documenten

Coalitieakkoord 2018-2022 - Brêge nei de takomst
 Coalitieakkoord 2022-2026 - Mei-inoar foarút
 Romte en ferskaat 2013
 Informatiebeleidsplan OWO-gemeenten 2017-2020
 Bestuursovereenkomst OWO-samenwerking (2015)
 Standpuntbepaling voortgang OWO-samenwerking (2016)
 OWO-visie (2021)

Thema Bestuur

Doelstellingen

We werken samen met inwoners aan een duurzame, sociale en leefbare gemeente

Maatregelen

Wij dragen met de Regiodeal Zuidoost-Friesland bij aan de brede welvaart

Omschrijving (toelichting)

In 2020 is de aanvraag Regio Deal Zuidoost-Friesland (vijf gemeenten samen met Provincie en Wetterskip) gehonoreerd met een rijksbijdrage van €15.000.000,- voor de periode 2020 - 2023. De cofinanciering van de rijksbijdrage is gevonden binnen bestaande projecten en middelen in Zuidoost-Friesland die bijdragen aan de doelen van de Regio Deal. Nadien is een en ander verder uitgewerkt tot de Regio Deal Zuidoost-Friesland. Opsterland is op grond van de samenwerkingsovereenkomst penvoerder / regiokassier. Het kabinet sluit met de regionale partners Regio Deals af ter versterking van de regio's en daarmee de samenleving. Uitgangspunt is de eigen regionale kracht. In de deals werken Rijk en regio samen aan meervoudige opgaven die bijdragen aan de Brede Welvaart.

Kwaliteit (toelichting)

Het doel is om de projecten van de Regio Deal Zuidoost Friesland in 2023 af te ronden. Met de rijksbijdrage Regio Deal investeren we in Opsterland vanaf 2021 in het nog verder uit te werken programma Geweldig Gorredijk en in de vernieuwing van de Brink in Bakkeveen. Hiervoor ontvangt de gemeente een rijksbijdrage van €1.600.000,-.

In 2021 zijn we begonnen met de zogeheten quick wins in het programma Geweldig Gorredijk. Deze betreffen bijdragen voor 1) de pilot tweerichtingsverkeer Hoofdstraat, 2) Vitale netwerken Gorredijk (Preventie-agenda) en voor 3) Loft Merakels (voorheen: verbinding cultuur en sport Gorredijk). De pilot tweerichtingsverkeer Hoofdstraat is inmiddels afgerond. De overige quick wins worden in 2023 afgerond. Daarnaast zijn de volgende projecten in uitvoering binnen het programma Geweldig Gorredijk: De Gordyk oan set, Museum Opsterlân, Burgerinitiatief Impuls aan Gorredijk en Kansen verduurzaming zwembad De Delte. Het project Museum Opsterlân heeft wat vertraging opgelopen, waardoor het wellicht iets zal uitlopen. De overige projecten liggen op schema en worden in 2023 afgerond.

De herinrichting van de Brink Bakkeveen is na de zomer 2022 aanbesteed. De uitvoering is in het najaar 2022 gestart en momenteel in volle gang. De verwachte opleverdatum: Voorjaar 2023.

De Regio Deal omvat meer dan het uitvoeren van een waaier aan samenhangende projecten. Er is ook extra aandacht voor uitwisseling van kennis en expertise tussen de verschillende overheden (gemeenten, Provincie, Wetterskip en Rijk). In dat kader staat de regionale samenwerking prominent op de agenda van het Regiobestuur.

Wij voeren de ontwikkelagenda's uit

Omschrijving (toelichting)

Op basis van het coalitieakkoord 2018-2022 zijn in 2019 drie ontwikkelagenda's vastgesteld door de raad. Voor de thema's Inclusieve samenleving, Leefbaarheid en Duurzaamheid zijn tien ambities geformuleerd. In de ontwikkelagenda's staat hoe tot 2022 aan het realiseren van deze ambities wordt gewerkt.

Kwaliteit (toelichting)

In 2021 is verslag gedaan van de realisatie van het coalitieakkoord, inclusief de ontwikkelagenda's. Voor de periode 2022-2026 is het nieuwe coalitieakkoord leidend. Hierin komen de ontwikkelagenda's niet terug.

Doelstellingen

Wij bewaken en bevorderen rechtsstatelijke en democratische waarden en burgerschap in de samenleving en we hebben een modern bestuur met als kernwaarden transparantie, openbaarheid en resultaatgerichtheid.

Wij stimuleren democratische beginselen en burgerschap. We streven naar bestuurlijke vernieuwing als daarmee de gemeenschap gediend wordt, bijvoorbeeld door initiatieven uit de samenleving te faciliteren.

Maatregelen

Wij betrekken de samenleving meer bij de besluitvorming

Omschrijving (toelichting)

De *krêft fan de mienskip* blijft belangrijk. Wij zoeken waar mogelijk actief de samenwerking met inwoners, ondernemers, verenigingen en maatschappelijke organisaties.

Kwaliteit (toelichting)

Wij hebben de lopende samenwerking voortgezet in projecten als MFA Tijnje, kindcentrum De Finne in Beetsterzwaag, de herinrichting van De Brink in Bakkeveen en sportcentrum Kortezwaag in Gorredijk. Via het project 'De Gordyk oan set' hebben we inwoners van Gorredijk gevraagd ideeën in te dienen voor de besteding van middelen uit de Regiodeal Zuidoost-Friesland.

De gemeente(raad) is ook vanuit de mienskip actief benaderd om in dialoog te gaan, bijvoorbeeld over het mienskipsinitiatief Gorredijk. Er zijn ook kleinere initiatieven door inwoners gestart, bijvoorbeeld rond woningbouw, speeltuinen of openbaar groen. Inwoners zijn daarnaast uitgedaagd om taken van de gemeente over te nemen via *right to challenge*. Dit heeft in 2022 niet tot overname van gemeentelijke taken geleid.

Wij organiseren verkiezingen

Omschrijving (toelichting)

Een belangrijke activiteit is het organiseren van de verkiezingen. Dit kunnen verkiezingen zijn voor de tweede kamer, provinciale staten, waterschappen, gemeenteraad of voor het Europese parlement.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 hebben de Gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Zowel het stem- als het telproces is in de gemeente Opsterland goed verlopen. Er waren voldoende vrijwilligers uit de gemeente voor bemensing van de stembureaus en het telproces.

Doelstellingen

Wij zorgen dat onze organisatie voldoet aan de AVG, zodat de privacy van burgers gewaarborgd is

De Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) stelt strengere eisen aan de verwerking van persoonsgegevens door onze gemeente van haar inwoners en haar medewerkers. Ook zijn de rechten voor betrokkenen verbeterd.

Maatregelen

Wij hanteren een stappenplan om te voldoen aan de AVG

Omschrijving (toelichting)

De gemeente Opsterland heeft gekozen om een stappenplan te volgen om de voortgang van de invoering van de nieuwe privacywetgeving te monitoren en werkbaar uit te voeren. Doel hiervan is om ons te kunnen verantwoorden over waar we staan met betrekking tot privacy en gegevensbescherming. Als gemeente hebben we de eigen verwerkingen in kaart gebracht (via het model van de VNG) en maken we de afspraken met ketenpartners op het gebied van uitwisselen van (persoonsgegevens) inzichtelijk.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 hebben we in lijn met het stappenplan een goede basis gelegd om aantoonbaar te voldoen aan de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Naast het vaststellen van een privacybeleid, hebben we verschillende procedures opgesteld die waarborgen dat de persoonsgegevens van onze inwoners veilig worden verwerkt. In 2023 werken we verder aan onder andere het in kaart brengen van alle eigen verwerkingen en het maken van afspraken met ketenpartners op het gebied van het uitwisselen van persoonsgegevens.

Doelstellingen

Opsterland is bestuurlijk zelfstandig en in staat om toekomstige opgaven uit te voeren, zelf of in samenwerking met (keten)partners

Maatregelen

De raad houdt sturing op de verbonden partijen

Omschrijving (toelichting)

Opsterland is deelnemer aan een aantal verbonden partijen. Wij zorgen ervoor dat de raad tijdig geïnformeerd wordt over belangrijke ontwikkelingen bij de verbonden partijen en zienswijzen kan indienen op bijvoorbeeld de begroting van verbonden partijen.

Kwaliteit (toelichting)

De raad is geïnformeerd over begrotingen en jaarstukken van de verbonden partijen. Daarnaast zijn er informatiebijeenkomsten geweest, bijvoorbeeld over de wijzigingen in de Wet gemeenschappelijke regelingen. De raad is ook actief geïnformeerd over actuele kwesties bij verbonden partijen, bijvoorbeeld over Caparis en Veiligheidsregio Fryslân.

In OWO-verband werken wij samen op ambtelijk niveau en trekken wij samen op in regionale verbanden

Omschrijving (toelichting)

De gemeente zet de samenwerking met Ooststellingwerf en Weststellingwerf voort. OWO heeft de volgende gezamenlijke afdelingen:

Bedrijfsvoering (financiële administratie, personeels- en salarisadministratie, inkoop en aanbesteding, ICT, documentaire informatievoorziening en verzekeringen), gehuisvest in Wolvega. Beheer en Registratie (belastingen, vastgoedinformatie en backoffice Werk, inkomen en zorg), gehuisvest in Oosterwolde en Vergunningverlening, toezicht en handhaving, gehuisvest in Gorredijk.

De resultaten van deze samenwerking vloeien voort uit de afspraken in de Bestuursovereenkomst 2015. De OWO-samenwerking komt uitgebreid aan bod in de OWO-paragraaf.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 zetten wij deze samenwerking voort. Naast de gezamenlijke afdelingen is er ook samenwerking bij onder andere de invoering van de Omgevingswet en afstemming over beleid en voorbereiding van bijvoorbeeld bestuurlijke overleggen van FUMO en SDF.

Via het voorzitterschap van de P10 dragen wij bij aan verbetering van de leefbaarheid van het platteland

Omschrijving (toelichting)

De gemeente Opsterland is voorzitter van de P10. De P10 werkt vanuit verschillende thema's aan de verbetering van de leefbaarheid van het platteland. P10 lobbyt bijvoorbeeld voor meer aandacht van

het Rijk voor de specifieke problemen van plattelandsgemeenten, maar laat ook zien dat het platteland ruimte biedt voor oplossingen voor problemen die in heel Nederland spelen. Dit biedt ook kansen en voordelen aan Opsterland.

Kwaliteit (toelichting)

De P10 heeft inmiddels dertig deelnemers. Samen behartigen zij de belangen van grote plattelandsgemeenten, bijvoorbeeld met de in 2020 gelanceerde Agenda Platteland. In 2022 heeft de P10 daarnaast voor meerdere specifieke thema's gelobbyd. De belangrijkste thema's waren de leefbaarheid van platteland, de stikstofmaatregelen en de herverdeling van het Gemeentefonds. Daarnaast laat de P10 zijn stem horen over onderwerpen als energietransitie, wonen en onderwijs. Burgemeester Van Selm was, tot haar vertrek als voorzitter, namens de P10 lid van het bestuur van de VNG.

Thema Dienstverlening en Organisatie

Doelstellingen

De gemeente heeft de bedrijfsvoering op orde

Een goede bedrijfsvoering is noodzakelijk om de dienstverlening aan de maatschappij en burgers te kunnen leveren. Dit moet op een zo slim mogelijke manier gebeuren waarbij er oog blijft voor het doel wat we dienen. De uitkomsten uit het organisatieontwikkelingstraject worden gebruikt om waar nodig de bedrijfsvoering te stroomlijnen.

Maatregelen

Invoeren van Anders werken daar waar het past

Omschrijving (toelichting)

Medewerkers worden zo veel mogelijk gefaciliteerd om 'anders te werken' in de nieuwe netwerksamenleving.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 zijn de laatste aanpassingen doorgevoerd zodat de medewerkers hybride kunnen werken. In 2022 zijn we ook gestart met het traject om het kantoorgebouw zelf toekomstbestendig te maken. Hiervoor hebben we als eerste het project voor het realiseren van een werkcafé-functie opgepakt. De oplevering daarvan vindt naar verwachting in 2023 plaats.

Bij anders werken gaat het om 'harde' en 'zachte' maatregelen. Daarom hebben de medewerkers in 2022 trainingen feedback gevolgd. Als onderdeel van het meerjarige traject van organisatieontwikkeling.

Visie strategisch vastgoed

Omschrijving (toelichting)

Wij zijn bezig met het analyseren van het vastgoedbeleid om zorg te dragen voor een toekomstbestendige vastgoedportefeuille.

Kwaliteit (toelichting)

De visie strategisch vastgoed is vastgelegd in de kadernota vastgoedbeleid. De in 2021 vastgestelde kadernota vastgoedbeleid is leidend voor onze dagelijkse werkzaamheden. We hebben onze vastgoedtaken een meer centrale plaats en aansturing gegeven. Hierbij zorgen we voor de koppeling

tussen het fysiek en sociaal domein daar waar bij een vastgoedaangelegenheid van strategische of tactische aard de maatschappelijke relevantie een punt van afweging is.

Wij versterken het opdrachtgeverschap

Omschrijving (toelichting)

Sturen op resultaat in plaats van op inspanning betekent dat we onze rol als opdrachtgever willen versterken. Als we als gemeente niet tevreden zijn over geleverde diensten, gaan we op zoek naar andere aanbieders of oplossingen. Het gaat zowel om het versterken van intern opdrachtgeverschap via programma gestuurd werken, als om de manier waarop we omgaan met onze partners buiten het gemeentehuis.

Kwaliteit (toelichting)

In de tijdens het afgelopen jaar afgesloten contracten hebben we, daar waar dat van toepassing is, duidelijk geformuleerd wat de te leveren prestatie is. Hierdoor kunnen we tijdens de looptijd van het contract de feitelijke levering goed afzetten tegen de te leveren prestatie. Dat leidt tot minder discussies met de leveranciers.

Doelstellingen

Dienstverlening is adequaat en persoonlijk

We zijn bereikbaar op de wijze waarop onze inwoners en ondernemers dat wensen, via de website (24/7), telefoon, post of fysiek (gemeentehuis). Hierbij stimuleren we het gebruik van het digitale kanaal en blijven we gebruik maken van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van dienstverlening. De waardering van inwoners en ondernemers voor onze dienstverlening is minstens gelijk aan het landelijk gemiddelde voor gemeenten.

Maatregelen

In 2024 voldoen we aan de Digitale Agenda 2024

Omschrijving (toelichting)

De Digitale Agenda Gemeenten 2024 is de opvolger van de eerste gemeentebrede Digitale Agenda (2015-2020) en vormt de invulling van de meerjarige agenda voor de opgave 'Informatiesamenleving'. Digitalisering is niet meer alleen een onderwerp van de ICT-afdeling, maar verschuift naar de kern van de samenleving en het functioneren van de overheid. Dat leidt tot een aantal veranderingen ten opzichte van de Digitale Agenda 2020. De nadruk komt meer te liggen op '(digitale) samenleving' en 'overheid', in plaats van op digitale infrastructuur en overheid.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 is het aantal producten dat digitaal beschikbaar is, uitgebreid met het Digitaal Aanvragen Rijbewijzen (DAR). Ook hebben we onze dienstverlening laten onderzoeken door Partoer. Hiervoor is een burgerpeiling gehouden. Hieruit bleek dat de (digitale) dienstverlening van de gemeente Opsterland wordt gewaardeerd met een 7,1. Het landelijk gemiddelde bedroeg een 6,4.

Beleidsindicatoren

De formatie is in 2022 gestegen met 16 fte. Deze stijging kent twee oorzaken. De eerste oorzaak is dat inhuur die een structureel karakter blijkt te hebben in de perspectiefbrief 2022 is omgezet in formatie. Deze omzetting is op de langere termijn voordeliger omdat dezelfde capaciteit minder kost. De tweede oorzaak is dat de gemeente elk jaar taken krijgt overgedragen vanuit het rijk.

Waar formatie voor de maximale omvang van de organisatie staat is bezetting de feitelijke ambtelijke omvang van de organisatie. Voor de jaarstukken 2022 is het gepresenteerde cijfer de realisatie. Hieruit is ook af te leiden dat de ophoging van de formatie met 16 fte niet tot een hogere bezetting heeft geleid maar tot een lagere bezetting. Dit komt omdat de arbeidsmarkt zo krap was dat het werven van personeel niet is gelukt.

De stijging van de apparaatskosten komt vooral doordat de loonsom is toegenomen. Die stijging wordt gedeeltelijk veroorzaakt doordat budget ingezet voor inhuur is overgezet naar de loonsom, dit is slechts een technische verschuiving. Daarnaast zijn de loonkosten gestegen door de nieuwe CAO-afspraken.

De externe inhuur is met 5% gestegen omdat niet alle formatieplaatsen kunnen worden ingevuld door de krapte op de arbeidsmarkt. Omdat een aantal taken (en daarmee dus functies) uitgevoerd moeten worden is er meer ingehuurd dan in 2021. Ook het na-ijl effect van het hogere ziekteverzuim door Corona heeft aan de hogere inhuur bijgedragen.

Het aandeel overhead van de totale lasten is met 1,2% is gestegen t.o.v. 2021 door inhuur op overhead functies. Voor verdere details zie de onderstaande financiële toelichting.

Beleidsindicatoren	Eenheid	2020	2021	2022
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	7,4	7,6	8,1
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	7,0	7,1	6,9
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 688	€ 735	€ 833
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	10,3%	14,4%	19,6%
Overhead	% van totale lasten	11,4%	13,0%	14,2%

Bron: eigen gegevens

De berekening van deze indicatoren is gebaseerd op het document van de VNG 'Definities beleidsindicatoren 'bestuur en organisatie'.

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primaïr)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	17.332	16.152	17.786	21.148	3.361
Baten	62.443	59.204	65.093	70.508	5.415
Saldo voor bestemming	45.111	43.052	47.307	49.361	2.054
Mutaties reserves					
Lasten	3.402	-	260	260	-
Baten	423	-	1.109	1.147	38
Saldo na bestemming	42.132	43.052	48.156	50.247	2.092

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Saldo per taakveld			
0.1 Bestuur	-1.368	-1.151	217
0.10 Mutaties reserves	823	5.434	4.611
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	-1.648	-14.800	-13.152
0.2 Burgerzaken	-991	-985	6
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-716	-33	683
0.4 Overhead	-12.837	-12.968	-131
0.5 Treasury	224	434	210
0.61 OZB woningen	2.412	2.426	14
0.62 OZB niet-woningen	1.520	1.459	-61
0.64 Belastingen overig	98	62	-36
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	59.004	60.077	1.073
0.8 Overige baten en lasten	-40	38	78
Saldo voor bestemming	46.482	39.995	-6.487
Stortingen reserves			
Werkplek van de Toelomst	-260	-260	-
Totaal stortingen reserves	-260	-260	-
Onttrekkingen reserves			
AR-Versterken toegang SD	69	69	-
AR-Corona reserve	750	779	29
AR-Werkplek van de toekomst - Anders werken	30	30	-
Coronareserve	260	260	-
Reserve organisatiedoelstellingenfonds		8	8
Totaal onttrekkingen reserves	1.109	1.147	38
Saldo na bestemming	47.331	40.882	-6.449

Tussen het hoofdoverzicht en de specificatie per taakveld voor bestemming zit een verschil van -9365 (-825 begroting). Dit ontstaat door dat alle mutaties reserves op taakveld 0.10 geboekt zijn. In de specificatie laten we deze echter zien in het programma waar de reserve betrekking op heeft. Daarnaast is in de specificatie het resultaat opgenomen op taakveld 0.11.

Toelichting op de financiën

Het saldo na bestemming van dit programma is in 2022 € 2.092.000 voordeliger dan geraamd.

Taakveld 0.1 Bestuur geeft in 2022 een voordeel van € 217.000 ten opzichte van de begroting.

In 2022 is een bedrag van € 364.000 vrijgevallen aan de voorziening wethouderpensioenen. Per balansdatum 31 december 2022 zijn de actuariële berekeningen van toekomstige pensioenverplichtingen voor wethouderpensioenen geactualiseerd. Door een stijging van de wettelijk verplichte rekenrente was deze onttrekking mogelijk. De voorziening is per balansdatum toereikend om de toekomstige pensioenverplichtingen te dekken. Dit is dus een voordeel van € 364.000 ten opzichte van de begroting. Hiertegenover staan hogere kosten (€ 60.000) in verband met een 4e wethouder na de verkiezingen van 2022. Vanaf 2023 zijn deze kosten in de begroting opgenomen. Ook was er een niet geraamde éénmalige gift van € 30.000 t.b.v. de oorlogsslachtoffers in Oekraïne. En er waren meer kosten dan geraamd in verband met de wisseling van de burgemeester (€ 48.000). Overige posten waren per saldo € 9.000 nadeliger.

Taakveld 0.10 Reserves

De mutaties in de reserves worden steeds bij het desbetreffende programma toegelicht.

Taakveld 0.11 Resultaat van de rekening baten en lasten.

Hier is het resultaat van de Verantwoording 2022 verwerkt.

Taakveld 0.2 Burgerzaken geeft in 2022 een voordeel van € 6.000 ten opzichte van de begroting.

In 2022 is er ca. € 38.000 uitgegeven aan coronakosten. Dit waren de extra kosten die gemaakt werden om de gemeenteraadsverkiezingen volgens de toen geldende richtlijnen van de landelijke overheid te laten verlopen. Voor een totaaloverzicht van de coronakosten kan verwezen worden naar de paragraaf corona. Verder waren in 2022 de opbrengsten voor leges burgerzaken en reisdocumenten € 42.000 hoger dan geraamd. De overige posten gaven per saldo een voordeel van € 2.000.

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden geeft in 2022 een voordeel van € 683.000 ten opzichte van de begroting.

Dit voordeel is veroorzaakt doordat er in 2022 sprake was van enkele niet geraamde grondverkopen van in totaal € 640.000. Daarnaast waren de opbrengsten huren en pachten van de landerijen en de gemaakte kosten hiervoor per saldo € 47.000 voordeliger dan begroot. De overige posten waren per saldo € 4.000 nadelig.

Taakveld 0.4 Overhead geeft in 2022 een nadeel van € 131.000 ten opzichte van de begroting.

De personeelskosten waren in 2022 nagenoeg gelijk aan de begroting. Verder was er sprake van een nadeel op de kosten van het derde deel van de OWO-afdelingen van € 136.000. Hiervan is € 91.000 verantwoord in taakveld 0.4 en € 45.000 in taakveld 0.6 (belastingen). Belangrijkste oorzaken van deze overschrijding waren de automatiseringskosten (€ 74.000) en de kosten voor vergunningverlening (€ 50.000). Hier staan wel hogere leges omgevingsvergunningen tegenover. Zie ook de financiële toelichting bij programma 8. De door OWO-VTH gemaakte kosten ten behoeve van de implementatie van de Omgevingswet zijn ten laste van de egaliseringsreserve implementatie Omgevingswet gebracht. De coronakosten op dit taakveld bedragen € 34.000. Voor een verdere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf corona. De overige kosten waren per saldo € 6.000 nadeliger.

Taakveld 0.5 Treasury geeft in 2022 een voordeel van € 210.000 ten opzichte van de begroting.

In 2022 waren de werkelijke dividendopbrengsten hoger dan geraamd (€ 115.000). Enerzijds werd meer dividend ontvangen van Omrin (€ 153.000), anderzijds was er een lagere dividendopbrengst

Bank Nederlandse Gemeenten (€ 38.000). Verder was er een voordeel op rente (€ 95.000). Dit is voornamelijk veroorzaakt doordat in het laatste kwartaal 2022 nog rente is ontvangen van het rijk i.v.m. schatkistbankieren. Deze rente is niet meer in de doorberekening van rente aan de activa opgenomen.

Taakvelden 0.61 OZB woningen en 0.62 OZB niet woningen geven in 2021 een nadeel van € 47.000 ten opzichte van de begroting.

De OZB-opbrengst is in 2022 nagenoeg gelijk aan de begroting (€ 2.000 nadelig). Voor een verdere toelichting kan verwezen worden naar de paragraaf lokale heffingen. Daarnaast was er een nadeel op OWO-kosten van € 45.000. Zie hiervoor de toelichting bij taakveld 0.4.

Taakveld 0.64 Belastingen overig geeft in 2022 een nadeel van € 36.000 ten opzichte van de begroting.

Dit nadeel wordt grotendeels veroorzaakt doordat er minder aanmaningskosten in rekening zijn gebracht dan begroot

Taakveld 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds geeft in 2022 een voordeel van € 1.073.000 ten opzichte van de begroting.

De afwijking tussen begroot en realisatie van het gemeentefonds komt door de decembercirculaire. Deze kon niet meer verwerkt worden in de begroting. De grootste mutatie betreft de energietoeslag van € 572.000. Daarnaast is er nog een aantal hoeveelheidsverschillen, taakmutaties en doeluitkeringen.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten geeft in 2022 een voordeel van € 78.000 ten opzichte van de begroting.

In de begroting is een structurele raming opgenomen van € 37.500 voor onvoorzien. In 2022 is hier geen gebruik van gemaakt. Dit geeft dus een voordeel van € 37.500. Daarnaast was hier nog een voordeel van € 41.000 doordat hier de baten van de inruilwaarde van verkochte tractie voertuigen zijn verantwoord. Deze baten waren niet begroot.

De mutatie in de reserves bij programma 0 geeft in 2022 een voordeel van € 38.000 ten opzichte van de begroting.

Dit betreft een onttrekking van € 8.000 uit de reserve organisatiedoelstellingenfonds, deze was niet begroot. Daarnaast is er € 29.000 onttrokken aan de reserve corona. Er zijn in 2022 meer coronakosten geweest dan de hiervoor ontvangen rijksbijdrage. Deze niet geraamde onttrekkingen zijn hier een voordeel.

Programma 1 | Veiligheid

Programma 1 | Veiligheid

Doelstelling

Opsterland is een veilige en gezonde leefomgeving voor inwoners, ondernemers en bezoekers.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Het gemeentelijk veiligheidsbeleid omvat een groot aantal onderwerpen, variërend van personen met verward gedrag tot georganiseerde criminaliteit. Veiligheid dient integraal te worden benaderd. Het strekt zich namelijk uit tot alle schakels van de veiligheidsketen, benut de mogelijkheden van alle partijen en bewaakt en benut de dwarsverbanden tussen de diverse beleidsterreinen. De gemeente Opsterland ziet het als haar taak om eigen initiatieven van inwoners, maatschappelijke organisaties in het kader van veiligheid te stimuleren en om omstandigheden te creëren die het mogelijk maken dat burgers deze initiatieven ook daadwerkelijk kunnen oppakken en waarmaken.

Kaderstellende documenten

Integraal Veiligheidsbeleid Opsterland 2019-2022

Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving 2020 - 2024 OWO-gemeenten

Ontwikkelagenda leefbaarheid

Thema Openbare orde en veiligheid

Doelstellingen

Wij vergroten het veiligheidsbewustzijn en de zelfredzaamheid van inwoners, ondernemers en bezoekers

Maatregelen

We willen het aantal woninginbraken laten dalen of minimaal gelijk houden

Omschrijving (toelichting)

Vanwege de coronacrisis is het aantal woninginbraken in ons gebied heel laag. Deze trend zien wij ook op landelijk niveau. Voor 2022 is onze ambitie om het aantal woninginbraken op gelijk niveau te houden als in 2021.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 was het doel het Digitaal Opkopers Register (DOR) te implementeren in risicovolle branches waar gehandeld wordt in tweedehandsgoederen. De concept beleidsregels (DOR) zijn opgesteld, maar nog niet vastgesteld. Dit komt door de Oekraïense vluchtelingencrisis die veel van de capaciteit heeft gevraagd.

Doelstellingen

Wij pakken vormen van ondermijnende criminaliteit transparant en consequent aan

Maatregelen

Het creëren van bewustwording rondom het thema ondermijnende criminaliteit

Omschrijving (toelichting)

Wij creëren bewustwording omtrent ondermijning om inwoners, ondernemers, medewerkers en bestuurders weerbaarder te maken tegen ondermijnende criminaliteit en daarmee de kans op ondermijning te verkleinen in onze gemeente. Daarnaast vergroten we de meldingsbereidheid onder inwoners, ondernemers, medewerkers en bestuurders.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 is de aanpak van ondermijning verder gecontinueerd. We betrekken - naast de interne ambtelijke organisatie, college en raad - inwoners, ondernemers en verhuurders bij de aanpak van ondermijning (denk hierbij ook aan agrariërs en eigenaren van schuren in het buitengebied).

Dit doen we door middel van een communicatiecampagne en het organiseren van bewustwordingssessies voor eerdergenoemde doelgroepen. In 2022 hebben we door de Oekraïense vluchtelingen crisis - die veel van de capaciteit heeft gevraagd - onvoldoende opvolging aan beide activiteiten kunnen geven. Ook is het niet mogelijk gebleken om een digitaal meldpunt voor inwoners en ondernemers te realiseren.

Wel is de interne bewustwording over en aandacht voor het thema ondermijning toegenomen. Dit heeft geleid tot een goed lopend Lokaal Informatieoverleg Ondermijning waar signalen over ondermijning worden gedeeld en gemonitord. Indien nodig geven we hier opvolging aan.

Doelstellingen

Wij voorkomen en verminderen overlast

Maatregelen

Het realiseren van een daling van het aantal overlastmeldingen

Omschrijving (toelichting)

Wij realiseren een daling van het aantal overlastmeldingen. Dit kan betrekking hebben op huiselijk geweld, zorgmijders, personen met verward gedrag en (jeugd)criminaliteit.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 hebben we samen met onze ketenpartners gewerkt aan de aanpak van overlast. Daarnaast hebben wij bij complexe casuïstiek procesregie gevoerd. Ook hebben wij buurtbemiddeling ingezet bij burenruzies. Verder hebben we een integrale en persoonsgerichte aanpak gevoerd in de aanpak van overlast gevende jeugd(groepen).

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren	Eenheid	Opsterland				Nederland			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Winkeldiefstallen	Per 1.000 inwoners	0,5	0,5	0,3	0,7	2,3	2,0	1,8	2,3
Diefstallen uit woning	Per 1.000 inwoners	1,7	0,8	0,5	0,8	2,3	1,8	1,3	1,4
Geweldsmisdrijven	Per 1.000 inwoners	3,0	1,8	2,0	1,8	4,8	4,5	4,3	4,6
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Per 1.000 inwoners	3,4	3,4	4,0	3,5	5,9	6,2	6,0	6,0
Verwijzingen Halt	Per 1.000 jongeren	8,0	3,0	8,0	*	13,0	11,0	8,0	*

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 14 maart 2023

Wat heeft het gekost

Mutaties in de reserves worden verwerkt in programma 0 maar niet alle reserves hebben betrekking op programma 0. Om een juiste financiële analyse per programma te kunnen maken zijn in onderstaande tabel de mutaties van programma 1 reserves meegenomen.

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primaair)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	2.049	2.073	2.073	3.087	1.014
Baten	6	25	25	3.541	3.516
Saldo voor bestemming	-2.044	-2.048	-2.048	453	2.502
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-2.044	-2.048	-2.048	453	2.502

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Saldo per taakveld			
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-1.886	602	2.488
1.2 Openbare orde en veiligheid	-163	-149	14
Saldo voor bestemming	-2.048	453	2.502
Stortingen reserves			
Totaal stortingen reserves	-	-	-
Onttrekkingen reserves			
Totaal onttrekkingen reserves	-	-	-
Saldo na bestemming	-2.048	453	2.502

Toelichting op de financiën

Het saldo op dit programma is in 2022 €2.502.000 voordeliger dan begroot.

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer geeft in 2022 een voordeel van € 2.488.000 ten opzichte van de begroting.

De uitkering vanuit het Rijk voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne geeft een voordeel van € 2.434.000. Dit is toegelicht in de paragraaf Oekraïne.

Een deel van het positieve jaarrekeningsaldo 2021 Veiligheidsregio Fryslân (VRF) is naar rato verdeeld over de deelnemende gemeenten. Voor de gemeente Opsterland geeft dit een niet geraamd voordeel van € 53.000.

De overige posten zijn per saldo €1.000 (voordeel).

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid geeft in 2022 een voordeel van € 14.000 ten opzichte van de begroting.

De APV-vergunningen geven een lagere opbrengst dan begroot. Dit geeft een nadeel van € 8.000.

De opvang van vluchtelingen uit Oekraïne heeft veel tijd gevraagd van de medewerkers. Preventieve taken op het gebied van ondermijning, bijvoorbeeld bewustwordingssessies en een communicatiecampagne, zijn blijven liggen. Dit geeft per saldo een voordeel van € 22.000.

Programma 2 | Verkeer en vervoer

Programma 2 | Verkeer en vervoer

Door de ligging aan de A7 en de aanwezigheid van meerdere provinciale wegen is Opsterland goed bereikbaar en worden de woon- en werkfunctie goed uitgewisseld met het omliggende stedelijke gebied. Het gemeentelijke wegensysteem is van groot belang voor de bereikbaarheid en leefbaarheid in onze gemeente. Het in stand houden van het wegennet (en waterwegen) vraagt om aandacht. De verschillende arealen zoals wegen, bruggen, duikers, kades worden onderhouden zoals vastgesteld in het beeldkwaliteitsplan openbare ruimte. Hierin zoeken we naar een verantwoorde balans in de kwaliteitsniveaus van deze kapitaalgoederen. Veiligheid en bereikbaarheid staan hierin centraal.

Het netwerk van fiets- en voetpaden heeft in het kader van bereikbaarheid (binnen de gemeente) een belangrijke fijnmazige functie. Tevens heeft dit netwerk een toegevoegde waarde voor recreatie & toerisme in de gemeente. Fiets- en voetpaden moeten goed onderhouden worden en uitnodigen tot gebruik.

Gelet op de leefbaarheid en vitaliteit van het platteland is het openbaar vervoer een belangrijke voorziening voor onze inwoners. De vergrijzing van de bevolking zal de vraag naar (passend) openbaar vervoer vergroten. Er wordt voortdurend naar maatwerk gezocht om het aanbod bereikbaar en betaalbaar te houden en aan te laten sluiten op de vraag.

Kaderstellende documenten

Gemeentelijk verkeer en vervoerplan 2010 Bereikbaar zijn en blijven (GVVP)

Evaluatie Gemeentelijk verkeer en vervoerplan 2010

Meerjaren uitvoerend beleidsplan gladheidbestrijding (2011)

Beeldkwaliteitsplan openbare ruimte 2021-2025

Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland 2014

Fietsagenda Zuidoost-Fryslân 2019

Thema Verkeer, vervoer en wegen

Doelstellingen

De 16 dorpen moeten goed toegankelijk zijn

Uitgangspunt is dat dorpskernen fiets- en kindvriendelijk worden ingericht. De auto is te gast in onze dorpen.

Maatregelen

Wij houden de bovengrondse infrastructuur zoals wegen, fiets- en voetpaden en parkeerterreinen in stand voor dagelijks gebruik.

Omschrijving (toelichting)

Het areaal verhardingen wordt onderhouden zoals is vastgesteld in het Beeldkwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte 2021-2025.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 was er sprake van een sterke prijsstijging in de branche. Met name de kosten van asfaltonderhoud zijn sterk gestegen. Door met de perspectiefbrief aanvullende middelen beschikbaar te stellen heeft dit niet geleid tot grote achterstanden in het onderhoud. Er is een herprioritering gemaakt en aan bijna al het geplande onderhoud is uitvoering gegeven.

Naast het reguliere onderhoud zijn de volgende ingrijpende maatregelen uitgevoerd:

- de realisatie van de fietssnelweg Drachten - Ureterp is afgerond;
- het tweerichtingsverkeer in de Hoofstraat in Gorredijk is definitief ingesteld;
- de maximumsnelheid op de Gordykster- en Sweachsterwei is teruggebracht naar 60 km/uur;

Wij verwachten te starten met de voorbereiding van de realisatie van een fietssnelweg tussen Drachten en Heerenveen

Omschrijving (toelichting)

Met de doorontwikkeling van de e-bike en speed pedelec is de actieradius van de fiets vergroot. Het is een duurzaam alternatief geworden voor de auto op de langere afstanden. Door het aanleggen van fietssnelwegen wordt ingespeeld op deze ontwikkeling.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 is duidelijkheid ontstaan over de beschikbare subsidiemogelijkheden en -omvang. Met buurgemeenten Heerenveen en Smallingerland is een Intentieovereenkomst gesloten waarbij is afgesproken om een maximale inspanning te leveren voor het realiseren van de fietssnelweg (vanaf heden: doorfietsroute). Met deze intentie is op de eerste dag van de openstelling een gezamenlijke aanvraag gedaan voor de provinciale subsidie die inmiddels is gehonoreerd.

Doelstellingen

Wij dragen bij aan de provinciale ambitie om 20% minder ongevallen te hebben in 2025

Dit doen we door:

- Bij regulier onderhoud waar mogelijk maatregelen te nemen die de verkeersveiligheid vergroten, zoals maatregelen in de bestaande 60 km gebieden aan de westzijde van de gemeente;
- Bij kap en herplant rekening te houden met de verkeersveiligheid;
- Samen met het ROF integraal te blijven werken aan de inzet van verkeerseducatie.

Maatregelen

Bij regulier onderhoud aan het areaal verhardingen nemen we daar waar mogelijk maatregelen die de verkeersveiligheid vergroten.

Omschrijving (toelichting)

Bij het kappen en herplanten van bomen houden we rekening met de verkeersveiligheid door het creëren van een vergevingsgezinde berm. In het kader van permanente verkeerseducatie werken we met onze partners aan een integrale aanpak.

Daarnaast worden de volgende verhardingen aangepast:

- De Brink in Bakkeveen wordt ingericht in overeenstemming met een door het dorp uitgewerkt ontwerp;
- De Schansburg in Gorredijk wordt vernieuwd;
- Er wordt gestart met de vernieuwing van de Zuidwest hoek van Beetsterzwaag.

Kwaliteit (toelichting)

- Uitvoering gegeven aan het programma permanente verkeerseducatie 2022;
- Er is gestart met de herinrichting van De Brink in Bakkeveen;
- De eerste voorbereidingen zijn getroffen voor de werkzaamheden aan de Schansburg in Gorredijk en de Zuidwest hoek in Beetsterzwaag;

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primaïr)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	3.175	3.414	3.572	3.687	115
Baten	236	188	196	292	96
Saldo voor bestemming	-2.939	-3.226	-3.376	-3.395	-19
Mutaties reserves					
Lasten	545	-	-	-	-
Baten	521	-	-	185	185
Saldo na bestemming	-2.963	-3.226	-3.376	-3.210	166

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Saldo per taakveld			
2.1 Verkeer en vervoer	-3.363	-3.390	-27
2.5 Openbaar vervoer	-13	-5	8
Saldo voor bestemming	-3.376	-3.395	-19
Stortingen reserves			
Onderhoud wegen	-	-	-
Totaal stortingen reserves	-	-	-
Onttrekkingen reserves			
Onderhoud wegen	-	185	185
Totaal onttrekkingen reserves	-	185	185
Saldo na bestemming	-3.376	-3.210	166

Toelichting op de financiën

Het saldo van dit programma is in 2022 € 166.000 voordeel .

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer geeft in 2022 een nadeel van € 27.000.

In 2022 is een inhaalslag gemaakt bij het onderhoud van de wegen, dit geeft een nadeel van € 185.000. Deze kosten zijn onttrokken aan de egalisatiereserve onderhoud wegen.

Als gevolg van de weersomstandigheden zijn de kosten van de gladheidsbestrijding € 43.000 lager dan begroot (voordeel). De afrekening 2022 van de vergoeding zwerfafval geeft een voordeel van € 71.000. De lagere doorberekende waterschapslasten geven een voordeel van € 24.000. De overige posten binnen dit taakveld geven een voordeel van € 20.000.

Taakveld 2.5 Openbaar vervoer geeft in 2022 een voordeel van € 8.000.

Dit is een overig verschil van € 8.000 (voordeel).

De mutatie in de reserves (€ 185.000 voordelig) wordt toegelicht in taakveld 2.1.

Programma 3 | Economie

Programma 3 | Economie

Doelstelling

Opsterland heeft een gezonde lokale economie.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Met ons economisch beleid werken we aan een duurzame en evenwichtige groei van de Opsterlandse economie. Dat is van belang voor het behoud van de bestaande werkgelegenheid en het creëren van nieuwe. Het MKB, de detailhandel, Recreatie en Toerisme, de agrarische sector en ook de zorgsector zijn belangrijke pijlers van de Opsterlandse economie. Zij zorgen niet alleen voor werk maar ook voor bestedingen en leveren een bijdrage aan de instandhouding van het voorzieningenniveau.

De Opsterlandse economie is steeds in beweging, omdat de omgeving verandert. Goed en structureel overleg tussen gemeente en bedrijfsleven is van groot belang voor de vitaliteit van de Opsterlandse economie. Ons economisch beleid willen we gestalte geven in nauwe samenspraak met ondernemers in de gemeente. Samen met het bedrijfsleven werken wij aan behoud van duurzame werkgelegenheid en het bevorderen daarvan.

Hoewel de economie zich herstelt zijn de (definitieve) gevolgen van de coronacrisis nog niet geheel duidelijk. Waar dat binnen onze mogelijkheden ligt bieden we informatie, advies en ondersteuning.

Door de drie noordelijke provincies is onder de noemer van Deltaplan voor het Noorden input geleverd aan het kabinet. In samenhang met een positief adviesrapport over de Lelylijn is Zuidoost Friesland daarmee op de noordelijke en landelijke agenda gekomen. De ruimtelijke en economische potentie van de regio langs de A7-as is nadrukkelijk naar voren gebracht. Wanneer we dit koppelen aan de regionale samenwerking van de Regio Deal Zuidoost Friesland zien we goede perspectieven voor economische ontwikkeling.

Kaderstellende documenten

Bedrijventerreinplan 2010-2020 voor de regio Zuidoost Fryslân
Detailhandelsvisie 2015

Thema Werken

Doelstellingen

Ondernemers waarderen het ondernemingsklimaat in Opsterland hoger dan het Friese gemiddelde

In het laatste onderzoek MKB vriendelijkste gemeente (LexNova 2021) staat Opsterland op een 13e plek in Friesland. Dat is een verbetering ten opzichte van de keer daarvoor. Met de gemeentebreed ingezette aanpak gaan we verder om de doelstelling te verwezenlijken.

Maatregelen

Werkbezoeken bij bedrijven en ondernemers

Omschrijving (toelichting)

Wij vinden persoonlijk contact met ondernemers belangrijk. Om een helder beeld te krijgen van wat er leeft bij bedrijven en hoe we onze dienstverlening kunnen verbeteren, bezoekt het college van B&W bedrijven. Ook ambtelijk zijn er bedrijfsbezoeken. In geval van personele en werkgelegenheidsvraagstukken treden we, indien gewenst en nuttig, in overleg.

Kwaliteit (toelichting)

In het eerste half jaar hebben er vanwege de corona lock-down, de gemeenteraadsverkiezingen en het formeren van een nieuw college relatief weinig bedrijfsbezoeken plaats gevonden. Vanaf het moment dat het college geïnstalleerd was zijn er weer structureel bezoeken ingepland met verschillende portefeuillehouders, waarbij het accent ligt op de verantwoordelijken voor Economische

Zaken. Ook is opnieuw minimaal eens per maand een bedrijfsbezoek voor het voltallige College ingepland. Naast de bestuurlijke bedrijfsbezoeken gaan we afhankelijk van de vraag bij het bedrijf op bezoek vanuit de verschillende ambtelijke disciplines.

Wij verbeteren de dienstverlening aan ondernemers.

Omschrijving (toelichting)

In een onderzoek (2018) naar de MKB-vriendelijkste gemeente scoorde de dienstverlening van de gemeente minder gunstig. Daarom is in 2020 een project gestart om onze dienstverlening te verbeteren. De uitkomsten van het volgende onderzoek MKB-vriendelijkste gemeente gebruiken we om de resultaten en effecten van het project te monitoren.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 heeft er geen onderzoek plaats gevonden naar de MKB-vriendelijkste gemeente.

Economische Zaken heeft een nieuwe accountmanagement opzet gemaakt en heeft een start gemaakt met het structurele accountmanagement. Afhankelijk van de grootte van het bedrijf stemmen we onze communicatie daarop af. Naast de periodieke nieuwsbrief is er een duidelijk verschuiving naar meer 1-op-1 contact tussen de bedrijven en de Gemeente. In het contact met de ondernemers maken we ook gebruik van de socialmedia kanalen van de Gemeente.

Naast de bedrijfscontacten spreken we ook structureel af met de besturen van de ondernemersverenigingen.

Door de verschillende vragen van de ondernemers elke keer vanuit de verschillende disciplines gezamenlijk op te pakken ontstaat er een integrale aanpak.

Doelstellingen

Wij hebben een goed functionerende arbeidsmarkt

Wij zorgen in samenwerking met het bedrijfsleven voor een goede lokale economie met een bijpassende arbeidsmarkt. Hierbij richten wij ons ook op de samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs.

Maatregelen

In samenwerking met het lokale bedrijfsleven streven we naar een goede lokale economie met een bijpassende arbeidsmarkt.

Omschrijving (toelichting)

In samenwerking met het lokale bedrijfsleven streven we passende arbeidsmarkt die de lokale economie goed ondersteund.

Kwaliteit (toelichting)

In onze bedrijfsbezoeken is het bespreken van de personele bezetting een vast onderwerp. Daar waar het van toegevoegde waarde is wordt de koppeling gemaakt met onze jobhunter. Ook de samenwerking tussen bedrijfsleven en onderwijs is onderwerp van gesprek in de gesprekken met onze ondernemers. Vooral de interactie met Singelland-BHS en de twee ROC's staan daarbij centraal.

In onze dienstverlening naar de ondernemers heeft afgelopen jaar het accent gelegen op het snel en adequaat beantwoorden van vragen en bespreken van onderwerpen. Daar waar dat nodig is doen we dit face to face en vanuit een integrale aanpak. Economische zaken heeft daarbij vaak een coördinerende rol.

Vanuit een proactieve aanpak zoeken we steeds meer onze ondernemers zelf op. De "ondernemerstafel" is daarbij een mooi initiatief. Eens per maand gaan we met 3 tot 5 ondernemers

over allerlei onderwerpen in gesprek. Daarnaast hebben we op de “dag van de ondernemer” 30 winkeliers in de gehele gemeente bezocht.

Doelstellingen

Wij stimuleren duurzame (circulaire) economie

De gemeente geeft het goede voorbeeld. Dit komt tot uitdrukking in het inkoopbeleid. Ondernemers worden gestimuleerd om duurzaam en circulair te werk te gaan. Handvatten hiervoor worden aangeboden door verschillende instanties en de gemeente informeert daarover.

Maatregelen

Transformatie bedrijventerreinen

Omschrijving (toelichting)

In het overleg met de respectievelijke ondernemersverenigingen is de toekomstbestendigheid en duurzaamheid van bedrijventerreinen een vast agendapunt. Expertise en knowhow worden uitgewisseld. Ook bij de transformatie van bedrijventerreinen is participatie een sleutelwoord, samenwerking is noodzakelijk. De gemeente draagt waar mogelijk bij aan initiatieven die de kwaliteit verhogen. Daarbij kan gedacht worden aan het faciliteren van glasvezel en veiligheidsmaatregelen.

Kwaliteit (toelichting)

De kavelverkoop is in 2022 onverminderd doorgegaan. Er zijn in Gorredijk nog 8 kavels beschikbaar en in Drachten-A7-zuid (onderdeel van GR bedrijvenpark Drachten A7) nog 1 kavel. Voor uitbreiding van Drachten A7-zuid is een uitbreiding van het werkingsgebied nodig. Hiervoor heeft in oktober een informatiebijeenkomst voor de raadsleden plaatsgevonden. Voor de uitbreiding van het bedrijvenpark in Gorredijk voeren we voorbereidende gesprekken.

In overleg met de ondernemersverenigingen ondersteunen we de initiatieven ter verbetering van de kwaliteit op het bedrijventerrein. Zo loopt er op het bedrijventerrein van Gorredijk een onderzoek naar camerabeveiliging.

Wij steunen, waar mogelijk binnen bestaande kaders, slimme initiatieven om te komen tot een circulaire economie

Omschrijving (toelichting)

We streven naar een circulaire economie. Hiervoor moeten we met het bedrijfsleven structureel stappen zetten. Als gemeente zijn we hierin niet leidend maar we geven wel het goede voorbeeld en stimuleren waar mogelijk.

Kwaliteit (toelichting)

In onze bedrijfsbezoeken wordt veel aandacht besteed aan de stijgende energieprijzen, de energietransitie en het streven naar meer circulariteit. Heeft een bedrijf daar een vraag over dan brengen we de koppeling met onze duurzaamheidsadviseurs tot stand of brengen we ze in contact met de specialisten van Ynbusiness. De duurzaamheidsscan wordt wel aangeboden, maar er is geen gebruik van gemaakt.

Thema Grondexploitatie - bedrijventerreinen

Thema Grondexploitatie - bedrijventerreinen

Op de bedrijventerreinen Overtoom en Tolbaas in Gorredijk zijn bouwrijpe bedrijventerreinen te koop. Op Tolbaas gebeurt dit in combinatie met wonen. Momenteel wordt er onderzoek gedaan naar de

mogelijkheden voor toekomstige uitbreiding op deze of andere locaties. In de paragraaf Grondbeleid wordt de verantwoording voor dit thema nader toegelicht.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Funciemenging	%	46,8%	47,3%	47,9%	*	53,3%	53,2%	53,3%	*
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners (tussen 15 t/m 64 jaar)	158,2	160,7	167,2	*	151,3	158,4	165,1	*

De functievermengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 14 maart 2023

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primaair)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	1.223	801	2.265	1.715	-550
Baten	1.407	499	1.991	1.316	-675
Saldo voor bestemming	184	-302	-274	-399	-125
Mutaties reserves					
Lasten	180	155	155	225	70
Baten	34	-	35	35	-
Saldo na bestemming	38	-457	-395	-590	-195

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Saldo per taakveld			
3.1 Economische ontwikkeling	-183	-134	49
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-96	-374	-278
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-72	-33	38
3.4 Economische promotie	77	142	65
Saldo voor bestemming	-274	-399	-125
Stortingen reserves			
Recreatie en toerisme	-155	-225	-70
Totaal stortingen reserves	-155	-225	-70
Onttrekkingen reserves			
AR-Transformatie Bedrijventerreinen	28	28	-
AR-Samenwerking onderwijs-bedrijfsleven	7	7	-
Totaal onttrekkingen reserves	35	35	-
Saldo na bestemming	-395	-590	-195

Toelichting op de financiën

Het saldo op dit programma is in 2022 € 195.000 nadeel

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling geeft in 2022 een voordeel € 49.000

In 2022 is gestart met het detailhandelsbeleid (begroot € 20.000). De kosten voor het opstellen van dit plan zijn betaald uit het reguliere budget. Per saldo geeft dit een voordeel van € 20.000.

Jaarlijks worden uren doorbelast aan de gemeenschappelijke regeling Bedrijvenpark A7. Deze inkomst was in 2022 niet begroot. Dit geeft een voordeel van € 14.000.

De eindafrekening van de streekagenda geeft per saldo een voordeel van € 15.000.

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur geeft in 2022 een nadeel van € 278.000.

In de paragraaf Grondbeleid wordt dit taakveld toegelicht.

Taakveld 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen geeft in 2022 een voordeel van € 38.000 ten opzichte van de begroting.

De afspraken voor de samenwerking onderwijs & bedrijf worden in 2023 afgerond binnen het reguliere budget. Dit geeft in 2022 een voordeel van € 7.000.

Binnen het reguliere beleid van Economische Zaken worden het bedrijvenloket en bedrijfsregelingen verwerkt en afgestemd op de huidige economische situatie. Dit geeft in 2022 een voordeel van € 28.000.

Vanuit de resultaatsbestemmingen 2021 (algemene reserve) zijn voorgaande budgetten beschikbaar gesteld.

Door de lagere opbrengst van reclamebelasting (€ 5.000, taakveld 0.64 belastingen overig) is de bijdrage aan het ondernemersfonds ook lager. Dit geeft een voordeel van € 5.000.

De overige posten bedroegen per saldo € 2.000 nadelig.

Taakveld 3.4 Economische promotie geeft in 2022 een voordeel van € 65.000.

De hogere inkomsten voor toeristenbelasting geven een voordeel van € 47.000. De lagere kosten voor de promotie van recreatie en toerisme in dit taakveld geven een voordeel van € 23.000. De kosten voor de promotie zijn opgenomen in het reguliere beleid en betaald vanuit taakveld 5.7 recreatie. Beide voordelen (€ 70.000) zijn toegevoegd aan de reserve recreatie en toerisme.

Het overige nadeel in dit taakveld is € 5.000.

De mutatie in de reserves (nadelig € 70.000) wordt toegelicht in de taakvelden 3.3. en 3.4.

Programma 4 | Onderwijs

Programma 4 | Onderwijs

Doelstelling

Elk kind ontwikkelt zich optimaal.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Het is belangrijk dat vanuit elk dorp goed onderwijs bereikbaar is. Kwalitatief goed onderwijs is onontbeerlijk, want het is de basis voor een maatschappij waarin burgers verantwoordelijkheid willen en kunnen nemen voor zichzelf en hun omgeving. De kwaliteit van het onderwijs heeft daarom een hogere prioriteit dan de nabijheid van een school. We bieden basisonderwijs aan in doelmatige schoolgebouwen. Wij zijn er voorstander van om, daar waar mogelijk, van onderop te komen tot kindcentra waarin zoveel mogelijk kindvoorzieningen (onderwijs en kinderopvang) zijn ondergebracht.

Elk kind heeft recht op onderwijs. Door de preventieve inzet van de leerplichtambtenaar zal het thuiszitten worden voorkomen. We zetten de samenwerking met RMC Regio Friese Wouden voort, om kinderen die dreigen uit te vallen vroegtijdig te signaleren en zo nodig te ondersteunen vanuit het gebiedsteam. Wanneer een kind niet in staat is om het onderwijs in de eigen gemeente te volgen, bestaat de mogelijkheid van leerlingenvoer. Onderwijs moet kansen bieden aan alle kinderen en daarbij is ook een goede aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt van belang.

Kaderstellende documenten

Ontwikkelagenda Inclusieve samenleving
 Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2015-2030
 Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2022-2035

Thema Onderwijs

Doelstellingen

We bieden kinderen een goede startpositie voor het primair onderwijs

De gemeente Opsterland wil kinderen ondersteunen bij hun taal-, reken-, sociaal-emotionele en motorische ontwikkeling. Kinderen krijgen hierdoor een grotere kans op een succesvolle levensloop-, school en arbeidsloopbanen. We doen dit op verschillende manieren:

- We ondersteunen ouders met behoefte aan opvoedingsondersteuning, zodat zij handvatten krijgen om hun kind in de thuisomgeving te stimuleren.
- We stimuleren ouders in onze gemeente om gebruik te maken van voorschoolse voorzieningen.
- We stimuleren ouders van geïndiceerde doelgroepkinderen om gebruik te maken van het VVE-aanbod.
- We voorzien samen met onze ketenpartners (JGZ, aanbieders van voorschoolse voorzieningen en educatie en het primair onderwijs) in passend aanbod voor jonge kinderen in onze gemeente.

We willen onderzoeken tot in welke mate het mogelijk is om het zorgaanbod in de voorschoolse periode te verbreden, waardoor meer kinderen dichtbij huis op een snelle en efficiënte manier ondersteuning kunnen krijgen.

Maatregelen

Wij herijken het VVE-beleid om een dekkend aanbod voor- en voegschoolse educatie te kunnen realiseren

Omschrijving (toelichting)

De gemeente Opsterland heeft een wettelijke verplichting om te voorzien in een aanbod VVE (voor- en voegschoolse educatie) voor geïndiceerde doelgroepkinderen in de gemeente. Uit onderzoek blijkt dat deelname aan voorschoolse educatie in de voorschoolse fase een bewezen positief effect heeft op de ontwikkeling van jonge kinderen. Vooral kinderen uit achterstandssituaties profiteren van de positieve effecten op de cognitieve, taal en sociaal-emotionele ontwikkeling, de gezondheid en het

welbevinden van kinderen. We willen daarom zoveel mogelijk kinderen laten deelnemen aan een intensief en kwalitatief hoogwaardig VVE-aanbod. We voorzien in een dekkend aanbod voor- en vroegschoolse educatie in zoveel mogelijk kernen en dorpen in onze gemeente.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben binnen de gemeente Opsterland een groot aanbod van VVE-locaties, zodat alle kinderen dicht bij huis VVE kunnen volgen. In 2020 is een nieuw VVE-beleidskader vastgesteld. Op basis van dit beleidskader is in 2021 gestart met de uitvoering, in samenwerking met gemeenten Ooststellingwerf en Weststellingwerf en betrokkenen uit het werkveld.

In 2022 is daar een vervolg aan gegeven. Aan het einde van het jaar is een VVE-conferentie georganiseerd, waarvoor alle professionals uit het onderwijs en de kinderopvang in OWO verband zijn uitgenodigd. Doel was ontmoeting en deskundigheidsbevordering. Het was een geslaagde en succesvolle bijeenkomst.

Doelstellingen

We zorgen dat onderwijs bereikbaar is

Niet iedereen is in staat om zelfstandig naar de passende onderwijs instelling te reizen. Daar waar nodig faciliteren we de vervoersbehoefte. In 2022 vernieuwen wij het beleid leerlingenvervoer zodat deze op de nieuwe verordening en op de praktijk aansluit.

Maatregelen

We organiseren leerlingenvervoer voor leerlingen in het speciaal (basis)onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs

Omschrijving (toelichting)

Leerlingenvervoer is beschikbaar voor leerlingen die het speciaal (basis)onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs bezoeken. Samen met ouders, de leerling en zo nodig andere betrokkenen of deskundigen wordt bekeken welke vorm van vervoer passend is. Dit is situatieafhankelijk en wordt mede bepaald door de mogelijkheden van de leerling, de verbinding met het openbaar vervoer en de afstand tot de school.

Kwaliteit (toelichting)

Er is in 2022 een nieuwe verordening bekostiging leerlingenvervoer Opsterland vastgesteld en er zijn nieuwe beleidsregels leerlingenvervoer vastgesteld. Er heeft een kleine stijging in kosten plaatsgevonden. Jaarlijks kan uitgegaan worden van een stijging, omdat de kosten van het vervoer geïndexeerd worden op basis van de NEA-index.

Als een kind volgens de verordening recht heeft op leerlingenvervoer zijn gemeenten wettelijk verplicht om leerlingenvervoer te betalen. We hebben in 2022 voldaan aan onze wettelijke taken op het gebied van leerlingenvervoer.

Doelstellingen

Wij dragen zorg voor veilige kinderopvanglocaties

Wij dragen zorg voor veilige kinderopvanglocaties en voeren toezicht en handhaving op kinderopvang uit. In 2022 herijken we het gemeentelijk beleid toezicht en handhaving op kinderopvang.

Maatregelen

Wij herijken het beleid toezicht en handhaving WKO

Omschrijving (toelichting)

Handhaving van en toezicht op de wet kinderopvang is een van de gemeentelijke taken. Opsterland heeft hier in 2018 beleidsregels handhaving WKO opgesteld.

Kwaliteit (toelichting)

Omdat er ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in het landelijke beleid, wordt er ook voor Opsterland nieuw beleid voorbereid. Voor dit kan worden vastgesteld dienen we nog enkele landelijke wijzigingen af te wachten.

Doelstellingen

Wij dringen laaggeletterdheid terug

De aanpak van laaggeletterdheid is een langdurige kwestie. De gemeente heeft een actieplan laaggeletterdheid opgesteld.

Maatregelen

We voeren het actieplan laaggeletterdheid uit

Omschrijving (toelichting)

In het actieplan laaggeletterdheid staat beschreven hoe er binnen Opsterland aan laaggeletterdheid gewerkt wordt. Dit gebeurt enerzijds door het vergroten van het bewustzijn over laaggeletterdheid en het beter kunnen signaleren. Anderzijds door laaggeletterden te motiveren om mee te doen aan het taalaanbod.

Kwaliteit (toelichting)

Ondanks dat er activiteiten stil zijn komen te liggen ten tijde van de coronapandemie is er wel gewerkt aan het vergroten van het bewustzijn en het verbeteren van het signaleren van laaggeletterdheid. Het actieplan laaggeletterdheid 2018-2020 wordt doorontwikkeld, inclusief een aantal nieuwe speerpunten, bijvoorbeeld op het gebied van effectief leesonderwijs.

Doelstellingen

Wij voorkomen verzuim en voortijdig schoolverlaten

Het is belangrijk om verzuim en voortijdig schoolverlaten van jongeren in onze gemeente zo veel mogelijk te voorkomen. Dit met als uiteindelijk doel dat jongeren de voor hen hoogst haalbare en meest passende onderwijs- en/of arbeidsmarktpositie bereiken. Het betreft hier jongeren tot 23 jaar.

Maatregelen

We werken samen met RMC Regio De Friese Wouden

Omschrijving (toelichting)

Samenwerken in RMC-verband is een wettelijke taak waaraan we ook in 2022 invulling blijven geven. Jaarlijks wordt de gezamenlijke inzet vanuit de RMC- regio voor het volgende jaar beschreven in een actieplan.

Kwaliteit (toelichting)

In samenwerking met de zes andere gemeenten die betrokken zijn bij RMC Regio De Friese Wouden wordt besproken hoe we verzuim en schooluitval kunnen verminderen en voorkomen. In samenspraak met de samenwerkingsverbanden PO/VO en het onderwijsveld is dit een continu proces. In het regionale jaarverslag wordt beschreven wat de stand van zaken is op het gebied van verzuim en schoolverlaten.

In het schooljaar 2020-2021 is het aantal leerlingen in onze gemeente gestegen (naar 4.882). Over de

gehele regio bekeken nam het aantal leerlingen af. Opvallend is de stijging van het verzuim binnen het MBO. Dit is echter nu vergelijkbaar met het verzuim voor corona. Ook in het voortgezet onderwijs is het verzuim toegenomen. Dit kan te maken hebben met het beter melden van verzuim door scholen. Er waren 152 Opsterlandse leerlingen die voortijdig de schoolbanken verlieten. De meesten hiervan zijn leerlingen die overbelast zijn (door een opeenstapeling van problemen zijn ze (tijdelijk) niet in staat een opleiding te volgen) en zogenaamde 'opstappers' (jongeren die aan het werk willen). De gemeenteraad ontvangt uiterlijk in het tweede kwartaal van 2023 het jaarverslag met meer informatie over schooljaar 2021 - 2022 en het actieplan voor het komende jaar.

Doelstellingen

Wij zorgen ervoor dat elk kind toegang heeft tot een veilige speelplaats

De gemeente Opsterland wil dat ieder kind opgroeit in een veilige en leerzame omgeving waar het optimaal de kans krijgt zich te ontwikkelen. Om dit te bereiken is het van belang dat er voldoende veilige buitenspeelruimte beschikbaar is. Buitenspelen is goed voor de ontwikkeling van kinderen en kan overgewicht en andere problemen op latere leeftijd voorkomen. De gemeente zorgt ervoor dat er voldoende buitenspeelruimte beschikbaar is en dat deze ruimte veilig is voor kinderen om te spelen.

Maatregelen

We herijken de richtlijnen speeltuinbeleid "bûten boartsje yn Opsterlân" en stellen deze opnieuw vast in 2022.

Omschrijving (toelichting)

Na evaluatie is gebleken dat de richtlijnen van het speeltuinbeleid niet volledig aansluiten op de praktijk. Daarom is het belangrijk om de richtlijnen opnieuw te bekijken en zo nodig aan te passen.

Kwaliteit (toelichting)

In samenwerking met de uitvoering hebben we de richtlijnen aangepast zodat deze aansluiten op de praktijk.

Doelstellingen

Wij zorgen voor een dekkend aanbod van toegankelijke onderwijsgebouwen

In de huisvesting van scholen voor basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs spelen wij een centrale rol. Wij zijn samen met de schoolbesturen verantwoordelijk voor schoolgebouwen waar het prettig is om in te leren en te werken.

Maatregelen

Kindcentrum De Finne - Beetsterzwaag

Omschrijving (toelichting)

In Beetsterzwaag wordt Kindcentrum De Finne gerealiseerd. In dit gebouw krijgen samenwerkingsschool De Finne en kinderopvang onderdak. Ook werken we met VV De Sweach samen met als doel in het gebouw kantine en kleedruimtes te realiseren. Wij richten het openbaar gebied in.

Kwaliteit (toelichting)

Het uitvoeringskrediet is in 2022 nog niet aangevraagd. De stijgende (bouw)kosten waren aanleiding om de financiële dekking voor alle onderdelen (school, KOV, VV De Sweach) te herzien. Dit heeft voor oponthoud gezorgd. Voor meer informatie, zie paragraaf projecten.

Kindcentrum De Treffer - Gorredijk

Omschrijving (toelichting)

We bouwen een nieuw kindcentrum in Gorredijk. Hierin worden obs de Treffer en kinderopvang gehuisvest.

Kwaliteit (toelichting)

Het kindcentrum De Treffer is voor de zomer 2022 technisch opgeleverd. De feestelijke opening was 22 september 2022.

Multifunctionele accommodatie de Tynje

Omschrijving (toelichting)

In de MFA De Tynje worden verschillende (basis)voorzieningen gecombineerd, waaronder onderwijs, ontmoeting en sport

Kwaliteit (toelichting)

Het definitief ontwerp met de daarbij behorende (stichtings)kostenraming en het dekkingsplan zijn klaar en door alle partijen (inclusief B&W) vastgesteld.

Het definitief ontwerp en de bijbehorende kredietaanvraag zijn in de raadsbijeenkomst van 16 januari 2023 unaniem vastgesteld.

De planning is om het MFA na de zomervakantie van 2024 in gebruik te nemen.

Onderwijshuisvesting BHS

Omschrijving (toelichting)

De BHS is onlangs gefuseerd met Singelland in Drachten en heeft in 2019 een huisvestingsaanvraag ingediend. In dit kader zijn de besturen van OSG Het Singelland en de BHS momenteel in gesprek met de gemeente Opsterland over de huisvesting.

Kwaliteit (toelichting)

Wij zijn samen met het schoolbestuur in goed overleg over de toekomstige huisvesting van BHS Gorredijk-Singelland. Zodra er een concrete uitwerking en voorstel voor aanpassing van de huisvesting ligt, wordt dit ter besluitvorming voorgelegd aan het college en de gemeenteraad.

Verkenning huisvestingsscenario's Ureterp

Omschrijving (toelichting)

Ureterp telt drie basisscholen, namelijk de protestants-christelijke basisschool De Opdracht, de gereformeerde basisschool Eben Haëzer en de openbare basisschool De Twirre. Er zijn drie afzonderlijke huisvestingsaanvragen ingediend bij de gemeente.

Kwaliteit (toelichting)

De schoolgebouwen in Ureterp hebben een plek gekregen in het vastgestelde IHP 2022 – 2035. Het vernieuwbouwen van GBS Eben Haëzer is hier als perspectief in opgenomen. Het afgelopen jaar heeft het schoolbestuur met de gemeente afspraken gemaakt over vernieuwbouw. Er is een voorbereidingskrediet afgegeven, waarmee de planvorming is opgestart.

De schoolbesturen van CBS De Opdracht en OBS De Twirre zijn bezig met een traject om beide scholen te fuseren. Het in het IHP opgenomen voornemen is om CBS De Opdracht uit te breiden ten behoeve van de leerlingen van OBS De Twirre en een IKC te vormen. Zodra helderheid is over een eventuele fusie wordt een voorbereidingskrediet aangevraagd.

Wij voeren het integraal huisvestingsplan uit

Omschrijving (toelichting)

Het doel van dit Integraal Huisvestingsplan (IHP) is om een zo compleet mogelijk beeld te geven van de stand van zaken en ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting van het basis- en voortgezet onderwijs in Opsterland.

Kwaliteit (toelichting)

Vorig jaar is het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2022 – 2035 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin zijn de beleidsuitgangspunten genoemd op het gebied van onderwijshuisvesting. Daarnaast zijn de schoolgebouwen getoetst op integrale kwaliteit en is beoogd om via de karakterisering en beleidsambitie te prioriteren, perspectieven te bieden en een investeringsplan op te stellen om te komen tot een meerjarenplanning voor schoolgebouwen.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	0	0	0	*	2	3	3	*
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	28	11	15	*	25	20	20	*
Voortijdige schoolverlaters	% deelnemers aan het VO en MBO-onderwijs	1,3%	1,2%	1,2%	*	2,0%	1,7%	1,9%	*

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 14 maart 2023

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primaair)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	2.921	3.527	3.808	3.713	-95
Baten	346	536	665	720	55
Saldo voor bestemming	-2.575	-2.992	-3.142	-2.993	149
Mutaties reserves					
Lasten	28	41	41	-	-41
Baten	-	163	163	4.845	4.682
Saldo na bestemming	-2.603	-2.870	-3.020	1.852	4.872

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Saldo per taakveld			
4.1 Openbaar basisonderwijs	-265	-276	-11
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.694	-1.505	189
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-1.184	-1.212	-29
Saldo voor bestemming	-3.142	-2.993	149
Stortingen reserves			
Huisvesting basisonderwijs	-	-	-
Huisvesting speciaal onderwijs	-41	-	41
Totaal stortingen reserves	-41	-	41
Onttrekkingen reserves			
Reserve De Treffer	-	263	263
Huisvesting basisonderwijs	163	4.142	3.979
Huisvesting speciaal onderwijs	-	439	439
Totaal onttrekkingen reserves	163	4.845	4.682
Saldo na bestemming	-3.020	1.852	4.872

Toelichting op de financiën

Het saldo van dit programma is in 2022 € 4.872.000 voordeliger dan begroot.

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs geeft in 2022 een nadeel van € 11.000 ten opzichte van de begroting

Het nadeel binnen dit taakveld is veroorzaakt doordat de kosten voor gebruik van de accommodaties bewegingsonderwijs hoger waren dan begroot.

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting geeft in 2022 een voordeel van € 189.000 ten opzichte van de begroting.

Het voordeel op de kosten onderwijshuisvesting is € 163.000. Dit betreft met name lagere onderhoudskosten (€ 128.000) maar er was ook een voordeel op de kapitaallasten (€ 37.000). De overige lasten bedroegen per saldo € 2.000. Ten opzichte van de begroting was er verder nog sprake van een hogere vergoeding van derden voor het gebruik van lokalen (€ 25.000).

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken geeft in 2022 een nadeel van € 29.000 ten opzichte van de begroting.

Voor de kosten van het leerlingenvervoer was in 2022 € 620.000 geraamd. De werkelijke uitgaven waren € 705.000. Dit budget is dus met € 85.000 overschreden. De reden hiervoor is dat de tarieven fors gestegen zijn en dat het aantal kinderen dat gebruikt maakt van het leerlingenvervoer ook een stijging laat zien.

De kosten van onderwijsbeleid waren in 2022 € 55.000 voordeliger dan geraamd. Zo zijn de rijksinkomsten voor verbreding VVE (vroeg- en voorschoolse educatie) in 2022 verder gestegen, de intensivering van het beleid is ook in 2022 ingezet maar wordt in 2023 verder uitgerold. De overige posten gaven per saldo een voordeel van € 1.000.

Mutatie in reserves voordelig € 4.723.000.

In de raad van 4 juli 2022 is het nieuwe Integraal Huisvestingsplan vastgesteld. Hierbij zijn de structurele kapitaallasten van de onderwijshuisvesting ook structureel in de begroting verwerkt. Daarom zijn de geraamde storting en onttrekking over 2022 niet meer nodig. Het gevolg van het nieuwe Integraal Huisvestingsplan is ook dat de reserves onderwijshuisvesting kunnen vrijvallen bij de jaarrekening 2022. Per saldo levert dit in 2022 een éénmalige bate op van € 4.718.000.

Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie

Programma 5 | Sport, cultuur en recreatie

Dit programma gaat over vrijetijdsbesteding, zowel door inwoners als recreanten. Er is een goede culturele infrastructuur met verschillende musea en bibliotheken en evenementen. Voor de leefbaarheid van de dorpen is het bestaan van verenigingen essentieel. Sportbeoefening en vrijetijdsbesteding in verenigingsverband zijn daarom wezenlijke onderdelen van gemeentelijk beleid. Het accent ligt op gezondheid, sociale cohesie en participatie.

Kaderstellende documenten

Puur Cultuur – Kadernota cultuurbeleid 2012-2022
 Notitie Beleidskeuzes Cultuurnota 2012-2022
 Aktualisaasje Frysk Taalbelied – Frysk en Fierder 2014-2018 (actualisatie in 2021)
 Subsidieregeling Cultuurpromotie Opsterland 2016
 Beleidsnotitie "Cultuur Promotie wordt Cultuur Evenementen"
 Kadernota sport en bewegen in Zuidoost Friesland 2017-2021
 Nota Kansen Benutten 2016-2020
 Ontwikkelagenda Leefbaarheid en inclusieve samenleving
 Bomenbeleidsplan 2020
 Beeldkwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte 2021-2025

Thema Cultuur

Doelstellingen

Het cultureel klimaat draagt bij aan de leefbaarheid van Opsterland

Cultuur draagt bij aan de levendigheid van dorpen en kernen in de gemeente. Voor inwoners en bezoekers van Opsterland is cultuur een zinvolle en prettige vrijetijdsbesteding.

Maatregelen

Openbare bibliotheken dragen bij aan de participatie van onze inwoners aan de samenleving

Omschrijving (toelichting)

Wij nodigen de bibliotheek uit om bij te dragen aan de persoonlijke ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke kansen van onze inwoners van jong tot oud. De focus van bibliotheken wordt steeds meer verlegd van het uitlenen van boeken naar het vergroten van de zelfredzaamheid van kwetsbare groepen en het ondersteunen van en bijdragen aan de persoonlijke ontwikkeling van mensen. Met activiteiten als het Digitaal-huis en de Bibliotheek op School draagt de bibliotheek bij aan het bevorderen van taalvaardigheid van kinderen en volwassenen.

Kwaliteit (toelichting)

De gemeenteraad heeft op 12 december 2022 het Bibliotheekbeleid 2023-2026 vastgesteld. Nieuwe maatschappelijke opgaven voor de bibliotheek liggen aan de basis van het nieuwe beleid en de uitvoeringsovereenkomst. De aan het beleid gekoppelde Uitvoeringsovereenkomst 2023-2026 is ondertekend. Deze is nu de basis voor de activiteiten van de BZOF en het toetsingskader voor de gemeentelijke subsidies.

Samen met de museum-besturen willen we onderzoeken op welke wijze we de musea toekomstbestendig kunnen maken.

Omschrijving (toelichting)

Voor inwoners en bezoekers van Opsterland is cultuur-toerisme een belangrijke invulling van het toeristisch product dat we aan willen bieden. De musea in de gemeente dragen in belangrijke mate bij aan het verhaal over Opsterland, dat we willen vertellen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 zijn intensieve gesprekken gevoerd met Museum Opsterland over de bedrijfsvoering en de toekomst van het museum. In het kader van het deelproject Upgrade Museum Opsterland van het Regiodeal-project Geweldig Gorredijk zijn twee onderzoeken opgestart. Er is onderzocht of een uitgebreide horecavoorziening bij het museum mogelijk is. Daar is uit gebleken, dat een passende horecavoorziening afhankelijk is van de inhoudelijke invulling van het museum. Daar heeft een horecavoorziening slechts een beperkte ondersteunende functie in.

Daarnaast wordt onderzocht welke stappen moeten worden genomen om het museum inhoudelijk een upgrade te kunnen geven. Dit onderzoek is eind 2022 gestart en zal in maart 2023 een eerste rapportage opleveren.

Het museum It Damshûs is druk bezig de aanwezige voorzieningen op een goed peil te houden. De restauratie van It Súdergemaal heeft daarbij voorrang gekregen boven een mogelijke uitbreiding met een nieuw Energiepaviljoen.

De Tropische Kas is actief bezig zich voor te bereiden op de toekomst, vooral met het oog op de energiekosten en welke alternatieven er voor hen open staan.

De onderlinge samenwerking is in 2022 verder uitgebouwd. Er vinden onderlinge gesprekken plaats en er is een gezamenlijk magazine verspreid voor het seizoen.

Wij stimuleren en faciliteren culturele initiatieven

Omschrijving (toelichting)

De regeling Cultuur Promotie 2016 is in 2021 geëvalueerd. Er komt in 2022 een nieuwe subsidieregeling Cultuur Evenementen Opsterland, waarin de aanbevelingen van de Rekenkamer Opsterland zijn verwerkt.

Kwaliteit (toelichting)

De nieuwe regeling Cultuur Evenementen is in februari 2022 door de gemeenteraad vastgesteld. Hiermee kunnen culturele activiteiten in de gemeente worden ondersteund, waarbij een splitsing is aangebracht tussen lokale evenementen en (boven)regionale evenementen.

Er zijn in 2022 18 lokale evenementen en 9 (boven)regionale evenementen gesubsidieerd. Alle culturele instellingen zijn tevreden met de nieuwe regeling.

Doelstellingen

Wy wolle de Fryske taal werkenber en tagonklik hâlde

De Fryske taal makket diel út fan ús kultuer. It is van grut belang om it Frysk dêrom in wichtich plak te jaan yn ús deistich libben.

Maatregelen

Wy stimulearje dat ús ynwenners en de meiwurkers fan de gemeente Opsterlân it Frysk sprekke en brûke

Omschrijving (toelichting)

Wy stimulearje dat ús ynwenners en de meiwurkers fan de gemeente Opsterlân it Frysk sprekke en brûke.

Wy organisearje kursussen foar ús meiwurkers. Boppedat gean wy yn petear mei organisaasjes wêr't wy in subsydzjerlaasje mei hawwe, oer de mooglikheden dy't sy hawwe om it Frysk te brûken en sichtber te meitsjen. Wy sille oan nije gemeentlike projekten in Fryske namme jaan.

By ferfanging fan plaknammebuorden wurdt de Fryske namme boppe de Nederlânske namme setten.

Kwaliteit (toelichting)

Neidat de gemeenteried ein 2021 it nije Frysk Taalbelied middels de nota "Romte foar Taal" fêststeld hat, is in subsydzje oanfrege by de provinsje Fryslân foar de útfiering fan it nije belied. Mei dizze subsydzje fan € 10.000,00 is yn 2022 begûn mei it organisearjen fan kursussen foar de eigen amtners. It giet dan om "Frysk ferstean en lêze" en "Frysk skriuwe". Dizze kursussen wurde yn 2023 fuortset.

Fierders wurdt besocht om eltse moanne omtinken te jaan oan Fryske Freed, wêrby oansletten wurdt by "Sichtberens foar it Frysk", troch in publikaasje as gemeentlik nijs yn it Frysk nei bûten te bringen.

Thema Toerisme en recreatie

Doelstellingen

We optimaliseren de toeristische mogelijkheden ter versterking van de lokale economie

We bieden ruimte voor de ontwikkeling van de toeristische sector in Opsterland. Dit doen we door in de voorwaardenscheppende sfeer actief bij te dragen aan het optimaliseren van de toeristische mogelijkheden binnen Opsterland. Daarnaast verleiden we toeristen tot een meerdaags verblijf in Opsterland.

Maatregelen

Impuls openluchtzwembad Dundelle in Bakkeveen

Omschrijving (toelichting)

Wij investeren extra in dit zwembad om het aantrekkelijker te maken. Deze eenmalige extra investering wordt bekostigd uit het budget (incl. reserve) voor recreatie en toerisme, Kansen Benutten.

Kwaliteit (toelichting)

De investeringsimpuls voor het inrichten van een toeristisch informatiepunt (TIP) bij Dúndelle is gerealiseerd.

Toeristen worden uitgenodigd om naar Opsterland te komen en om langer te verblijven in onze gemeente

Omschrijving (toelichting)

De vijf gemeenten in Zuidoost-Friesland participeren in de Toerisme Regiomarketing Zuidoost-Friesland (TRZF) om zo de toeristische mogelijkheden binnen de regio Zuidoost-Friesland, en dus ook Opsterland, te versterken. Het plan van aanpak van de TRZF geeft een nieuwe positionering aan van Zuidoost Friesland als Het Andere Friesland. De toeristische ondernemers, bewoners, gemeenten en organisaties van Zuidoost-Friesland dragen de regio uit als een fantastische en aantrekkelijke bestemming. Toerisme en recreatie is in de Regiodeal Zuidoost Friesland een belangrijk verbindend thema.

Kwaliteit (toelichting)

De Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland heeft ook dit jaar weer ingezet op marketing en promotie van de regio Zuidoost Friesland. Denk daarbij aan extra inzet op zakelijk toerisme in samenwerking met Meet in Friesland, online aanwezigheid op diverse kanalen en de ontwikkeling van diverse printmaterialen (Regiomagazine, Turfroutekaart). Ook is gestart met een regionale evenementenkalender, die zowel on- als offline verspreid wordt. Daarnaast werd de door TRZF gestarte reviewcampagne van 2021 uitgebreid naar de gehele provincie. Hierin leren ondernemers om hun reviews te managen en verbeteren en worden bezoekers en toeristen actief benaderd om hun review achter te laten.

Varen in de Friese wouden: we gaan de faciliteiten aan de wal verbeteren in regionaal verband

Omschrijving (toelichting)

In samenwerking met de Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost-Friesland verbeteren we het gastheerschap rond de Turfroute.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 werd het Museumcafé van Museum Opsterlân verbouwd en daarmee werd een toeristisch informatiepunt (TIP) gerealiseerd. Ook vond in 2022 het tweede jaar van de pilot rondom verruiming van de brug- en sluisijden in het Polderhoofdkanaal plaats. In 2023 wordt gekeken naar de uitkomsten.

Daarnaast zette ook de Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland in op de Turfroute. Zij vernieuwden o.a. de Turfroute kaart en er werden Turfroute tasjes met informatiemateriaal uitgedeeld bij sluizen langs de Turfroute. Verder werd ingezet op een goede digitale informatievoorziening via provinciale en regionale kanalen.

We stimuleren de samenwerking in de toeristische regio De Friese Wouden

Omschrijving (toelichting)

De vijf gemeenten in Zuidoost-Friesland dragen bij aan de Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost-Friesland met als doel de bestemming Zuidoost-Friesland, Het Andere Friesland, met al haar kwaliteiten op de kaart te zetten (marketing) en de gasten in het gebied van goede informatie te voorzien (gastheerschap).

Kwaliteit (toelichting)

De stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland (TRZF) heeft volop ingezet op gastheerschap en informatievoorziening. Zo werden er bijeenkomsten en workshops voor ondernemers georganiseerd, vond er een bussafari door de regio plaats voor ondernemers, bestuurders, raadsleden en ambtenaren en zijn er bijeenkomsten georganiseerd voor de verschillende Toeristisch Informatie Punten (TIP's) in de regio.

Tussen de vijf gemeenten in Zuidoost Friesland bestaat een goede samenwerking en hier is in 2022 verder aan gebouwd. In maart werd in het kader van de Regiodeal Recreatie & Toerisme het rapport rondom de regionale toeristische ontwikkelstrategie afgerond. Hierin werd ook een regionaal uitvoeringsprogramma tot 2030 vastgesteld.

We verbeteren de fiets-, ruiter- en MTB-netwerken in regionaal verband

Omschrijving (toelichting)

Voor inwoners en toeristen van de toeristische regio Zuidoost-Friesland moet het aantrekkelijk zijn om gebruik te maken van onze routenetwerken.

In regionaal verband gaan we verder met het ontwikkelen en realiseren van een ATB-routenetwerk en een men- en ruiterroutenetwerk in Het Andere Friesland.

Kwaliteit (toelichting)

In regionaal verband vonden er gesprekken plaats met terreinbeheerorganisaties (TBO's). Samen met hen onderzoeken we op welke manier er een ATB-routenetwerk en een men- en ruiterroutenetwerk in "Het Andere Friesland" ontwikkeld en gerealiseerd kan worden. Dit wordt naar verwachting in 2023 afgerond.

We zetten ons in voor het verbeteren van de staat van de fietspaden.

Omschrijving (toelichting)

Voor inwoners en toeristen moet het aantrekkelijk zijn om gebruik te maken van de fietspaden in Opsterland.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 is de samenwerkingsovereenkomst voor opwaardering van de recreatieve fietspaden in de omgeving Bakkeveen/ Wijnjewoude ondertekend door de gemeente, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten en de Provincie Fryslân. Samen met de Verenigingen van Plaatselijk Belang is er gewerkt aan een plan van aanpak voor deze fietspaden. Het doel is om de staat van de fietspaden duurzaam te verbeteren. In de samenwerkingsovereenkomst is afgesproken dat de Provincie Fryslân opdrachtgever is. In 2023 wordt met de realisatie begonnen.

Thema Openbaar groen

Doelstellingen

De openbare ruimte is schoon, netjes, heel en uitnodigend

De openbare ruimte wordt netjes gehouden volgens het beeldkwaliteitsplan 2021-2025.

Maatregelen

De openbare ruimte wordt onderhouden conform het beeldkwaliteitsplan

Omschrijving (toelichting)

In 2021 wordt een nieuw Beeldkwaliteitsplan (2021-2026) vastgesteld.

Kwaliteit (toelichting)

Uit de periodieke schouw (kwaliteitsinspectie) blijkt dat aan de geambieerde kwaliteitsniveaus is voldaan.

Wateroverlast wordt zoveel mogelijk voorkomen

Omschrijving (toelichting)

De waterberging en afvoer van overtollig water moet op orde zijn conform de vereisten in het Beeldkwaliteitsplan en reguliere afspraken met het Wetterskip.

Kwaliteit (toelichting)

De reguliere afspraken met het Wetterskip zijn nagekomen en de eisen uit het Beeldkwaliteitsplan zijn gehaald.

Noemenswaardige werkzaamheden zijn:

- De vier grootste (en 25 kleinere) gemalen in de gemeente zijn volledig gerenoveerd;
- Meer dan zeshonderd meter vrijvervalriolering is voorzien van een nieuwe plastic binnenwand (relining);
- 21 km riolering is geïnspecteerd en gereinigd.

We faciliteren himmelploegen die vrijwillig zwerfafval opruimen

Omschrijving (toelichting)

De gemeente krijgt circa €1,16 per inwoner per jaar (ruim €34.000) om aan het verwijderen van zwerfafval te besteden, conform vastgestelde doelstellingen. Het budget wordt voor een groot deel besteed aan het faciliteren van de himmelploegen en andere vrijwilligers en aan educatie bij de (basis)scholen.

Kwaliteit (toelichting)

Het jaar 2022 was het laatste jaar voor de zwerfafvalvergoeding. Deze is besteed aan het faciliteren van de himmelploegen en andere vrijwilligers. Ook aan de himmelwike voor de basisscholen. Daarnaast is extra ingezet op het schoon houden van zogenaamde hotspots (bijvoorbeeld carpoolplaatsen) door de gemeente zelf.

Doelstellingen

In Opsterland worden de landschappelijke en cultuurhistorische elementen op juiste waarde geschat

Bij ontwikkelingsinitiatieven borgen wij de ruimtelijke en landschappelijke kwaliteit door voor een goede inpassing te zorgen. Hiervoor is een overzichtskaart opgesteld met landschappelijke en groene cultuurhistorische elementen met de mogelijkheden tot bescherming hiervan.

Maatregelen

We inventariseren en beschermen gebiedsdekkend de groene en cultuurhistorische structuren

Omschrijving (toelichting)

We gebruiken ter bescherming van landschappelijke en groene elementen/structuren de in 2020 opgestelde overzichtskaart.

Kwaliteit (toelichting)

De in 2020 opgestelde overzichtskaart wordt intern gebruikt om landschappelijke en groene elementen/structuren te beoordelen. Deze wordt onder meer ingezet bij het maken van bestemmingsplannen en andere ruimtelijke ontwikkelingen. En ook als bron voor de onderbouwing van de cultuurhistorische en landschappelijke waarden.

Doelstellingen

We zetten ons in voor de bescherming en de verrijking van de biodiversiteit

Opsterland kan bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit op lokale schaal. Hierbij richten we ons eerst op de openbare ruimte en daarmee het beheer en onderhoud door de gemeente zelf. Bloeiende planten zijn onmisbaar voor insecten. Insecten bestuiven andere gewassen, het fruit wordt gegeten door dieren en deze dieren weer door andere dieren.

Maatregelen

Bij noodzakelijke bomenkap planten wij waar mogelijk en wenselijk nieuwe bomen terug

Omschrijving (toelichting)

Wanneer de boven- en ondergrondse ruimte voor het planten van nieuwe bomen in voldoende mate aanwezig is, worden bij noodzakelijke kap een of meer nieuwe bomen terug geplant. Dit betekent niet dat er altijd 1-op-1 wordt terug geplant, het kan ook minder of meer zijn. Daarbij wordt gekeken naar ziekteresistente soorten en soorten die de biodiversiteit bevorderen.

Dit uitgangspunt is geborgd in het in 2020 vastgestelde Bomenbeleidsplan. Bij projecten en beheerwerkzaamheden is het behoud van de aanwezige bomen het uitgangspunt. Bij noodzakelijke kap is herplant van nieuwe bomen aan de orde.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 zijn circa 150 nieuwe bomen geplant.

We beheren ons openbaar groen zodanig dat de biodiversiteit toeneemt

Omschrijving (toelichting)

In de openbare ruimte worden potentierijke (groen)gebieden in kaart gebracht. Hierbij kan het gaan om bermen, watergangen, groengebieden en kleine, mogelijk geïsoleerde groengebieden die als 'steppingstone' kunnen dienen.

In het beeldkwaliteitsplan beheer openbare ruimte 2021-2025 is een deel van de arealen aangemerkt waarbinnen de biodiversiteit wordt gestimuleerd. Dit houdt bijvoorbeeld bij de grasvelden en bermen in dat ongeveer tweederde van dit areaal extensief wordt beheerd. Extensief beheer houdt in dit geval in dat deze grassen één keer per jaar worden gemaaid waarbij het maaisel wordt afgevoerd.

Kwaliteit (toelichting)

Aan het geplande extensieve beheer is uitvoering gegeven. In overleg met de natuurverenigingen zijn afspraken gemaakt om op verschillende locaties te monitoren.

Er is samen met inwoners en verenigingen invulling gegeven aan diverse initiatieven voor het verder versterken van de biodiversiteit. Het afplaggen van bermen en het realiseren van bijenhoeven zijn daarvan een voorbeeld.

Thema Sport

Doelstellingen

Wij zorgen voor kwalitatief goede sportaccommodaties die bereikbaar zijn voor iedereen

Met sport en bewegen wordt de gezondheid van onze inwoners bevorderd. Hiertoe ondersteunen wij het verenigingsleven en blijven we de komende jaren meedoen aan de Regeling Brede Impuls Combinatiefuncties en zetten we buurtsportcoaches in binnen het Sociaal Domein. We nemen sportaccommodaties op in het strategisch vastgoedbeleid.

Maatregelen

Wij ontwikkelen een nieuwe sportaccommodatie in Gorredijk/Kortezwaag met ruimte voor topsport

Omschrijving (toelichting)

Binnen het Mienskipsinitiatief rekent men aan de investerings- en exploitatiebegroting van SOC Kortezwaag. De Mienskip heeft aangekondigd hiervoor een voorstel in te dienen bij de raad. Daar waar eerder de plannen voor De Skâns mee werden genomen in hetzelfde proces heeft het Mienskipsinitiatief aangegeven deze nu los te koppelen. Voor de ontwikkelingen van De Skâns zal een separaat voorstel worden ingediend.

Kwaliteit (toelichting)

De gemeenteraad heeft op 14 februari 2022 besloten niet in te stemmen met de plannen (het zogenaamde stichtingsmodel) van de mienskip voor SOC Kortezwaag. Daarmee is de regie voor de ontwikkelingen weer terug bij de gemeente. Inmiddels is er een architect en installatie adviseur gecontracteerd en wordt er gewerkt aan een schetsontwerp.

Het ontwerp en bijbehorende kredietaanvraag worden voor de zomer 2023 aan de raad voorgelegd voor besluitvorming en vervolg. Na besluitvorming kan de aanbesteding plaatsvinden en daarna de realisatie starten.

Beleidsindicatoren

		Opsterland		Nederland	
Beleidsindicatoren	Eenheid	2016	2020	2016	2020
Niet sporters	% Niet sporters	50,9%	53,3%	48,7%	49,3%

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Deze tabel wordt elke vier jaar geactualiseerd.

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primair)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	6.269	6.134	7.398	7.050	-348
Baten	749	427	904	636	-268
Saldo voor bestemming	-5.521	-5.706	-6.494	-6.414	80
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	154	125	359	356	-3
Saldo na bestemming	-5.367	-5.581	-6.135	-6.058	77

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Saldo per taakveld			
5.1 Sportbeleid en activering	-193	-179	15
5.2 Sportaccommodaties	-1.493	-1.326	168
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-367	-410	-43
5.4 Musea	-69	-67	2
5.5 Cultureel erfgoed	-4	-5	-1
5.6 Media	-593	-612	-19
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-3.774	-3.816	-42
Saldo voor bestemming	-6.494	-6.414	80
Stortingen reserves			
Recreatie en toerisme			-
Totaal stortingen reserves	-	-	-
Onttrekkingen reserves			
Recreatie en toerisme	359	356	-3
Totaal onttrekkingen reserves	359	356	-3
Saldo na bestemming	-6.135	-6.058	77

Toelichting op de financiën

Het saldo op dit programma is in 2022 een voordeel van € 77.000.

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering geeft in 2022 een voordeel van € 15.000

In het coronajaar 2021 konden de buurtsportcoaches niet maximaal ingezet worden, waardoor niet alle subsidiabele uren zijn gebruikt. Bij de subsidievaststelling in 2022 geeft dit een voordeel van €15.000.

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties geeft in 2022 een voordeel van € 168.000

Het begrote onderhoud op de sportvelden heeft afgelopen jaar niet plaatsgevonden, doordat keuring en inspectie hebben aangetoond dat groot onderhoud van de sportvelden niet nodig is. De behoefte aan groot onderhoud wordt jaarlijks per club en veld bepaald. Als gevolg van de coronapandemie zijn

de velden minder intensief bespeeld dan gebruikelijk, dat is positief voor de staat van onderhoud van het veld. Dit geeft een voordeel van € 140.000. In 2023 wordt een meerjarenplan opgesteld.

De bijdrage aan VV De Sweach voor de nieuwbouw (raadsbesluit 11 oktober 2021) is in 2022 nog niet verstrekt omdat het project nog niet gestart is. Dit geeft een voordeel van € 60.000. Hiervoor wordt een budgetoverheveling voorgesteld.

Het blijven voldoen aan de veiligheidseisen van de gymmaterialen heeft meer gekost dan begroot. Dit is een nadeel van € 37.000.

Het overige verschil is € 5.000 (voordeel).

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie geeft in 2022 een nadeel van € 43.000

De coronakosten in dit taakveld geven een nadeel van € 52.000. Deze zijn toegelicht in de paragraaf corona.

Minder aanvragen voor nieuwe culturele projecten in 2022 geven een voordeel van € 9.000.

Taakveld 5.4 Musea geeft een voordeel van € 2.000

De kosten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting.

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed een nadeel van € 1.000

De kosten zijn nagenoeg gelijk aan de begroting.

Taakveld 5.6 Media (Bibliotheken) geeft in 2022 een nadeel van € 19.000

De vastgestelde indexatie voor de kosten van de bibliotheek was niet verwerkt in de begroting. Dit geeft een nadeel van € 12.000.

De nagekomen kosten voor de Cultuurcoach 2021 geven een nadeel van € 4.000. Het overige nadeel is € 3.000.

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie geeft in 2022 een nadeel van € 42.000

De kosten voor het onderhoud van het openbaar groen geven een nadeel van € 45.000 als gevolg van gestegen inhuurtarieven.

De lagere kosten voor recreatie en toerisme geven een voordeel van € 3.000, dit voordeel is verwerkt in de reserve recreatie en toerisme.

De gemeentelijke bijdrage aan de herstructurering van de fietspaden Bakkeveen/Wijnjewoude van € 234.000 (raadsbesluit 4 juli 2022, Perspectiefbrief 2022) is verwerkt in de reserve recreatie en toerisme.

De mutatie in de reserves (€ 3.000 nadelig) wordt toegelicht in taakveld 5.7.

Programma 6 | Sociaal domein

Programma 6 | Sociaal domein

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Opsterland staat, net als veel andere gemeenten, voor grote uitdagingen in het sociaal domein. Daarbij wordt ingezet om de transformatie verder vorm te geven door het sociaal domein betaalbaar en bereikbaar te houden voor inwoners, nu en in de toekomst.

De Koers Sociaal Domein is leidend in ons handelen waarbij we werken aan een leefbare, inclusieve samenleving waarbij we 'mienskip-iseren' om de samenleving als eerste aan zet te houden en gemeente te laten faciliteren. We benutten de 'krêft fan de mienskip' en kijken naar mogelijkheden in plaats van beperkingen van inwoners. Daarbij ligt dankzij de Preventie Agenda 2030 de nadruk op preventie, het algeheel welbevinden, het voorkomen en verminderen van zwaardere zorg en het versterken van zelfredzaamheid, eigen kracht en initiatieven van de inwoners.

Participatie en Armoede

De toenemende inflatie en gestegen kosten voor levensonderhoud treffen een groeiende groep inwoners in Opsterland. Uit landelijk onderzoek blijkt dat tussen de 60% en 70% van de inwoners, die zich melden bij gebiedsteams, financiële problemen kent. Werk kan helpen om het inkomen te verhogen, maar ook om meer structuur te ervaren en kan bijdragen aan verbetering van de gezondheid. Ook is er inkomensondersteuning beschikbaar voor de groep die dit nodig heeft. Vroegtijdige hulp en ondersteuning voorkomen dat er sprake is van groeiende schuldenproblematiek. Om deze groep beter te helpen verbeteren we de integrale dienstverlening aan inwoners op het gebied van werk, inkomen, (jeugd)zorg en ondersteuning.

Wmo en Jeugdwet

Zorg en ondersteuning vanuit de Wmo en de Jeugdwet doen we op basis van de volgende uitgangspunten:

- lichte en algemene zorg waar mogelijk, complexe en gespecialiseerde zorg waar nodig;
- ondersteuning zo veel mogelijk dichtbij, op maat en passend bij de behoefte;
- vraag- en resultaatgericht werken;
- gericht op mogelijkheden, niet op onmogelijkheden.

Het gebiedsteam ondersteunt kinderen en ouders bij lichte vragen over opvoeden en opgroeien tot het bieden van samenhangende zorg in de breedte. Kinderen zijn het meest geholpen wanneer de inzet in verbinding staat met het brede veld. Het gebiedsteam is slechts verantwoordelijk voor circa de helft van de verwijzingen. De andere helft wordt verwezen via de huisarts, medisch specialist of gecertificeerde instelling. Samen met de andere Friese gemeenten in Sociaal Domein Fryslân ontwikkelen we maatregelen die meer grip bieden op het verlagen van de kosten, het beperken van directe verwijzingen en het vergroten van het aantal intensiteiten van zorg. Deze maatregelen worden meegenomen in de nieuwe inkoop van jeugdhulp. Daarnaast werken we als Opsterland aan een verdere samenwerking met de huisartsen en de gecertificeerde instellingen en het versterken van onze eigen toegang via het gebiedsteam.

Samen met andere gemeenten blijven we door lobby via de VNG en P10 bij de Rijksoverheid aandacht vragen voor de opgaven en knelpunten in het Sociaal Domein.

Kaderstellende documenten

Ontwikkelagenda Inclusieve samenleving
 Preventieagenda Sociaal Domein Opsterland 2021-2030
 Kadernota Dorpshuizenbeleid 2021 - 2026
 Beleidsnota nieuwe Wet inburgering OWO 2022-2025
 Verordening maatschappelijke ondersteuning gemeente Opsterland 2020

Thema Uitvoering sociale wetgeving

Doelstellingen

We willen een afname van 10% van het aantal doorverwijzingen naar de Kredietbank en 20% toename van de inzet van vrijwilligers binnen de schuldhulpverlening

Door het inzetten op goede en slimme preventie en vroegsignalering kan voorkomen worden dat mensen doorverwezen moeten worden naar de financiële schuldhulpverlening door de Kredietbank. Enerzijds is het vanuit maatschappelijk oogpunt belangrijk om met mensen in contact te komen voordat de betalingsproblemen tot problematische schulden leiden. Anderzijds zorgt dit voor de gemeente voor minder uitgaven aan de Kredietbank.

Maatregelen

Op basis van de armoedemonitor en de behoeftepeiling actualiseren wij het armoedebeleid, met een focus op kinderen

Omschrijving (toelichting)

Wij willen het bestaande armoedebeleid herijken en (nog) beter laten aansluiten bij de uitgangspunten die in het sociaal domein gehanteerd worden. Idealiter draagt ons armoedebeleid bij aan het in beweging komen en blijven. Hierbij passen we nieuwe inzichten toe. Het sociaal domein kent een grote bezuinigingsopgave en er moeten op diverse terreinen keuzes gemaakt worden die van invloed zijn op de ondersteuning die mensen van de gemeente mogen/kunnen verwachten. Dit is medebepalend voor de herijking van het armoedebeleid.

Kwaliteit (toelichting)

In 2021 hebben wij, in samenwerking met Sport Fryslân, een pilot Volwassenenfonds opgezet. Deze pilot is in 2022 gecontinueerd. Dit draagt ertoe bij dat mensen met een laag inkomen kunnen deelnemen aan sportieve en culturele activiteiten. De pilot is mede gefinancierd met behulp van externe partijen.

In 2022 is alle inzet gericht geweest op het compenseren van de grote stijging van kosten van levensonderhoud.

We zetten een pilot op voor een Geldloket, waar mensen terecht kunnen met vragen over financiën

Omschrijving (toelichting)

Wij zorgen dat inwoners met vragen het Geldloket weten te vinden. Dit doen we door bij die gesprekken met mensen waarbij een financieel aandachtspunt naar boven komt te wijzen op het bestaan van het Geldloket voor specifieke ondersteuning.

Kwaliteit (toelichting)

Wij zijn in 2022 doorgegaan met onze inzet voor het Geldloket, zodat inwoners met geldzorgen hier laagdrempelig over in gesprek kunnen met de gemeente. Ook bieden we online via onze pagina Geldloket veel informatie aan over het omgaan met geld. Inwoners kunnen ons via deze route ook snel en laagdrempelig bereiken.

Wij zetten een netwerkoeverleg op met (vrijwilligers)organisaties die betrokken zijn bij mensen met financiële problemen

Omschrijving (toelichting)

Door gewijzigde wetgeving hebben we meer mogelijkheden gekregen voor het organiseren van vroeg signalering. In goede afstemming met onze netwerkpartners maken we actief gebruik van deze mogelijkheden.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 zijn er weer gesprekken gevoerd over vroegsignalering met onze netwerkpartners. Door deze inzet is er een goede lokale samenwerking ontstaan. Een toename van 20% van het aantal vrijwilligers is niet gehaald. Het is over de volle breedte van het sociaal domein steeds lastiger om vrijwilligers te vinden. Dat geldt ook voor schuldhulpverlening.

Doelstellingen

We willen het aantal personen dat onder bewind staat laten afnemen met 20%

Ondanks dat er inspanningen gedaan worden om het aantal personen onder bewind af te laten nemen, blijft de instroom nog steeds hoog. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de geldende procedure, waarbij de rechtbank een beoordeling doet of onderbewindstelling noodzakelijk is. Landelijk wordt gewerkt aan een wetswijziging die ervoor moet zorgen dat deze procedure wordt aangepast en de gemeenten een rol krijgen in de beoordeling van de noodzakelijkheid van bewindvoering.

Maatregelen

We ontwikkelen andere (meer integrale en informele) vormen van ondersteuning op maat

Omschrijving (toelichting)

Door de vroegsignalering van schuldensituaties te verbeteren kan de inzet van externe bewindvoering verlaagd worden en kan de budgetcoach worden ingezet. Blijvend aandachtspunt is de inzet van vrijwilligers bij ondersteuning van financiële problemen; niet elke situatie leent zich voor inzet van een vrijwilliger.

Kwaliteit (toelichting)

Er is een systeem van vroegsignalering van schulden opgezet in samenwerking met het Bureau Kredietregistratie. Ook is er met betrokken vrijwilligersorganisaties overleg geweest. Er zijn afspraken gemaakt over de inzet van vrijwilligers en wanneer er tot inzet van een professional overgegaan moet worden.

Volgens onze informatie hadden in januari 2018 178 personen een vergoeding voor bewindvoering via de bijzondere bijstand. In januari 2022 waren dit er 191. Een stijging van 13 personen in vier jaar (7%).

Doelstellingen

Wij verhogen de uitstroom uit de bijstandsuitkering en verminderen de instroom ten opzichte van de benchmarkgemiddelden

Het doel is om het aantal bijstandsuitkeringen te verminderen.

Maatregelen

Met de andere gemeenten in Zuidoost-Fryslân stellen we een marktwerkingsplan op

Omschrijving (toelichting)

In dit marktwerkingsplan staan concrete acties met als centrale doel om in samenwerking met werkgevers uitkeringsgerechtigden te plaatsen op een betaalde baan. Dit gaat onder andere over regionale opleidingstrajecten, matching events, social return on investment (SROI) en het regionaal inzichtelijk maken van het klantenbestand.

Kwaliteit (toelichting)

In plaats van een nieuw marktbe werkingsplan is in 2022 samen met de gemeenten in de arbeidsmarktregio Zuidoost Fryslân een jaarplan opgesteld met de titel 'van mismatch naar match'. Dit plan is gericht op een betere regionale samenwerking met als doel om kwetsbare jongeren en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in de regio beter te begeleiden richting werk. Voor de gehele arbeidsmarktregio Fryslân is in 2022 een Strategische Koers vastgesteld voor de periode 2022-2026, met de focus op drie doelen: duurzame inzetbaarheid verhogen, Leven Lang Ontwikkelen stimuleren en arbeidsmobiliteit bevorderen.

We brengen voor de werkgeversbenadering in samenwerking met de afdeling Economische Zaken de kansrijke sectoren en bedrijven opnieuw in kaart

Omschrijving (toelichting)

We brengen de kansrijke sectoren en bedrijven opnieuw in kaart. Hierdoor kunnen we gericht met werkgevers in gesprek gaan over mogelijkheden voor het plaatsen van uitkeringsgerechtigden op betaalde banen en/of werkervaringsplaatsen. Ook krijgen we dan inzichtelijk waar een kloof zit tussen vraag en aanbod, en kunnen we hierop anticiperen.

Kwaliteit (toelichting)

Vanuit de uitvoering van Werk en Inkomen is een goed zicht op kansrijke sectoren voor nieuwe en kansrijke banen. Er liggen korte lijnen met bedrijven via de jobhunter, de klantmanagers Werk en team Economische Zaken.

We meten onze prestaties op het gebied van werk en inkomen

Omschrijving (toelichting)

De gemeente Opsterland is deelnemer aan de landelijke Divosa Benchmark, een instrument waarmee gemeenten hun prestaties op het gebied van werk & inkomen kunnen meten en vergelijken met andere gemeenten.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn in Opsterland in 2022 meer mensen uitgestroomd uit de bijstand dan ingestroomd. Tevens is in 2022 de uitstroom uit de bijstandsuitkering hoger en de instroom in de bijstand lager ten opzichte van de benchmarkgemiddelden.

De gemeente Opsterland heeft in 2022 deelgenomen aan de Divosa Benchmark. In oktober 2022 heeft een managementgesprek plaatsgevonden over de resultaten van de gemeente op het gebied van Werk en Inkomen in 2022 ten opzichte van vergelijkbare gemeenten in de regio. Opsterland scoort goed in de uitstroom ten opzichte van de gemeenten in de regio, met ook een goede inzet op loonkostensubsidies.

Wij analyseren wat werkt bij de groep mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt en ontwikkelen op basis daarvan een gerichte aanpak

Omschrijving (toelichting)

Deze groep uitkeringsgerechtigden wordt in verhouding groter, doordat uitkeringsgerechtigden die aan het werk kunnen ook daadwerkelijk aan het werk zijn. Bij de aanpak voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt denken wij aan een combinatie van sociale activering, welzijnsbevordering en sport en bewegen.

Kwaliteit (toelichting)

Bij de aanpak voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt is in 2022 vooral gebruik gemaakt van individuele trajecten om deze mensen fysiek in beweging te krijgen met als doel om hun gezondheid en leefstijl positief te beïnvloeden.

Wij continueren onze inzet 'aan de voorkant' met de aanpak " Meteen in Beweging" en poortwachter

Omschrijving (toelichting)

Het is belangrijk de re-integratie vanaf dag één te starten. Hier beginnen wij al mee bij het eerste contact via de poortwachter en met de aanpak 'Meteen in Beweging'. Het doel is de uitkeringsgerechtigde zo snel mogelijk op te roepen, het recht op uitkering zo snel mogelijk vast te stellen en zo snel mogelijk een re-integratieplan te maken.

Kwaliteit (toelichting)

De werkwijze 'Meteen in Beweging' is gecontinueerd in 2022. Er zijn in 2022 meer mensen uitgestroomd uit de bijstand dan ingestroomd.

Er is verder gewerkt aan een betere borging van de Open House Regeling met betrekking tot inkoop van externe re-integratiediensten. Hiervoor zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd samen met externe aanbieders, die dienstverlening bieden voor de brede doelgroep van onze bijstandspopulatie.

De samenwerking met het leerwerkbedrijf Caparis is gecontinueerd voor de doelgroepen Afspraakbanen, Beschut Werk, Re-integratietrajecten en plekken voor Inburgeraars.

Wij zetten voor uitkeringsgerechtigden leer-werktrajecten op in kansrijke branches als zorg, groen en techniek

Omschrijving (toelichting)

Leer-werktrajecten zijn een belangrijk voorschakeltraject voor mensen die in een kansrijke branche willen werken, maar niet de juiste achtergrond hebben. Door in samenwerking met scholen en werkgevers leer-werktrajecten op te zetten dichtten wij dit gat zoveel mogelijk.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 is samen met scholen, Caparis en werkgevers in de arbeidsmarktregio Fryslân gewerkt aan het realiseren van leerwerktrajecten voor onze uitkeringsgerechtigden. Er zijn bijvoorbeeld trajecten gestart voor kansrijke sectoren als de techniek, de zorg en het groen.

Er is in 2022 samen met Caparis ook uitvoering gegeven aan het project Taal op de Werkvloer voor nieuwkomers.

Doelstellingen

Wij willen dat in 2022 30% van de nieuwkomers met een bijstandsuitkering is uitgestroomd naar werk en 60% participeert

De taal-werkstages zijn een zeer effectief instrument om de afstand tot de arbeidsmarkt van nieuwkomers te verkleinen. We gaan verder met het inzetten van dit instrument en verbreden de aanpak door de jobhunter ook te betrekken bij het vinden van plekken.

Maatregelen

Wij verhogen de inzet op een activerend weekvullend programma om te voorkomen dat nieuwkomers langer dan nodig gebruik maken van een uitkering

Omschrijving (toelichting)

In de uitgevoerde evaluatie van het activeringsplan nieuwkomers is geconcludeerd dat het leren spreken van het Nederlands de belangrijkste sleutel is voor participatie (meedoen). Naast de inzet op het vinden van taal- en werkstages, werken wij aan het samenstellen van een week vullend programma waar taalonderwijs een belangrijke rol gaat spelen. We zoeken hierbij ook de aansluiting bij de verdere vormgeving van het Taalplein. Dit sluit goed aan bij de rol die wij als gemeente hebben sinds de invoering van de nieuwe Wet inburgering.

Kwaliteit (toelichting)

In 2021 is op basis van de nieuwe Wet inburgering 2021 een weekvullend programma voor statushouders ontwikkeld. Dit hebben we in 2022 doorontwikkeld, zodat nieuwkomers na huisvesting in onze gemeente zo snel mogelijk actief aan de slag gaan. Dit doen zij op basis van een persoonlijk inburgeringsplan, dat voor en met alle volwassen nieuwkomers wordt gemaakt. Het beoogde percentage van 60% participatie wordt daarmee ruimschoots gehaald. Onze inschatting is dat 30% uitstroom van nieuwkomers uit de bijstandsuitkering niet gehaald is. Het gaat om een inschatting, omdat het wettelijk niet toegestaan is om de achtergrond (in dit geval nieuwkomer) van een inwoner met een bijstandsuitkering te registreren.

Wij zetten in op het vinden van taal-werkstages

Omschrijving (toelichting)

Taal-werkstages zijn een goed instrument om de afstand tot de arbeidsmarkt te verkleinen. We willen onze inzet hierop verhogen.

Kwaliteit (toelichting)

Naar aanleiding van de nieuwe Wet inburgering zijn met diverse partijen afspraken gemaakt over taal-werkstages. Nieuwkomers voor wie een taal-werkstage een passende start is van de inburgering, starten hier zo snel mogelijk mee, vanaf de huisvesting in onze gemeente.

Doelstellingen

Wij willen dat meer kinderen meedoen door het bereik van het Kindpakket te vergroten naar 80%

De kosten binnen het sociaal domein staan onder druk. Het vergroten van het bereik van het Kindpakket naar 80% van de kinderen willen we binnen het bestaande budget voor het Kindpakket realiseren.

Maatregelen

Wij stellen een plan van aanpak op voor het vergroten van de bekendheid en het gebruik van het Kindpakket

Omschrijving (toelichting)

Het vergroten van het bereik maakt onderdeel uit van de herijking van het minimabeleid. Bij de herijking van het minimabeleid speelt dat er momenteel in het sociaal domein een forse bezuinigingsopgave ligt. Er worden op diverse terreinen keuzes gemaakt die van invloed zijn op de ondersteuning die mensen van de gemeente mogen/kunnen verwachten. De noodzakelijke bezuinigingen in het sociaal domein zijn ook bepalend voor het plan van aanpak om het bereik van het Kindpakket te vergroten.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 zijn onze inspanningen vooral gericht geweest op de crises die zijn ontstaan op het terrein van de kosten van levensonderhoud en de opvang van vluchtelingen.

Doelstellingen

Wij willen het aantal personen dat niet meedoet aan de samenleving (trede 1 en 2 van de Participatieladder) terugbrengen tot maximaal 20% van de bijstandspopulatie

Maatregelen

De methodiek Mobility Mentoring wordt onderdeel van ons ondersteuningspakket

Omschrijving (toelichting)

Mobility Mentoring is een relatief nieuwe aanpak om mensen blijvend uit de armoede te helpen. De aanpak richt zich op duurzame economische zelfredzaamheid en daarmee het wegnemen van bronnen van stress, bijvoorbeeld op het gebied van schuldenproblematiek of re-integratie.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 heeft dit project nagenoeg stilgelegen vanwege personele wisselingen en uitval met daaropvolgend de Oekraïne- en energiecrisis. De planning is om dit project vanaf het 2e kwartaal 2023 weer op te pakken.

We voeren de Omgekeerde Toets in binnen de uitvoering; eerst bepalen wat de hulpvrager nodig heeft, dan hoe dit in regelgeving in te passen

Omschrijving (toelichting)

De Omgekeerde Toets is een werkwijze die kan helpen bij het integraal oppakken van een hulpvraag. De medewerkers van het gebiedsteam zijn inmiddels getraind in het toepassen van de werkwijze.

Kwaliteit (toelichting)

Nadere analyse en voortschrijdend inzicht hebben duidelijk gemaakt dat het vooral gaat om houding en gedrag en minder om het werken volgens een vaste methodiek. De omgekeerde toets is vooral gericht op de methodiek, terwijl wij in de praktijk al werken in de geest van deze methodiek. Of we nog overgaan tot invoering van de vastgestelde werkwijze gaan we nader overwegen.

Wij onderzoeken hoe wij de tegenprestatie kunnen uitbreiden naar 4 uur per week

Omschrijving (toelichting)

Er is een plan van aanpak opgesteld over de tegenprestatie. Daarin is de doelgroep geanalyseerd en is gekeken wie al een tegenprestatie verricht. In 2021 heeft een verdere analyse plaatsgevonden van de groep die nog geen tegenprestatie verrichtte, en zijn hier acties op ingezet. Een groot deel van cliënten doet momenteel al een tegenprestatie, dit aantal willen we verder verhogen.

Kwaliteit (toelichting)

De tegenprestatie als instrument in de participatiestimulering is in 2022 verankerd als onderdeel van het werkproces van het Cluster Werk richting de klant. Hierdoor verrichtte in 2022 meer dan driekwart van de bijstandsgerechtigden een vorm van tegenprestatie.

Doelstellingen

Wij willen leven in armoede tegengaan door de verzekeringspositie van mensen met een laag inkomen te verbeteren

De uitwerking van dit punt hangt samen met de herijking van het Minimabeleid. De herijking van het beleid moet nog plaatsvinden. Daarnaast hangt dit samen met een landelijke discussie over de toekomst van een collectieve ziektekostenverzekering voor minima en de noodzaak tot kostenbesparing in het sociaal domein.

Maatregelen

Wij voeren een onderzoek uit naar de effectiviteit van de bestaande regeling AV Frieso

Omschrijving (toelichting)

De collectieve ziektekostenverzekering maakt deel uit van het gemeentelijk armoedebeleid. Het onderzoek is nog niet uitgevoerd, omdat er een aantal ontwikkelingen zijn die te maken hebben met de gemeentelijke collectieve ziektekostenverzekering. In de eerste plaats is dit de landelijke discussie over het al dan niet kunnen handhaven van een collectieve verzekering voor minima. In de tweede plaats moet er ingrijpend bezuinigd worden in het sociaal domein.

Kwaliteit (toelichting)

Door diverse omstandigheden heeft de verdere uitwerking in OWO nog niet plaatsgevonden. In 2022 zijn de bestaande afspraken gecontinueerd.

Thema Maatschappelijke ondersteuning

Doelstellingen

We gaan meer algemene, lokale en toegankelijke voorzieningen realiseren

De vrij toegankelijke (algemene) voorziening van dagbesteding in Gorredijk, Ureterp en Beetsterzwaag is succesvol. Mensen kunnen er zonder indicatie van de gemeente en naar eigen behoefte gebruik van maken. De hoge mate van tevredenheid bij inwoners en zorgpartijen gekoppeld aan de reductie van de zorgkosten voor de gemeente, stimuleert uitbreiding van het aantal vrij toegankelijke voorzieningen.

Maatregelen

Wij gaan met dorpen en professionele zorgpartijen in gesprek om te kijken welke voorzieningen (dagbesteding, respijtzorg) lokaal kunnen worden opgezet

Omschrijving (toelichting)

Er worden lokaal door vrijwilligers activiteiten georganiseerd, die een positief effect hebben op de leefbaarheid van het dorp. Niet iedereen is in staat om aan die activiteiten mee doen. Samen met de vrijwilligers en professionele zorgpartijen gaan we kijken of er lokaal activiteiten kunnen worden opgezet, die ook bezocht kunnen worden door dorpsgenoten die nu nog in een ander dorp naar dagbesteding gaan.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 zijn de twee pilots in samenwerking met de Odensehuizen voortgezet. Inmiddels groeit het aantal bezoekers. Zij omschrijven het bezoeken van de Odensehuizen als erg waardevol.

De sociale inloop met Stjoer is gestart en wordt ook door een groeiend aantal mensen bezocht. Bovendien zetten zij mensen, die in eerste instantie als bezoeker komen, succesvol in als vrijwilliger.

Doelstellingen

Wij faciliteren het langer thuis blijven wonen

Landelijk beleid is erop gericht dat mensen lang zelfstandig wonen. Dat is niet altijd zo vanzelfsprekend. Met het verstrekken van algemene en maatwerkvoorzieningen en het ondersteunen van de mantelzorgers (respitzorg) proberen we zo lang mogelijk zelfstandig wonen te ondersteunen. Op basis van de (eerste) netwerkbijeenkomsten gaan we in 2022 inventariseren of en hoe we ons huidige aanbod bij het langer thuiswonen moeten herzien.

Maatregelen

We bieden blijversleningen en verzilvereningen aan om gebruik van de Wmo te voorkomen

Omschrijving (toelichting)

De blijvers- of verzilverening kan onder andere worden ingezet om aanpassingen aan de woning te realiseren, waardoor de bewoner langer zelfstandig kan wonen. Het beroep op Wmo-woningaanpassingen kan daardoor afnemen.

Kwaliteit (toelichting)

De evaluatie van de blijvers- en verzilverening is uitgevoerd. Het aantal aanvragen blijft achter bij de verwachtingen. We bekijken of dit door het aanbrengen van samenhang met andere instrumenten veranderd kan worden. Daarnaast worden de bevindingen meegenomen in de actualisatie van de Woonvisie.

We informeren inwoners over technische hulpmiddelen

Omschrijving (toelichting)

De ontwikkeling van technische hulpmiddelen gaat snel. De markt informeert de inwoner uitgebreid dat deze hulpmiddelen bijdragen aan zelfstandigheid. De gemeente informeert inwoners ook en stimuleert hen om vooral zelf te investeren in technologie. Waar dat niet lukt kan de blijvers lening worden ingezet.

Kwaliteit (toelichting)

De beperkingen als gevolg van de lockdown hebben ook tot inzicht in nieuwe kansen en mogelijkheden geleid. Hierdoor hebben we ook nog andere mogelijkheden verkend, naast het opzetten van een Slimotheek. Hierbij kan gedacht worden aan het (aanvullend) inzetten van een I-pad bij het geven van ondersteuning.

We organiseren individuele voorzieningen op maat voor inwoners die dat nodig hebben

Omschrijving (toelichting)

Bij het verstrekken van voorzieningen wordt ingezet op de meest efficiënte voorzieningen die passen bij de hulpvrager. Voorzieningen zijn gericht op het zo zelfstandig mogelijk functioneren van mensen. We zien een toename van het aantal personen dat gebruik maakt van een Wmo-voorziening, als gevolg van de vergrijzing. Dit is ook het gevolg van de invoering van het abonnementstarief.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 zijn we verdergegaan met het toepassen van het Normenkader HH bij nieuwe aanvragen en bestaande gebruikers van Hulp bij het huishouden. We hebben het overgrote deel van de huidige gebruikers van hulp bij het huishouden op basis van het Normenkader HH opnieuw geïndiceerd.

We stimuleren met verschillende voorzieningen/projecten ondersteuning van inwoners door het eigen netwerk

Omschrijving (toelichting)

We zetten blijvend in op het stimuleren van activiteiten die ertoe bijdragen dat inwoners meer vanuit het eigen netwerk worden ondersteund met als doel dat inwoners langer thuis kunnen blijven wonen.

Kwaliteit (toelichting)

De opbouwwerker en de medewerker preventie hebben geïnvesteerd in het verstevigen van de dorpssteunpunten. Zij hebben contact met de verschillende stichtingen van sociaal cultureel werk en de bloeizones. De aanwezigheid van de opbouwwerker en de medewerker preventie heeft een positieve rol gespeeld in de samenwerking tussen diverse partijen.

Wij stellen een uitvoeringsprogramma op voor de Visie preventie en welzijn

Omschrijving (toelichting)

Wij hebben een Visie op preventie en welzijn opgesteld, omdat wij willen dat inwoners zo lang mogelijk gezond, veilig en zelfstandig kunnen zijn. Preventie kan hierin een belangrijke rol spelen. Naast een visie hebben we een uitvoeringsprogramma samengesteld. Dit programma moet bijdragen aan de discussie waar we qua preventie mee door willen gaan, wat we anders willen doen en met welke activiteiten we willen stoppen. Het aantoonbare effect van activiteiten speelt hierin een belangrijke rol.

Kwaliteit (toelichting)

In 2021 is de preventie-agenda 2021-2030 opgesteld. Om hier concreet uitvoering aan te geven hebben we een uitvoeringsplan en een actieplan opgesteld. Het uitvoeringsplan beschrijft hoe we jaarlijks tot een aantal acties komen. Het actieplan beschrijft deze acties en loopt van jaar tot jaar. In 2022 hebben we ondanks de inzet voor de vluchtelingen crisis vanuit Oekraïne en de energiecrisis veel van deze acties uitgevoerd. Zo zijn er bijvoorbeeld twee medewerkers in het gebiedsteam aangenomen voor het versterken van de sociale basis in de dorpen.

Doelstellingen

Wij willen dat minder mensen zich eenzaam voelen

De medewerkers van het Gebiedsteam hebben aandacht voor mensen met eenzaamheidsgevoelens en proberen hen te stimuleren om iets aan dat gevoel te doen. Zelf actie ondernemen of meedoen aan lokaal georganiseerde activiteiten zijn dan de opties. Als daar begeleiding bij nodig is, dan kan een maatwerkvoorziening worden ingezet.

Maatregelen

We nodigen elk dorp uit om een netwerkbijeenkomst te organiseren over het welzijnswerk en bespreken daar ook het thema eenzaamheid

Omschrijving (toelichting)

Innovatieve bestrijding van eenzaamheid wordt een speerpunt van ons beleid. We zetten in op het normaliseren van eenzaamheid en zingeving. Hierbij wordt binnen het gebiedsteam ingezet op het herkennen, het bespreekbaar maken en het achterhalen van de oorzaak van de eenzaamheid.

Kwaliteit (toelichting)

Als start zijn er in 2022 twee bijeenkomsten georganiseerd met de dorpssteunpunten. Eenzaamheid is een van de onderwerpen die daar besproken zijn.

Doelstellingen

Wij willen de 'o-lijn' versterken door vrijwilligers zo goed mogelijk te ondersteunen

De lokale infrastructuur van vrijwilligers en vrijwilligerswerk is groot, maar divers. Indien vrijwilligers ondersteuning nodig hebben om hun werk te kunnen doen of om met nieuwe doelgroepen om te gaan, dan is ondersteuning mogelijk. We gaan stimuleren dat mensen, die nu vaak op voorzieningen van de gemeente zijn aangewezen, weer zoveel mogelijk gaan meedoen aan de activiteiten in het dorp.

Maatregelen

Wij gaan de dorpen en bewoners ondersteunen bij de zorg voor elkaar

Omschrijving (toelichting)

Het Gebiedsteam en de samenwerkingspartners ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers. Op dit moment kunnen vrijwilligers gebruikmaken van verschillende vormen van ondersteuning zoals bijvoorbeeld vrijwilligersverzekering, vrijwilligersbemiddeling. (Overbelaste) mantelzorgers kunnen lotgenoten treffen bij het mantelzorgcafé, maar ook gebruik maken van respijtzorg en huishoudelijk hulp (op indicatiebasis).

Kwaliteit (toelichting)

In het gebiedsteam zijn een opbouwwerker en een medewerker preventie en voorlichting veel in de dorpen aanwezig en kunnen zo kijken naar wat nodig is. Ze hebben onder andere twee mantelzorgdagen georganiseerd en zijn bezig met het versterken van de positie van de dorpssteunpunten.

Daarnaast is Code Hans bezig met het organiseren van het Voor Elkaar Plein waar vrijwilligers en hulpvragers bij elkaar gebracht worden. De samenwerking met de opbouwwerker en de medewerker preventie heeft ertoe geleid dat er slimme verbindingen zijn gelegd waardoor vraag en aanbod voor vrijwilligerswerk beter bij elkaar komen.

Thema Jeugdhulp

Doelstellingen

We verbeteren de vroegsignalering van kwetsbare kinderen

We borgen de vroegsignalering voor alle leeftijden door goede afspraken in de keten en een preventieaanbod voor de jeugd.

Maatregelen

We maken een sluitende aanpak door middel van samenwerking rondom de vroegsignalering van het jonge kind.

Omschrijving (toelichting)

Door middel van het project Kansrijke start verbeteren we in 2022 de samenwerking in de keten waardoor we een betere signalering en werkwijze voor kwetsbare kinderen krijgen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 is het convenant vroegsignalisering kwetsbare kinderen met de samenwerkingspartners opgesteld en gesloten. In 2023 zal de verdere samenwerking met de ketenpartners vorm krijgen.

We ontwikkelen een integrale aanpak tussen onderwijs en de zorg voor jeugd

Omschrijving (toelichting)

Door middel van goede afspraken en een versterkte samenwerking met de scholen in Opsterland en het project EED, zal in 2022 de aanpak zorg en onderwijs verder ontwikkeld worden.

Kwaliteit (toelichting)

Het project Ernstige Enkelvoudige Dyslexie binnen het basisonderwijs Opsterland is in 2022 opgestart. Regionaal is overleg opgestart om de integrale aanpak tussen onderwijs en de zorg voor jeugd verder op te pakken.

We spannen ons in voor een aanbod ten aanzien van vrije tijd, sport en specifieke thema's rondom gamen en mediagebruik, roken, sexting, alcohol en drugs onder andere door middel van voorlichting in het onderwijs.

Omschrijving (toelichting)

We hebben een brede scope op het welzijn van jeugdigen en proberen indien nodig hierbij aanbod te creëren. Zo is er in 2022 aandacht voor het jeugdsozenbeleid, voorlichting ten aanzien van verschillende problematieken en ander preventief aanbod om zo vroeg mogelijk te kunnen bijsturen bij problemen. We hebben een goede samenwerking met netwerkpartners.

Kwaliteit (toelichting)

Er is een aanbod voor voorlichting ontwikkeld en uitgevoerd op de basis- en middelbare scholen. Er is een breed preventief aanbod voor jeugd beschikbaar.

Doelstellingen

Wij willen een efficiëntere toegang tot zorg

We blijven onderzoeken in hoeverre gezinnen de toegang tot de zorg het meest efficiënt kunnen vinden bij verschillende vraagstukken.

Maatregelen

In de gemeentelijke organisatie borgen we de gemaakte afspraken ten aanzien van inkoop 2022 en contractmanagement

Omschrijving (toelichting)

De procedures en afspraken rondom inkoop van zorg en ondersteuning voor jeugd zijn helder en bij iedereen in het Gebiedsteam bekend.

Kwaliteit (toelichting)

De nieuwe inkoop en het contractmanagement (onder andere specialistische jeugdhulp) is uitgesteld om inkooptechnische redenen tot 1 januari 2024.

We gaan in de uitvoering onze werkprocessen evalueren en aanpassen aan nieuwe afspraken

Omschrijving (toelichting)

We willen werkprocessen die passen bij de afspraken over het nieuwe inkoopstelsel.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn verschillende aanpassingen van de werkprocessen van het gebiedsteam gedaan. De werkprocessen zijn in het huidige inkoopstelsel goed ingebed, maar gezien de aankomende

wijzigingen in het nieuwe inkoopstelsel jeugdhulpverlening moeten er nog aanpassingen plaatsvinden.

We maken gericht samenwerkings- en resultaatafspraken met zorgaanbieders over tarieven, intensiteiten en wat Jeugd-, Wmo- en Wlz zorg is

Omschrijving (toelichting)

Om ervoor te zorgen dat de zorg vanuit de juiste wet vergoed wordt, is het nodig gericht samenwerkings- en resultaatafspraken te maken. Hierbij moeten wij ervoor zorgen dat iedereen over voldoende informatie en kennis beschikt.

Kwaliteit (toelichting)

Door middel van werkgroepen van Sociaal Domein Friesland (SDF) en een OWO-opgaveteam hebben we meegewerkt aan totstandkoming van de aanbesteding van jeugdhulp in Friesland en de implementatie daarvan. In de inkoop worden samenwerkingsafspraken gemaakt. De inkoop is uitgesteld tot 1 januari 2024.

We onderzoeken en evalueren de effectiviteit van de toegang

Omschrijving (toelichting)

Het is belangrijk dat de bekendheid van het loket jeugdhulp (gebiedsteam) wordt vergroot. Hierdoor kan er meer controle komen op de omvang van de aanvragen en toewijzingen.

Kwaliteit (toelichting)

We zijn in 2022 gestart met een inkoop- en contractmanager om beter zicht te krijgen op de toewijzingen, met als doel de controle of dit in lijn is met de inkoop/contracten te verbeteren en grip te krijgen op de kosten. Daarnaast heeft er een continu cliëntervaringsonderzoek plaatsgevonden.

We ontwikkelen een werkwijze voor de samenwerking bij externe verwijzing op hoge intensiteiten

Omschrijving (toelichting)

We dragen zorg voor een goede samenwerking en gerichte afspraken met externe verwijzers en monitoren en controleren hoge intensiteiten op kostenefficiëntie en uitvoerbaarheid.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben in 2022 de werkwijze van het gebiedsteam geborgd voor externe verwijzingen van hoge intensiteiten. Alle verwijzingen met een hoge intensiteit worden intern voorgelegd aan de contractmanager en kwaliteitsmedewerker. Hierna vinden verwijzingen plaats.

Doelstellingen

Wij zorgen voor een goede begeleiding van kwetsbare kinderen

We investeren in de kwaliteit van het gebiedsteam, gericht op kortdurende, snelle en efficiënte hulp waaronder het doorverwijzen naar passende hulp.

Maatregelen

We ontwikkelen en monitoren een eenduidige werkwijze voor de indicaties van de jeugdwet

Omschrijving (toelichting)

Door het nieuwe Friese ondersteuningsplan kunnen we in 2022 een eenduidige werkwijze vormgeven.

Kwaliteit (toelichting)

Het Friese ondersteuningsplan en veiligheidsplan zijn geïmplementeerd. Hierdoor heeft het gebiedsteam een beter inzicht in de hulpvraag en hulpverlening. De implementatie van het toekomstplan zal plaatsvinden in 2023.

We volgen en begeleiden de jeugdigen die geïndiceerd zijn voor de jeugdwet

Omschrijving (toelichting)

Wanneer jeugdigen na zorgvuldige indicatiestelling een beschikking voor jeugdhulp krijgen, dragen wij zorg voor een goede begeleiding naar de jeugdhulp en volgen we het verloop van het traject. We sturen bij indien nodig.

Kwaliteit (toelichting)

Er is een goede werkwijze ontwikkeld voor het volgen en ondersteunen van jeugdigen die geïndiceerd zijn voor de jeugdwet. De raad wordt hier jaarlijks over geïnformeerd.

Thema Dorpenbeleid en dorpshuizen

Doelstellingen

In elk dorp is een dorpshuisfunctie aanwezig

De leefbaarheid en ruimte om elkaar te ontmoeten in de dorpen vinden wij belangrijk. Met de dorpshuizen en multifunctionele centra wordt hieraan een bijdrage geleverd.

Maatregelen

Wij ondersteunen het in stand houden van dorpshuizen en multifunctionele accommodaties.

Omschrijving (toelichting)

We willen zorgen dat dorpshuisbesturen en belanghebbende partijen de beschikking houden over een toekomstbestendige dorpshuisfunctie. In 2021 is een nieuwe kadernotitie dorpshuizen vastgesteld. We maken samen met de dorpshuizen een koersplan per dorpshuis.

Kwaliteit (toelichting)

In 2021 is de Kadernota 'Samen voor toekomstbestendige dorpshuizen!' vastgesteld door de raad. Op basis van deze kadernota is in 2022 voor ieder dorpshuis, in samenspraak met de besturen van de dorpshuizen, een koersplan opgesteld. In de koersplannen is onder andere vastgelegd hoe de eigendomssituatie van het dorpshuis is en welke activiteiten er plaatsvinden.

Doelstellingen

Wij ondersteunen en faciliteren initiatieven vanuit de dorpen

Als bij een initiatief vanuit een van de dorpen hulp wordt gevraagd van de gemeente, dan gaan wij graag met de initiatiefnemers in gesprek. In dat gesprek bespreken we hoe de gemeente kan faciliteren of ondersteunen. Dit geldt ook voor plannen van inwoners om een taak van de gemeente over te nemen (right to challenge).

Maatregelen

We maken afspraken met plaatselijke belangen over uitvoering van de dorpsvisies

Omschrijving (toelichting)

Een dorpsvisie dient onder meer gebaseerd te zijn op zo actueel mogelijke en objectieve gegevens. Dat zijn de dorpspiegels.

Kwaliteit (toelichting)

Er is een werkproces beschreven voor het behandelen van de door Plaatselijk Belangen ingediende dorpsvisies. Dit proces loopt door in 2023.

Daarnaast is in 2022 het onderzoek Dorpspiegels uitgevoerd. De dorpspiegels laten zien wat er leeft in de dorpen in de gemeente Opsterland. Ze zijn in november 2022 opgeleverd en beschikbaar gesteld aan de Plaatselijke Belangen tijdens een gezamenlijke bijeenkomst.

We zetten een dorpsregisseur in

Omschrijving (toelichting)

De dorpsregisseur fungeert als spin in het web tussen de verschillende partijen en de gemeente. De inwoners, plaatselijk belangen en dorpssteunpunten kunnen bij deze dorpsregisseur terecht voor contact met de gemeente en de coördinatie van processen.

Overigens wordt de term dorpsregisseur vervangen door dorpencoördinator. Dit doet recht aan het feit dat deze in meerdere dorpen werkzaam is en aan het idee van gekanteld werken.

Kwaliteit (toelichting)

In 2021 is een dorpencoördinator gestart. Sinds 2022 is de dorpencoördinator structureel opgenomen in de begroting en actief.

Wij werken samen met de dorpen en plaatselijke belangen

Omschrijving (toelichting)

Wij zien de leefbaarheid als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van inwoners, bedrijven, woon- en energiecoöperaties, overige maatschappelijke organisaties en de gemeente.

We hebben met de dorpencoördinator proactief contact met de besturen van Plaatselijke Belangen. We informeren hen over relevante ontwikkelingen en gaan in gesprek over uitdagingen en kansen voor hun dorp.

Kwaliteit (toelichting)

De dorpencoördinator maakt onderdeel uit van het dorpenteam en is het eerste aanspreekpunt voor Plaatselijk Belangen. Daarnaast zijn alle dorpen in 2022 gekoppeld aan een dorpswethouder. De verdeling is als volgt:

- Anko Postma: Beetsterzwaag/Olterterp, Tijnje, Luxwoude en Langezwaag;
- Durk Durksz: Gorredijk, Wijnjewoude, Nij Beets en Bakkeveen;
- Libbe de Vries: Terwispel, Lippenhuizen, Hemrik en Jonkersland;
- Rob Jonkman: Frieschepalen, Ureterp en Siegerswoude.

Er is met ieder Plaatselijk Belang regelmatig contact geweest. Plaatselijk Belangen en het dorpenteam weten elkaar goed te vinden.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren	Eenheid	Opsterland				Nederland			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar	616	638	653	*	794	796	805	*
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 tot en met 21 jarigen	1%	1%	*	*	1%	1%	*	*
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	% Kinderen in uitkeringsgezin	5%	4%	4%	*	6%	6%	6%	*
Achterstand onder de jeugd - Werkloze jongeren	% Werkloze jongeren	2%	3%	2%	*	2%	2%	2%	*
Netto arbeidsparticipatie	% Van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	70%	69%	71%	73%	70%	70%	70%	72%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	287	379 ^	292	*	382	460^	431	*
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	193	173	*	*	207	202	*	*
Jongeren met jeugdhulp	% Van alle jongeren tot 18 jaar	11,0%	10,2%	9,6%	8,7%	12,3%	11,9%	10,5%	10,7%
Jongeren met jeugdbescherming	% Van alle jongeren tot 18 jaar	1,7%	1,7%	1,7%	1,3%	1,2%	1,2%	1,2%	1,1%
Jongeren met jeugdreclassering	% Van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,2%	0,2%	0,3%	0,3%	0,4%	0,4%	0,3%	0,3%
WMO Clienten met een maatwerkarrangement	Aantal per 10.000 inwoners	600	610	610	550	680	700	649	640

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 14 maart 2022

^ De stijging van het aantal personen met een bijstandsuitkering t.o.v. 2019 wordt veroorzaakt door het beroep dat is gedaan op de (tijdelijke) TOZO regeling. Zonder deze regeling zien we geen significante wijziging in dit aantal bij de gemeente Opsterland

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primair)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	37.947	37.578	40.864	37.527	-3.337
Baten	11.783	10.343	11.080	10.352	-728
Saldo voor bestemming	-26.164	-27.235	-29.784	-27.175	2.609
Mutaties reserves					
Lasten	30	30	30	30	-
Baten	74	-	140	140	-
Saldo na bestemming	-26.120	-27.265	-29.674	-27.066	2.609

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Saldo per taakveld			
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-2.226	-2.095	131
6.2 Wijkteams	-864	-884	-20
6.3 Inkomensregelingen	-3.576	-3.524	52
6.4 Begeleide participatie	-3.436	-3.254	182
6.5 Arbeidsparticipatie	-1.181	-1.047	134
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	-1.155	-1.132	22
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-6.726	-5.370	1.357
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-8.922	-8.588	333
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-353	-371	-17
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-1.346	-910	436
Saldo voor bestemming	-29.784	-27.175	2.609
Stortingen reserves			
Verbouw dorpshuizen	-30	-30	-
Totaal stortingen reserves	-30	-30	-
Onttrekkingen reserves			
AR-Geweldig Gorredijk dorpsdialoog	25	25	-
AR-Jeugd en jongerenwerk	19	19	-
AR-Inv. Wet Inburgering	34	34	-
AR-Uitbr. Dorpsbudgetten	14	14	-
Verbouw dorpshuizen	48	48	-
Totaal onttrekkingen reserves	140	140	-
Saldo na bestemming	-29.674	-27.066	2.609

Toelichting op de financiën

Het saldo van dit programma is in 2022 € 2.609.000 voordeliger dan de begroting. Dit saldo kan als volgt worden gespecificeerd:

Taakveld 6.1. Samenkracht en burgerparticipatie geeft in 2022 een voordeel van € 131.000 ten opzichte van de begroting.

Van de middelen voor inburgering van nieuwkomers die niet besteed zijn in 2022 (€ 92.000) wordt een voorstel tot resultaatbestemming gedaan. Op de verschillende onderdelen van het dorpenbeleid is er een financieel voordeel van € 49.000. Om extra inzet op dorpenbeleid in 2023 te realiseren wordt ook een resultaatbestemming voorgesteld (€ 25.000).

De verschillende projecten voor Geweldig Gorredijk laten een voordeel zien van € 50.000. De kosten voor welzijns-, vrijwilligers- en jongerenwerk laten een nadeel zien van € 9.000 ten opzichte van het budget.

De exploitatiekosten van de diverse MFC's en dorpshuizen geven in 2022 per saldo een nadeel van € 50.000 ten opzichte van de raming.

Alle overige posten op dit taakveld hebben samen een voordeel van € 6.000. De coronakosten op dit taakveld zijn in 2022 € 7.000

Taakveld 6.2 Wijkteams geeft in 2022 een nadeel van € 20.000 ten opzichte van de begroting.

Er is een voordeel op de begroting van € 124.000 op het versterken van de toegang. Van dit voordeel wordt voorgesteld € 120.000 als resultaatbestemming aan te merken. Dit om het versterken van de toegang in 2023 door te zetten.

Er is een nadeel van € 146.000 op de ondersteunende kosten gebiedsteams. Dit nadeel wordt onder andere veroorzaakt door stijgende doorbelastingen van Sociaal Domein Friesland en andere structurele lasten.

Binnen de begroting van programma 6 wordt in 2023 voor deze kosten extra budget vrijgemaakt.

Taakveld 6.3 Inkomensregeling geeft in 2022 een voordeel van € 52.000 ten opzichte van de begroting.

Er is een voordelig saldo op de inkomensregelingen van € 420.000. Dit overschot zal leiden tot een lager budget in de komende jaren.

Daar staat tegenover dat er € 348.000 meer uitgegeven is aan energietoeslag dan het budget wat de gemeente hiervoor ontvangen heeft. Er is aangegeven door het kabinet dat gemeenten voor de uitkering van de energietoeslag volledig gecompenseerd gaan worden. Dit moet in 2023 zijn beslag krijgen.

Verder is er een voordeel van € 79.000 op de diverse minimaregelingen. De kosten voor de TOZO en de uitvoeringskosten waren € 91.000 hoger dan begroot.

De overige posten laten een nadeel zien van € 8.000.

Taakveld 6.4 Begeleide participatie geeft in 2022 een voordeel van € 182.000 ten opzichte van de begroting.

De jaarlijkse bijdrage aan Caparis was € 177.000 lager dan geraamd. De overige posten laten een voordeel zien van € 4.000

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie geeft in 2022 een voordeel van € 134.000 ten opzichte van de begroting

Dit voordeel wordt volledig veroorzaakt door lagere kosten (€ 110.000) en hogere inkomsten (€ 24.000) dan geraamd bij de uitvoering van de participatiewerkzaamheden.

Taakveld 6.6, 6.71 en 6.81 (kosten voor de uitvoering van de WMO) geven een voordeel van € 1.362.000 ten opzichte van de raming.

Er is een voordeel op de kosten voor individuele en collectieve voorzieningen WMO en PGB van € 743.000. De stijging van het aantal nieuwe cliënten was lager dan ingeschat en we hebben per cliënt minder zorg en gemiddeld minder zware zorg ingezet.

Daarnaast is er ook een voordeel op Beschermd Wonen (BW) van € 526.000. De uitvoering en financiering van BW vindt provincie breed plaats. Dit voordeel op BW is te benoemen als incidenteel omdat het voordeel grotendeels samenhangt met de overgang van cliënten naar de WLZ. Het is niet waarschijnlijk dat we in 2023 weer zo'n voordeel op BW hebben.

De eigen bijdrage die inwoners betalen voor het gebruik van WMO-voorzieningen is € 69.000 hoger dan geraamd. De overige kosten laten een voordeel zien van € 24.000.

Van het voordeel op het onderdeel preventievoorzieningen wordt een voorstel tot resultaatbestemming gedaan voor € 50.000. Dit om een haalbaarheidsonderzoek OKO (opgroeien in een kansrijke omgeving) in 2023 te kunnen bekostigen

Taakveld 6.72 en 6.82 (kosten voor de uitvoering van Jeugd) geven een voordeel van € 769.000 ten opzichte van de raming.

Er is een voordeel op de kosten voor individuele voorzieningen Jeugd (ZIN en PGB) van € 504.000. Dit voordeel wordt onder andere veroorzaakt door de aanpassing van het woonplaatsbeginsel in 2022. Door deze aanpassing is de gemeente voor minder kinderen financieel verantwoordelijk. Een ander voordeel bij Jeugd van € 143.000 is de afrekening van de gecertificeerde instellingen over 2021.

Aan procesregie en directe zorgverlening is € 146.000 minder besteed dan begroot. En er zijn in 2022 nog voor € 24.000 aan coronakosten op dit taakveld.

Mutaties in reserves bij dit programma zijn conform de begroting.

Programma 7 | Volksgezondheid en milieu

Programma 7 | Volksgezondheid en milieu

Doelstelling

Opsterland behoudt en beheert haar hoogwaardig leefmilieu in samenwerking met inwoners en bedrijven.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

Duurzaamheid en beperking van gebruik van energie en grondstoffen zijn essentiële opdrachten voor de gemeenschap. De gemeente geeft hierin het goede voorbeeld door te streven naar verbetering van de biodiversiteit, vermindering van CO₂-uitstoot en het zijn van een 'Fairtrade Gemeente'. Hierbij schatten we gezichtsbepalende of cultuurhistorische elementen op waarde.

Fysieke en mentale gezondheid zijn het fundament van persoonlijk welbevinden en van de kwaliteit van onze samenleving. Een goede gezondheid is voor de gemeente een middel om haar doelen te bereiken. Denk hierbij aan: regie op het eigen leven, kwaliteit van leven, meedoen in de maatschappij en gebruikmaken van sociale netwerken. De gemeente wil haar inwoners bewegen tot gezond gedrag door de gezonde keuzes de gemakkelijkste keuze te maken.

Kaderstellende documenten

Notitie klimaatneutraal Opsterland (2009)

Milieubeleidsplan 2005-2015 (2005) & Evaluatie Milieubeleidsplan 2005 - 2015

Tussenbalans Milieubeleidsplan 2005-2015 (2011)

Milieuprogramma 2011-2015 (2011)

Beleidsnota Licht in de Duisternis (2009)

Watertakenprogramma 2020 – 2025

Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving 2020 - 2024 OWO-gemeenten

Preventie Agenda 2021-2030

Preventie- en handhavingsplan Drank- en Horecawet 2019-2022

Inkoop- en aanbestedingsbeleid gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland 2014

Ontwikkelagenda's Duurzaam, Leefbaar en Inclusief Opsterland

Omgevingsvisie 2015-2030

Uitvoeringsplan Energietransitie

Zonneplan Opsterland

Thema Milieu

Doelstellingen

Het rioolstelsel is klimaat- en toekomstbestendig

Wanneer riolering aan vervanging toe is vervangen we deze door een klimaatbestendig gescheiden stelsel. Nieuw aan te leggen riolering bij uitbreidingsplannen leggen we zodanig aan dat deze klimaatadaptief en toekomstbestendig is. Alleen daar waar gescheiden riool niet doelmatig kan worden aangelegd vervangen we het riool door een gemengd riool. Naast het aanpassen van de riolering op het moment van vervanging kijken we naar maatregelen die we aan het riool kunnen koppelen om te zorgen voor opvang van de klimaatveranderingen. Te denken valt hierbij aan het aanleggen van wadi's of aanpassingen aan de weg om tijdelijk opvang van wateroverlast op en naast de weg mogelijk te maken.

Maatregelen

Uitvoeren van het gemeentelijk rioleringsplan

Omschrijving (toelichting)

Wanneer riolering aan het einde komt van de theoretische levensduur, dan wordt deze tijdig geïnspecteerd. Voor geconstateerde problemen zijn dan maatregelen nodig. Door klimaatverandering ontstaan er mogelijk capaciteitsproblemen. Klimaat-adaptieve aanpassingen in het openbaar gebied

dragen bij aan verbeterde opvang en retentie van water, waardoor er minder piekbelasting is van het rioolstelsel.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 is 23 km vrijvervalriool in Gorredijk en Langezwaag geïnspecteerd en gereinigd. Er zijn geen schades geconstateerd die direct actie vereisen. De gegevens van de inspecties zijn verwerkt en de situaties waar onderhoud wordt geadviseerd worden in de komende jaren opgepakt of in de gaten gehouden. In 2022 is groot onderhoud gepleegd volgens planning van zowel vrijvervalriool als de grotere gemalen.

De locaties waar wateroverlast kan worden verwacht bij grotere piekbuien zijn in beeld gebracht.

Doelstellingen

Wij willen de kwaliteit van onze leefomgeving (bodem, lucht en water) verbeteren voor de toekomst

De kwaliteit van onze leefomgeving (bodem, lucht en water) verbeteren voor de toekomst.

Maatregelen

We faciliteren himmelploegen die vrijwillig zwerfafval opruimen

Omschrijving (toelichting)

De gemeente krijgt circa €1,16 per inwoner per jaar (ruim €34.000) om aan het verwijderen van zwerfafval te besteden, conform vastgestelde doelstellingen. Het budget wordt voor een groot deel besteed aan het faciliteren van de himmelploegen en andere vrijwilligers en aan educatie bij de (basis)scholen.

Kwaliteit (toelichting)

Het jaar 2022 was het laatste jaar voor de zwerfafvalvergoeding. Deze is besteed aan het faciliteren van de himmelploegen en andere vrijwilligers. Ook aan de himmelwike voor de basisscholen. Daarnaast is extra ingezet op het schoon houden van zogenaamde hotspots (bijvoorbeeld carpoolplaatsen) door de gemeente zelf.

Doelstellingen

We streven naar het behoud van de duisternis 's nachts voor de natuur en de dieren

Een gezonde flora en fauna is nog steeds een belangrijke kwaliteit van de gemeente Opsterland. In het kader van de Omgevingswet zal het voorkomen van lichthinder verder geïmplementeerd worden.

Maatregelen

Wij wijzen zones in het buitengebied aan om de duisternis te vergroten

Omschrijving (toelichting)

We gaan op basis van de Omgevingsvisie onderzoeken welke gebieden in aanmerking komen om als duisternisgebied aangewezen te worden. In deze gebieden zullen beperkingen gaan gelden voor lichtgebruik.

Kwaliteit (toelichting)

Het lichtgebruik is meegenomen in de omgevingsvisie, waarbij de wettelijke milieunormen als basis zijn genomen.

Thema Gezonde samenleving

Doelstellingen

De ervaren gezondheid van onze inwoners blijft minimaal gelijk ten opzichte van 2016

De ervaren gezondheid in gemeente Opsterland is relatief hoog. Om ervoor te zorgen dat deze ervaren gezondheid minimaal gelijk blijft ten opzichte van 2016, voeren we verschillende maatregelen uit.

Maatregelen

Het programma Jongeren Op Gezond Gewicht (Sûn Opsterlân) is met drie jaar verlengd en borgen we de uitvoering in actielijn 3 van de preventieagenda

Omschrijving (toelichting)

Wij voeren het 'Plan van Aanpak JOGG Opsterland september 2021 - september 2024' uit.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met de buurtsportcoaches, Code Hans en andere partijen, zoals het onderwijs en sportverenigingen, is gewerkt aan een gezonde leefomgeving voor kinderen en jongeren in Opsterland. Daarnaast is een ambassadeur uit de topsport ingezet om kinderen en jongeren te motiveren tot gezond gedrag.

We dringen gericht de gezondheidsachterstanden in Gorredijk terug met de verdere implementatie van Mobility Mentoring in Gorredijk, de inzet van Sûn Opsterlân en de pilot gebiedsgerichte aanpak Gorredijk

Omschrijving (toelichting)

Voor het dorp Gorredijk ontvangt gemeente Opsterland jaarlijks een bijdrage vanuit het landelijke programma Gezond in de Stad (GIDS-gelden). Deze decentrale uitkering wordt ingezet om in Gorredijk initiatieven en programma's te ontwikkelen die tot doel hebben de gezondheidsachterstanden in Gorredijk terug te dringen. We kiezen voor een compacte aanpak, waarbij we focussen op het terugdringen van inactiviteit en overgewicht. Dit doen we onder andere door de inzet van Sûn Opsterlân en door de pilot Mobility Mentoring verder te implementeren. Hierin wordt een koppeling tussen gezondheidsbeleid en armoedebeleid gemaakt.

Kwaliteit (toelichting)

Het project Mobility Mentoring in Gorredijk is vanwege onderbezetting en opvang van Oekraïense vluchtelingen doorgeschoven naar 2023. De ideeënmakelaar is van start gegaan in Gorredijk om o.a. organisaties beter samen te laten werken op het gebied van leefbaarheid. Verder zijn er de nodige activiteiten in het kader van Sûn Opsterlân georganiseerd.

We werken in de dorpen op de thema's van het nationaal preventieakkoord (roken, alcohol en overgewicht) samen met de partijen die de 'intentieverklaring Sûn Opsterlân' hebben ondertekend aan een gezonde leefomgeving voor jongeren in Opsterland

Omschrijving (toelichting)

In 2021 hebben verschillende partijen een intentieovereenkomst ondertekend waarin zij aangeven samen te willen werken aan een gezonde leefomgeving voor jongeren in Opsterland. In verschillende werkgroepen worden verdere acties uitgewerkt. Deze acties zijn gericht op de speerpunten van het Nationaal Preventieakkoord (roken, overgewicht en alcohol). Dit wordt meegenomen in de jaarlijkse uitvoeringsplannen van de preventieagenda. Daarnaast zorgen we ervoor dat de jaarplannen van Sûn Opsterlân, het beweegteam en Code Hans meer worden geïntegreerd om de samenwerking op

het gebied van een gezonde leefomgeving in Opsterland verder te bevorderen. Voor het tegengaan van middelengebruik voeren we daarnaast het 'Preventie- en Handhavingsplan Drank- en Horecawet 2019 - 2022' uit.

Kwaliteit (toelichting)

Met de partijen die de intentieverklaring Sûn Opsterlân ondertekend hebben, wordt samengewerkt aan gezond Opsterland. De jaarplannen van Sûn Opsterlân, Code Hans en het Bewegteam zijn afgestemd op het thema gezondheid.

We zetten in op gezonde sportverenigingen (roken, alcohol en gezonde kantines). In 2023 zijn alle sportverenigingen in elk geval rookvrij

Omschrijving (toelichting)

We sluiten ons aan bij de maatschappelijke ontwikkeling van de Rookvrije Generatie. In 2022 richten we ons in samenwerking met Sûn Opsterlân en het beweegteam op het realiseren van meer rookvrije sportterreinen. Wanneer we met sportverenigingen in contact zijn, maken we ook de koppeling met de gezonde kantine. We ondersteunen de sportverenigingen bij het gezonder maken van hun sportvereniging door advies vanuit Team Fit en Sûn Opsterlân.

Kwaliteit (toelichting)

Bij sportactiviteiten voor kinderen op zaterdagmorgen is de accommodatie van vijf sportverenigingen rookvrij. Verder zijn er diverse initiatieven opgestart ter promotie van de verkoop van fruit en andere gezonde etenswaren in sportkantines. Hierdoor hebben vijf sportverenigingen hun assortiment hiermee uitgebreid.

Doelstellingen

Wij willen via sport en beweging de gezondheid van onze inwoners bevorderen

Maatregelen

Wij zetten buurtsportcoaches in om preventieve programma's voor sport, bewegen en gezondheidsbevordering voor jongeren en ouderen te ontwikkelen en uit te voeren

Omschrijving (toelichting)

We doen mee aan de Brede Impuls Combinatiefunctionaris van de ministeries van VWS en OCW in samenwerking met lokale partners. We bepalen samen met Sport Fryslân en andere betrokken partijen de inzet van de buurtsportcoaches voor het komende jaar en voeren het uitvoeringsplan Sport in Opsterland uit. Hierin is zowel aandacht voor kinderen en jongeren binnen het primair en voortgezet onderwijs als voor de koppeling met het sociaal domein waarin we 'sport als middel' zien.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben in 2022 het activiteitenplan van het beweegteam uitgevoerd. Samen met de onderwijspartijen zijn we tot overeenstemming gekomen over de financiering van de buurtsportcoaches in het onderwijs in het schooljaar 2022/2023. Over verdere afspraken blijven we in gesprek met het onderwijs. We werken samen met sportverenigingen en andere betrokken partijen aan de uitvoering van het lokaal sportakkoord. Vanuit dit lokaal sportakkoord zijn in 2022 15 sport- en beweeginitiatieven gerealiseerd, waaronder verlenging van het volwassenenfonds.

Wij zetten ons in voor een beter en groter sportaanbod voor mensen met een handicap, door inzet van de buurtsportcoaches en het ondersteunen van Friese campagnes

Omschrijving (toelichting)

We zijn aangesloten bij het programma Uniek Sporten en Uniek Sporten Uitleenservice. Dit wordt provinciaal georganiseerd door Sport Fryslân en ondersteunen wij. Daarnaast zetten we ons vanuit het ambassadeurschap gehandicaptensport in voor de gehandicaptensport in Friesland. De verenigingsondersteuner van het beweegteam ondersteunt daarnaast sportverenigingen met vragen over inclusief sporten en verenigingen met een g-team. Door middel van de ambitie 'Inclusief sporten en bewegen' van het lokaal sportakkoord worden activiteiten opgezet die eventuele belemmeringen om te gaan sporten wegnemen.

Kwaliteit (toelichting)

De buurtsportcoaches delen op allerlei manieren informatie over Uniek Sporten en de Friese campagnes over inclusief sporten. Binnen het lokaal sportakkoord zijn activiteiten op het thema 'Inclusief sporten en bewegen' georganiseerd.

Thema Duurzaamheid

Doelstellingen

De gemeente geeft het goede voorbeeld op het gebied van duurzaamheid

Wij willen als gemeente het goede voorbeeld geven en daarmee anderen inspireren. Daartoe benutten we kansen om onze gebouwen, wagenpark en gereedschap te verduurzamen en duurzaam in te kopen. Goede voorbeelden maken wij zichtbaar.

Maatregelen

We vergroenen ons gemeentelijk wagenpark en gereedschap

Omschrijving (toelichting)

We vergroenen ons gemeentelijk wagenpark en gereedschap. Bij vervanging van voertuigen en gereedschap wordt gekozen voor de meest duurzame keuze. 50% van het gemotoriseerde gereedschap is "groen".

Een aantal wagens in ons wagenpark en een deel van ons gereedschap is aan vervanging toe. Hierbij kijken we welke duurzame alternatieven beschikbaar zijn en kiezen hiervoor als dit financieel inpasbaar is. We streven ernaar om in 2026 de helft van ons gemotoriseerde gereedschap elektrisch te hebben (ten opzichte van 10% nu in 2022).

Kwaliteit (toelichting)

Als vervanging voor twee afgeschreven voertuigen is een bestelling geplaatst voor de aankoop van twee volledig elektrische voertuigen.

Wij streven naar 100% duurzame inkoop

Omschrijving (toelichting)

Samen met Ooststellingwerf en Weststellingwerf hebben we een aantal jaren geleden in het beleid vastgelegd dat we 100% duurzaam inkopen. In de praktijk blijkt het lastig om hier volledig aan te voldoen. Door intern meer aandacht te geven aan duurzaam inkopen komen we steeds dichterbij het behalen van de doelstelling om ook daadwerkelijk 100% duurzaam in te kopen. In 2022 onderzoeken we of we kunnen aansluiten bij een nieuw provinciaal initiatief met betrekking tot circulair inkopen.

Kwaliteit (toelichting)

Het inkoopstartformulier wordt nog verder ontwikkeld. Het actieplan Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) is ontwikkeld en in 2023 vastgesteld door de OWO-directie. Vanuit de daarin opgenomen acties wordt gewerkt aan het beter inzichtelijk maken van de feitelijke prestatie op de doelstelling rondom circulariteit (en CO2-reductie).

Wij verduurzamen onze gemeentelijke gebouwen

Omschrijving (toelichting)

Onze bedrijfsgebouwen voldoen met de aanpassingen van de laatste jaren aan de wettelijke duurzaamheidseisen.

We verduurzamen het vastgoed ten behoeve van klimaatdoelstellingen conform de in 2022 vastgestelde kadernota Vastgoedbeleid. Duurzame instandhouding is uitgangspunt, vernieuwing en renovatie waar nodig en betaalbaar.

Bij het (groot) onderhoud benutten wij daarom kansen om verder te verduurzamen. We onderzoeken de haalbaarheid van het plaatsen van zonnepanelen eventueel in combinatie met opslag op en bij enkele van onze gebouwen.

Kwaliteit (toelichting)

Het project zonne-energie op het dak van de Wier in Ureterp is afgerond. Daartoe is het dak versterkt, zijn de laatste zonnepanelen geplaatst en is de installatie werkend aangesloten. De opbrengst wordt jaarlijks verdeeld over het dorp Ureterp en MFC de Wier.

In de sportruimte van MFA Hermik is de verlichting vervangen door LED verlichting.

Doelstellingen

Wij geven invulling aan de transitievisie warmte voor onze gemeente

Eind 2021 is er voor de gehele gemeente een transitievisie warmte opgesteld. In 2022 wordt invulling aan deze visie gegeven met de hieronder benoemde maatregelen.

Maatregelen

Samen met een aantal dorpen werken we plannen uit om aardgas te besparen.

Omschrijving (toelichting)

Op basis van de transitievisie warmte gaan we met deze dorpen in overleg over de uitvoering van het plan van aanpak.

Kwaliteit (toelichting)

Met de lokale energiecoöperatie Krigel hebben we een energie-bespaarprogramma in Nij Beets opgestart. Dat bestond uit een communicatiecampagne (artikelen in dorpskrant, Så, item Omrop Fryslân, huis-aan-huis-brief), een enquête onder alle woningeigenaren, twee goed bezochte informatiebijeenkomsten, het aanbieden van professionele maatwerkadviezen aan woningeigenaren en het werven van energiecoaches (die begin 2023 een opleiding krijgen). Het programma krijgt in 2023 een vervolg. De ervaringen in Nij Beets gebruiken we in andere dorpen.

We hebben de energiewerkgroep Tynje ondersteund bij het inzichtelijk maken van de energiebehoefte. Daarbij wordt samen met dorpsbewoners ook gekeken naar de mogelijkheden voor energiebesparing en naar hoe de dan nog resterende vraag naar energie duurzaam kan worden opgewekt. Gebruik is gemaakt van de energiemixmethode, waarvoor twee avonden zijn georganiseerd. De verdere uitwerking staat voor 2023 op het programma.

In de dorpen Bakkeveen, Frieschepalen en Ureterp hebben wij ondersteuning geboden voor eenmalige activiteiten en/of de aanloop naar projecten voor verduurzaming.

We doen onderzoek naar de potentie van groen gas.

Omschrijving (toelichting)

Voortbouwend op het provinciale onderzoek "Groen gas en haar bijdrage aan de Friese energietransitie" en de ervaringen in Wijnjewoude, kijken we of de productie van groen gas uit (mono-)mestvergisting voor onze gemeente een realistisch alternatief is voor aardgas.

Kwaliteit (toelichting)

Opsterland was actief betrokken bij het opstellen van het Groen Gas Manifest dat op 13 juli 2022 is aangeboden aan gedeputeerde Poepjes. Hierin is de potentie en zijn de kansen om tot succesvolle groen gas productie te komen benoemd. Het manifest wordt onderdeel van één van de deelprojecten onder de RES-Fryslân.

Er is met WEN en de werkgroep leefbaarheid meegedacht bij het groen gas project in Wijnjewoude. We hebben daarover diverse vragen vanuit de raad en de mienskip beantwoord.

Daarnaast is een groengas initiatief in Nij Beets ondersteund. Hier hebben veertien veehouders het idee om hun mest op de eigen bedrijven te vergisten en het geproduceerde gas centraal op te werken tot aardgaskwaliteit en op het gasnetwerk in te voeden. Samen met de provincie Fryslân dragen wij bij aan de financiering van een haalbaarheidsstudie.

We hebben een werkbezoek van de raad aan een mono-mestvergistingsinstallatie in Siegerswoude georganiseerd.

We faciliteren Wijnjewoude bij de uitvoering van het project aardgasvrije wijken.

Omschrijving (toelichting)

De gemeente heeft voor Wijnjewoude voor de periode 2021 tot en met 2028 een financiële bijdrage vanuit het Programma Aardgasvrije Wijken (PAW) gekregen. WEN is verantwoordelijk voor de uitvoering. De gemeente faciliteert WEN daarbij.

Wij adviseren WEN bij het opstellen van de uitvoeringsplannen en toetsen deze aan de PAW-regeling. We ondersteunen WEN bij de uitvoering. We monitoren de voortgang.

Kwaliteit (toelichting)

De gemeente heeft WEN gefaciliteerd bij de uitvoering van de PAW. WEN heeft uitvoeringsplannen opgesteld en na toetsing zijn middelen daarvoor aan WEN beschikbaar gesteld voor de uitvoering. Dit heeft ertoe geleid dat er ook in 2022 weer grote stappen zijn gezet op het gebied van energiebesparing. Veel inwoners van Wijnjewoude maken inmiddels gebruik van de Stimuleringsregeling. Met woningcorporatie Elkien zijn afspraken gemaakt over het versneld verduurzamen van de huurwoningen.

In het project groen gasproducties samen met werkgroep Leefbaarheid 2.0 onderzocht wat de meest geschikte wijze (decentraal/centraal) voor mono-mestvergisting is en op welke punten nader onderzoek gedaan moet worden op mogelijke overlast.

Doelstellingen

Wij zetten in op 100.000 MWh duurzaam opgewekte energie in 2022

Opsterland wil in 2035 energieneutraal zijn. Daarvoor is naast energiebesparing een duurzame opwek van 450.000 MWh energie nodig. Dit moet in vier collegeperiodes worden bereikt.

Maatregelen

We hebben een actieve inbreng in de regionale energiestrategie

Omschrijving (toelichting)

Om ervoor te zorgen dat de Regionale Energiestrategie (RES) zoveel mogelijk aansluit bij onze ambities, hebben wij een actieve inbreng in de provinciale werkgroep. Wij stemmen af in OWO- en regionaal verband.

Opsterland neemt deel aan het provinciale overleg, waarbij we onze inbreng afstemmen met de buurgemeenten. Wij dragen bij aan het uitvoeringsprogramma RES.

Kwaliteit (toelichting)

Het uitvoeringsprogramma RES 1.0 heeft vier sporen: lokale opwek en lokaal eigendom; de warmtetransitie in de bebouwde omgeving, de energie infrastructuur en maatschappelijke inpassing. We hebben een actieve deelname in het bestuurlijk overleg RES en in de werkgroep warmtetransitie. Onze OWO-collega's nemen deel aan de andere werkgroepen. In OWO-verband stemmen wij regelmatig af.

We richten een eigen energiebedrijf op

Omschrijving (toelichting)

Er is een voorstel voor een energiebedrijf uitgewerkt. Dit voorstel gaan wij bestuurlijk en met de energiecoöperaties bespreken. Op basis van de uitkomsten gaan wij het energiebedrijf oprichten en uitbouwen. Inzet is energieopwekking en het ondersteunen van lokale energiecoöperaties.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 is door een extern bureau een verdiepend onderzoek uitgevoerd. De eerste resultaten van de studie zijn in oktober tijdens een excursie met de raad gedeeld en een conceptrapport is opgesteld. Het onderzoek wordt in de eerste maanden van 2023 afgerond. De conclusies en aanbevelingen zullen met de raad worden gedeeld.

Wij faciliteren initiatieven die bijdragen aan de doelstellingen

Omschrijving (toelichting)

We gaan actief met initiatiefnemers (ondernemers, energiecoöperaties en/of groepen van inwoners) in gesprek over kansen en belemmeringen (met name ook de aansluitmogelijkheden van de netwerken van Liander en TenneT). Waar nodig faciliteren wij initiatieven, bijvoorbeeld door informatie, advies, bemiddeling, het doorverwijzen naar netwerkpartijen en/of het bijdragen in kosten voor onderzoeken. We zorgen voor heldere kaders en nemen waar mogelijk belemmeringen weg.

We faciliteren de initiatieven voor de opwek van duurzame elektriciteit, de opslag daarvan en de productie van groen gas geproduceerd via monomestvergisting. Wij onderzoeken of deelname aan projecten voor energieopwekking en opslag buiten de gemeentegrenzen aantrekkelijk is. We hebben minimaal twee keer per jaar overleg met Liander over de aansluitmogelijkheden van initiatieven op hun netwerk.

Kwaliteit (toelichting)

We zijn met vier initiatiefnemers voor de ontwikkeling van een zonneveld in gesprek. Het gaat om zonnevelden van 5 tot ruim 20 ha. In twee gevallen gaat het om uitbreiding van een bestaand zonneveld. Drie initiatiefnemers zeggen een claim op aansluitcapaciteit op het elektriciteitsnetwerk te hebben. De netwerkcongestie bij Liander en TenneT belemmert de ontwikkeling van nieuwe initiatieven.

Om de problemen en mogelijke oplossingen van het elektriciteitsnetwerk in onze gemeente inzichtelijk

te maken hebben wij in 2022 een “systeemanalyse” opgestart. Liander en TenneT zijn daarin belangrijke partners. Het onderzoek moet duidelijkheid geven over de invloed van de problemen op onze woningbouwplannen, de bedrijvigheid, de mobiliteit en onze duurzaamheidsambities. Wij verwachten de rapportage in de eerste maanden van 2023. Met Liander hebben we bijna maandelijks overleg.

Naar aanleiding van een motie van de raad, zijn de procedures voor het plaatsen van kleine windmolens vereenvoudigd.

Doelstellingen

Wij zetten in op een energiebesparing van 50.000 MWh in 2022

Om in 2035 energieneutraal te zijn wordt ingezet op een energiebesparing van 150.000 MWh. Eind 2022 moet daarvan 50.000 MWh zijn gerealiseerd.

Maatregelen

We geven uitvoering aan de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)

Omschrijving (toelichting)

Gemeente Opsterland heeft een aanvraag gedaan in het kader van de RREW-regeling om 2000 huishoudens te bewegen energiebesparende maatregelen te nemen. Deze aanvraag is gehonoreerd en de gemeente heeft een uitkering van MinBZK ontvangen. Uitvoering van de regeling vindt plaats vanaf de tweede helft van 2021.

Kwaliteit (toelichting)

Voor de Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW) zijn verschillende activiteiten uitgevoerd waarbij kleine energiebesparende maatregelen zijn aangeboden. Met de voucher-actie (70 euro tegoed voor webshop/cashback) hebben we zo'n 2000 huishoudens bereikt (1200 huurwoningen en 800 koopwoningen). Daarnaast hebben we acht energiemarkten georganiseerd, waar huurders voor 100 euro producten konden uitzoeken en energiebespaartips kregen. Daarmee hebben we ongeveer 1100 huishoudens bereikt. Hiermee hebben we ruimschoots aan de verplichting voldaan om 1000 huishoudens te bereiken (waarvan minimaal 50% huurders).

We monitoren het energiegedrag van onze inwoners

Omschrijving (toelichting)

Het is belangrijk dat inwoners energiebewuster worden, hun energiegedrag aanpassen en maatregelen nemen om energie te besparen. Met activiteiten als het opstellen van warmtetransitieplannen, het verder uitwerken van het energieloket (met o.a. energiecoaches) en een communicatiecampagne willen wij inwoners daartoe stimuleren. Door monitoring kunnen wij de invloed meten en evalueren en zo nodig onze aanpak bijstellen.

Kwaliteit (toelichting)

Gegevens over energieverbruik in Opsterland monitoren we en zijn op te vragen via de Regionale klimaatmonitor (<https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/dashboard>). Voor de verduurzaming van woningen op dorpsniveau, zijn afgelopen jaar factsheets ontwikkeld. Deze zijn te vinden via het energieloket van de gemeente, Duurzaam Bouwloket en via <https://klimaatmonitor.databank.nl/dashboard/factsheet/verduurzaming-woningen-in-opsterland>.

We voeren een communicatiecampagne uit

Omschrijving (toelichting)

De energietransitie vraagt (maximale) betrokkenheid van inwoners, ondernemers, bedrijven, maatschappelijke organisaties, de raad en de collega's in onze gemeente. We gaan daarom via verschillende communicatie-uitingen zoveel mogelijk mensen inspireren en enthousiasmeren. Met gesprekken en (dorpen)netwerkbijeenkomsten houden wij de vinger aan de pols, halen we op wat er leeft en stemmen daar de communicatie op af.

Kwaliteit (toelichting)

Er waren zes pagina's en er was een special in de Sa! met onderwerpen over de energietransitie en duurzaamheid. Daarnaast hebben we diverse nieuwsberichten en acties gedeeld via: social media, folders, de website www.energieinopsterland.nl en de Sa!. Er waren twee digitale bijeenkomsten voor energiewerkgroepen en –coaches over activiteiten en ontwikkelingen binnen de gemeente. In regionaal verband hebben we zeven webinars georganiseerd over het verduurzamen van woningen. Deze zijn goed bezocht en goed beoordeeld.

Wij bieden energie-scans aan voor mienships-gebouwen

Omschrijving (toelichting)

Ongeacht de eigendomssituatie bieden wij alle besturen van dorpshuizen, scholen, etc. aan om op onze kosten een energiescan uit te laten voeren. Daarbij wordt ook geadviseerd over de meest renderende duurzaamheidsmaatregelen. Bij gebouwen in gemeentelijk eigendom gaan wij periodiek controleren of de warmte- en koude systemen optimaal zijn afgesteld.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn energiescans (met energie bespaaradvies) verricht bij het zwembad Gorredijk en bij MFC De Wier. Eind 2022 is de nieuwe gemeentelijke subsidieregeling verduurzaming maatschappelijk vastgoed in werking getreden. Besturen van mienshipgebouwen kunnen daaruit subsidie ontvangen op energiebesparende investeringen. Aanvragen kunnen middels een scan uitgewerkt en onderbouwd worden. De besturen zijn via de Sa!, social media en directe mailing e.d. op deze regeling gewezen.

Wij bouwen het energieloket verder uit

Omschrijving (toelichting)

Het is belangrijk dat informatie en advies over energiebesparing laagdrempelig toegankelijk is. Daarvoor is er het energieloket. Dit bestaat uit een netwerk van lokale energiecoaches, energieadviseurs, het digitale (telefonische) duurzaamheidsloket en ondersteunende professionals. We gaan dit verder uitbouwen, door nieuwe energiecoaches op te leiden, de huidige bij te scholen en door energieadviseurs (met woningverbeterplannen) nadrukkelijker bij onze campagnes te betrekken.

In 2023 zijn er minimaal 25 energiecoaches in minimaal 6 verschillende dorpen. Wij organiseren daarvoor trainingen en netwerkbijeenkomsten. Daarnaast updaten we de lijst van beschikbare energieadviseurs in de regio, maken deze bekend bij de energiecoaches en –coöperaties en subsidiëren we het opstellen van woningverbeterplannen door energieadviseurs. In OWO-verband onderzoeken we de haalbaarheid van een fysiek/mobiel loket.

Kwaliteit (toelichting)

Er is een lijst van energieadviseurs opgesteld. Tien vrijwilligers hebben een training gekregen voor het gebruik van een warmtebeeldcamera. Naar aanleiding van publicaties in de Sa en onze activiteiten in de dorpen, hebben zich 22 nieuwe energiecoaches gemeld. Samen met het de al bestaande energiecoaches krijgen zij begin 2023 een opleiding. Er zijn dan ruim 30 energiecoaches actief in 10

dorpen.

Het Duurzaam Bouwloket fungeerde als telefonische en digitale vraagbaak voor onze inwoners. Van hun dienstverlening is veel gebruik gemaakt: de digitale subsidiecheck is 1123 keer gebruikt, 330 inwoners hebben informatie gezocht naar bedrijven, aan 250 inwoners is informatiemateriaal toegestuurd, 70 inwoners hebben het stappenplan voor de verduurzaming van hun woning gestart.

Beleidsindicatoren

		Opsterland				Nederland			
Beleidsindicatoren	Eenheid	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Fijn huishoudelijk restafval	Aantal kg per inwoner	148	158	153	*	163	170	169	*
Hernieuwbare elektriciteit (1)	%	11,8%	18,1%	*	*	20,0%	26,8%	*	*

Bij een verdieping van de cijfers blijkt dat met name gemeenten met veel windmolens en / of biomassacentrales hoog scoren. Dit verklaart de relatief lage realisatie van Opsterland

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 14 maart 2022

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primaïr)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	10.471	7.757	11.048	7.900	-3.148
Baten	9.865	6.932	9.762	7.402	-2.360
Saldo voor bestemming	-606	-825	-1.287	-498	789
Mutaties reserves					
Lasten	467	-	750	783	33
Baten	409	-	158	158	-
Saldo na bestemming	-664	-825	-1.879	-1.123	755

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Saldo per taakveld			
7.1 Volksgezondheid	-1.506	-1.458	48
7.2 Riolering	813	895	82
7.3 Afval	743	975	232
7.4 Milieubeheer	-1.194	-785	409
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-142	-124	18
Saldo voor bestemming	-1.287	-498	789
Stortingen reserves			
Energietransitie		-33	-33
Duurzaamheidsreserve	-750	-750	-
Totaal stortingen reserves	-750	-783	-33
Onttrekkingen reserves			
AR-Lokale duurzaamheidsagenda	75	75	-
AR-Lokale milieuagenda	25	25	-
AR-Natuurbescherming	20	20	-
AR-GIDS gelden	38	38	-
Totaal onttrekkingen reserves	158	158	-
Saldo na bestemming	-1.879	-1.123	755

Toelichting op de financiën

Het saldo op dit programma is in 2022 een voordeel € 755.000.

Specificatie	Begroting 2021	Begroting 2022	Mutatie begroting 2021/2022
Saldo per taakveld			
7.1 Volksgezondheid	-1.427	-1.385	42
7.2 Riolering	770	752	-18
7.3 Afval	743	742	-1
7.4 Milieubeheer	-1.279	-823	456
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-142	-132	10
Saldo voor bestemming	-1.335	-846	489
Stortingen reserves			
Totaal stortingen reserves	-	-	-
Onttrekkingen reserves			
Onttrekking AR vrije deel tbv Gids gelden	34	-	-34
Onttrekking AR vrije deel tbv Energietransitie	332	-	-332
Totaal onttrekkingen reserves	366	-	-366
Saldo na bestemming	-969	-846	123

Taakveld 7.1 Volksgezondheid geeft in 2022 een voordeel van € 48.000

De gids-gelden (gezond in de stad) geven een voordeel van €50.000. Dit is inclusief de decentrale uitkering van € 42.000 uit de meicirculaire 2022. Hiervoor wordt een resultaatsbestemming aangevraagd.

Het overige verschil is € 2.000 nadelig.

Taakveld 7.2 Riolering geeft in 2022 een voordeel van € 82.000.

In de paragraaf Lokale heffingen wordt dit taakveld toegelicht.

Taakveld 7.3 Afval geeft in 2022 een voordeel van €232.000.

In de paragraaf Lokale heffingen wordt dit taakveld toegelicht.

Taakveld 7.4 Milieubeheer geeft in 2022 een voordeel van € 409.000.

In de Meicirculaire is €224.000 ontvangen om het bestaande klimaatbeleid in 2022 te kunnen voortzetten. Dit budget is in 2022 niet besteed omdat voorrang is gegeven aan de uitvoering van andere projecten met betrekking tot de energietransitie, zoals uitvoering van de RREW (Regeling reductie energiegebruik woningen) en regelingen rond energiearmoede. Dit geeft een voordeel van €224.000. Hiervoor wordt een resultaatsbestemming aangevraagd.

Het Uitvoeringsprogramma energietransitie geeft een voordeel van €73.000. Het betreft middelen die over meerdere jaren ingezet kunnen worden voor energiebesparingscampagnes en de warmtetransitie. Voor de warmtetransitie wordt op dit moment in OWO-verband een uitvoeringsplan uitgewerkt. Van het voordeel is €33.000 toegevoegd aan de egalisatiereserve Energietransitie. Door deze toevoeging wordt het maximum van de reserve bereikt. Voor de resterende €40.000 wordt een resultaatsbestemming aangevraagd.

Vanuit de resultaatbestemmingen 2021 is in 2022 voor Lokale Duurzaamheidsagenda €75.000 beschikbaar gesteld en onttrokken uit de reserve. Hiervan is in 2022 € 17.000 besteed. Voor de resterende €58.000 wordt een resultaatsbestemming aangevraagd. Deze middelen zijn bedoeld voor het ondersteunen van lokale initiatieven. In de nasleep van de Corona-crisis lagen deze in de eerste helft van 2022 zo goed als stil. Na de zomervakantie van 2022 zien we echter dat (mede door de hoge energieprijzen) dorpen bezig zijn met een inhaalslag.

Vanuit de resultaatbestemming 2021 is in 2022 voor Natuurbescherming €20.000 beschikbaar gesteld voor de implementatie van de gedragscode soortbescherming en onttrokken aan de reserve. In 2022 hebben hier geen uitgaven plaatsgevonden. Dit geeft een voordeel van €20.000. In het voorjaar van 2023 wordt deze implementatie afgerond. Voor de resterende €20.000 wordt een resultaatsbestemming aangevraagd.

Vanuit de resultaatsbestemming 2021 is in 2022 voor Lokale milieuagenda €25.000 beschikbaar gesteld en onttrokken aan de reserve. Dit budget is in 2022 nagenoeg besteed.

In de begroting is de bijdrage aan de Fumo €19.000 hoger opgenomen dan de vastgestelde begroting van de Fumo. Dit geeft een voordeel.

De overige budgetten in dit taakveld geven een voordeel van €15.000.

De begrote en werkelijke storting in de reserve duurzaamheid (€ 750.000) geeft geen mutatie in dit programma.

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria geeft in 2022 een voordeel van €18.000.

Door hogere baten van de grafrechten (€ 42.000 voordeel) is de storting aan de voorziening Begraafrechten verhoogd (€ 40.000 nadeel). De onderhoudskosten voor de begraafplaatsen waren €16.000 lager dan begroot door hoofdzakelijk het droge weer. Dit geeft een voordeel.

De mutatie in de reserves (nadelig € 33.000) wordt toegelicht in taakveld 7.1 en 7.4.

Programma 8 | Bouwen, wonen en gronden

Programma 8 | Bouwen, wonen en gronden

Programma doelstelling

Opsterland is een aantrekkelijke en vitale leefomgeving.

Introductie op het programma en relevante trends en ontwikkelingen

We richten ons als gemeente op de gemeentelijke kerntaken. Daarnaast spelen we actief in op initiatieven vanuit de samenleving.

De nieuwe Omgevingswet, die begin 2024 zal worden ingevoerd, vraagt anders denken en handelen. Wij zien hierbij goede mogelijkheden in het "gekanteld" werken. In de Omgevingsvisie 2015 - 2030 zijn daartoe al belangrijke beleidsaanzetten gegeven en in het kader van de Omgevingswet gaan we de Omgevingsvisie actualiseren. In de Omgevingsvisie 2015 - 2030 is al beschreven op welke wijze de inbreng van inwoners, maatschappelijke organisaties, ontwikkelaars en ondernemers kan worden benut bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Het onderdeel "wonen" is nader uitgewerkt in de Woonvisie Opsterland. Deze dient onder meer voor het maken van prestatieafspraken met woningcorporaties en voor afspraken met andere maatschappelijke partners en de dorpen. Ook biedt het kader voor dorpsvisies, voor het gemeentelijk grondbeleid en voor de keuze van locaties voor woningbouw .

Onze planologische producten (bestemmingsplannen) zijn actueel. Waar nodig is achterstallig onderhoud uitgevoerd bij ons ruimtelijk instrumentarium. Daardoor kan de overgang naar de Omgevingswet goed worden gerealiseerd.

De bestemmingsplannen voor het buitengebied, de kommen en de bedrijventerreinen en de nog van kracht zijnde beheersverordeningen zijn (afzonderlijk) te raadplegen op www.ruimtelijkeplannen.nl (landelijke website).

Om gewenste ruimtelijke ontwikkelingen te realiseren moet ruimte aan marktpartijen worden geboden. Het wettelijk instrumentarium biedt daarvoor voldoende mogelijkheden.

Kaderstellende documenten

Omgevingsvisie 2015-2030

Woonvisie 2017-2021

Welstandsnota Opsterland (laatste wijziging 2009)

Digitale agenda Opsterland (2015)

Vitaal Opsterland, visie op basisvoorzieningen en accommodaties (2010)

Criteria- en Uitgangspuntennotitie Vitaal Opsterland 2 (2012)

Scenario-notitie Vitaal Opsterland 2 (2012)

Einddocument Vitaal Opsterland 2 (2013)

Jaarverslag 2021 & Programma ruimtelijke plannen 2022

Herwaardering nog niet in exploitatie genomen grond (2012)

Regionale woningbouwafspraken Zuidoost Fryslân 2016-2026

Nota grondbeleid (2018-2021)

Beleidsplan Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Fysieke Ruimtelijke Leefomgeving 2020-2024 OWO-gemeenten

Thema Ruimtelijke ordening

Doelstellingen

Wij kennen functies toe aan de gronden in Opsterland op zodanige wijze dat ze het meest ten opzichte van elkaar tot hun recht kunnen komen.

Maatregelen

Borgen erfgoed 2020-2022

Omschrijving (toelichting)

Als bouwsteen voor de Omgevingsvisie herijken we ons erfgoedbeleid.

Kwaliteit (toelichting)

In de medio 2023 vast te stellen Omgevingsvisie Opsterland is “Identiteit & Erfgoed” een van de leidende thema’s (hoofdstukken). Ambtelijk worden daarvoor de analyses en vraagstukken voorbereid. Cultuurhistorie, archeologie en landschap zijn daarbij sleutelbegrippen. Er is gewerkt aan een Startnotitie Cultureel erfgoed om te kijken hoe aan deze onderwerpen in de toekomst invulling kan worden gegeven. Ook is een onderzoek gestart naar nut, noodzaak en haalbaarheid van het opstellen van een lijst van gemeentelijke monumenten en bijbehorend beleid.

Invoering omgevingswet

Omschrijving (toelichting)

Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking. Met deze wet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Het uitgangspunt bij de Omgevingswet is ‘decentraal wat kan, centraal wat moet’.

Bij onze planologische producten, zoals Omgevingsvisie en Omgevingsplan, krijgen we meer ruimte voor eigen afwegingen en maatwerk. De voorbereiding op de nieuwe wetgeving betekent een bijzondere veranderopgave. Niet alleen op inhoud maar ook voor werkwijzen van personeel en inzet van middelen. De OWO-gemeenten werken hierin volgens een gezamenlijke aanpak. Uitgangspunt is ‘samenwerken waar dat kan’.

De fysieke leefomgeving wordt met de nieuwe wet breed en samenhangend benaderd. Een sterk en steeds sneller veranderende wereld met andere opgaven in de fysieke leefomgeving dan voorheen vraagt om meer ruimte voor initiatieven. Thema’s als duurzaamheid, gezondheid en veiligheid komen samen in nieuwe instrumenten als de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en programma’s.

Kwaliteit (toelichting)

- Tijdig aansluiten op het (landelijke) Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) voor de nieuwe Omgevingswet en de implementatie van de daarvoor benodigde systemen.
- Opstellen van een Omgevingsvisie.
- Voorbereiden op en leren werken met de nieuwe kerninstrumenten (Omgevingsvisie, Omgevingsplan, programma's, omgevingsvergunning).
- Implementeren van nieuwe werkwijzen, zowel binnen de gemeente met OWO-VTH als met de ketenpartners Provincie, Wetterskip, FUMO en Veiligheidsregio.

Opstellen ruimtelijk kwaliteitsbeleid

Omschrijving (toelichting)

In samenhang met het opstellen van erfgoedbeleid (zie Thema Landschap, Natuur, Biodiversiteit, Landbouw en Erfgoed) is het van belang cultuurhistorische waarden van de fysieke omgeving te beschermen in het gemeentelijk welstandsbeleid. In het kader van de Omgevingswet actualiseren we het gemeentelijk welstandsbeleid.

Wij brengen in beeld hoe wij op basis van de vereisten in de Omgevingswet om willen gaan met de ruimtelijke kwaliteit en welstand.

Wij brengen samen met de andere Friese gemeenten in beeld hoe we het adviesstelsel rond de ruimtelijke kwaliteit gaan vormgeven.

Kwaliteit (toelichting)

In OWO-verband is Libau aangeschreven om het gemeentelijk welstandsbeleid te herzien, op initiatief van gemeente Ooststellingwerf. In 2022 zijn hiervoor vooral de voorbereidende werkzaamheden

uitgevoerd. De verwachting is dat hierin in 2023 grote vervolgstappen gezet worden. Het is echter nog niet bekend wanneer de afronding plaats zal vinden.

Wij bevorderen natuurinclusieve landbouw

Omschrijving (toelichting)

De provincie streeft naar duurzame, natuur inclusieve landbouw in 2025. Wij sluiten ons hierbij aan en ondersteunen daarvoor de provinciale landbouwdeals.

Kwaliteit (toelichting)

Bij het jaarlijkse overleg tussen gemeente en landbouw (Kritecommissie) is dit een vast agendapunt.

Er is een aantal provinciale samenwerkingsprojecten die ook in Opsterland plaatsvinden. Wij ondersteunen ze actief. Het gaat om:

- Gebiedsontwikkeling Beekdal Koningsdiep;
- Pilot Aldeboarn de Deelen;
- Dulf / de Mersken.

In het Veenweideprogramma dragen we – samen met andere gemeenten – bij aan professionele inbreng en advisering.

In de werkgroep P10-landbouw werken we aan een document dat voor verschillende gemeenten behulpzaam kan zijn bij dit thema.

Wij stellen een omgevingsvisie op

Omschrijving (toelichting)

De Omgevingsvisie Opsterland 2015 – 2030 is in 2015 vastgesteld. In 2021 zijn we gestart met de actualisatie van de Omgevingsvisie (conform vereisten Omgevingswet). De nieuwe Omgevingsvisie wordt in 2022 ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Kwaliteit (toelichting)

Wij hebben een concepttekst Omgevingsvisie opgesteld. In mei was het mogelijk inspraak te doen op deze tekst. Wij hebben diverse, ook uitgebreidere, reacties ontvangen. Mede op basis hiervan en de situatie rondom de stikstofcrisis, hebben we in het proces de ruimte genomen een gesprek te organiseren met een aantal betrokken partijen.

Op basis van deze inbreng en voortschrijdend inzicht is de Ontwerp Omgevingsvisie opgesteld. Deze kunnen belangstellenden vanaf begin 2023 raadplegen. Omdat de invoeringsdatum van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2024, levert dit openthoud geen problemen op.

Thema Wonen

Doelstellingen

Wij hebben een toekomstgericht woonklimaat

Wij willen voldoende woningen in Opsterland. De woningvoorraad sluit zowel kwantitatief als kwalitatief aan op de aanwezige behoefte van de verschillende doelgroepen.

Maatregelen

Wij faciliteren goed onderbouwde woonplannen in de dorpen

Omschrijving (toelichting)

Bij het faciliteren van goed onderbouwde woonplannen kan het gaan om plannen voor nieuwbouwwoningen, maar ook om plannen voor de kwaliteitsverbetering van bestaande woningen (herstructurering).

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 is de geactualiseerde woonvisie 2023-2027 voorereid. De geactualiseerde woonvisie zal in 2023 ter vaststelling worden aangeboden aan de gemeenteraad.

Medio 2022 zijn de regionale woningbouwafspraken voor de periode 2020 -2030 aan de provincie voorgelegd en vastgesteld. Daarnaast zijn er provinciale prestatieafspraken gemaakt over te realiseren woningbouwaantallen die na een realitycheck zijn aangeboden aan de minister van volkshuisvesting. Deze aantallen passen binnen de gemaakte woningbouwafspraken.

In 2022 hebben wij woningbouwinitiatieven van ontwikkelaars en dorpen ondersteund en gefaciliteerd. Het betreft de volgende dorpen: Bakkeveen, Beetsterzwaag, Frieschepalen, Gorredijk, Hemrik, Langezwaag, Nij Beets, Terwispel, Ureterp en Wijnjewoude. We hebben bouwkeuzes verkocht in Gorredijk, Ureterp en Frieschepalen. De bouw van circa 50 woningen op de uitbreidingslocatie Loevestein 4 oost te Gorredijk is gestart. In het voortraject voor de RO-procedure Aylvalân (Bakkeveen) is gebleken dat planontwikkeling hier leidt tot overschrijding van de Stikstofnormen. Hier is gewerkt aan een duurzame maatwerkoplossing die in 2023 tot verdere ontwikkeling van het plan moet leiden.

Eind 2022 zijn met de woningcorporaties Elkien en WoonFriesland en de huurdersorganisatie De Bewonersraad prestatieafspraken gemaakt voor het jaar 2023.

Wij ondersteunen initiatieven van ontwikkelaars en dorpen op basis van de werkelijke woonbehoefte van de dorpen en we onderzoeken de daadwerkelijke realisatie

Omschrijving (toelichting)

Voor woningbouw vormt de daadwerkelijke woningbehoefte de basis. Indien een actuele vraag vanuit een dorp realistisch is wordt al dan niet in samenspraak met marktpartijen bekeken op welke wijze hieraan invulling kan worden gegeven.

Kwaliteit (toelichting)

In 2022 heeft overleg plaatsgevonden met een groot aantal initiatiefnemers en projectontwikkelaars op welke wijze invulling zou kunnen worden gegeven aan woningbouwplannen. Door de uitspraak in het Didam-arrest hebben we de werkwijze en afhandeling van een aantal initiatieven en ontwikkelingen moeten aanpassen.

De initiatieven en projecten die we in 2022 in behandeling hebben gehad zijn:

- Bakkeveen: Aylvalân;
- Beetsterzwaag: It WagenaarHuys, locatie De Trime;
- Gorredijk: De Vrieslocatie, Tiny Houses, Loevestein 4 West en Oost, De Miente;
- Langezwaag: uitbreidingslocatie Langezwaag Noord;
- Nij Beets: Koopmanslocatie, Windlocatie;
- Terwispel: locatie Kolderveen;
- Ureterp: Hege Kamp, Fûgelliet Noord;
- Wijnjewoude: schoollocatie

Thema Grondexploitatie - niet bedrijventerreinen

Doelstellingen

Wij voeren een passend (actief – passief) grondbeleid.

Afhankelijk van de situatie en de (financiële) risico's past de gemeente een actief of passief grondbeleid toe en zoekt zo veel mogelijk samenwerking met marktpartijen. In de paragraaf Grondbeleid wordt de verantwoording voor dit thema nader toegelicht.

Maatregelen

Passend grondbeleid

Omschrijving (toelichting)

We stellen een Startnotitie Nota Grondbeleid Opsterland 2022-2025 op.

We stellen een Nota Grondbeleid Opsterland 2022-2025 op (Q4 2023).

We onderzoeken welke gronden we in Loevestein fase 5 en/of fase 6 (Gorredijk) kunnen ontwikkelen. Het onderzoek biedt een eerste kwalitatief en kwantitatief (d.w.z. stedenbouwkundig, programmatisch, organisatorisch en financieel) inzicht in de herbestemmings- en/of ontwikkelmogelijkheden.

Per ruimtelijke activiteit beoordelen we of een actief of passief grondbeleid gevoerd dient te worden.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 wordt de Nota Grondbeleid vernieuwd, omdat in 2022 de Omgevingsvisie en de Woonvisie nog in bewerking waren.

Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren	Eenheid	Opsterland				Nederland			
		2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
Gemiddelde WOZ-waarde	per € 1.000	224	240	261	287 [^]	250	271	290	317 [^]
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	8	10	7	5	9	9	9	9
Demografische druk 20-64 jaar	%	79%	79%	79%	81%	70%	70%	70%	70%
Gemeentelijke woonlasten eenpersoons huishouden	In euro's	610	622	650	714	665	700	733	823
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons huishouden	In euro's	712	722	754	823	735	773	810	905

[^]voorlopig

* voor deze periode zijn (nog) geen cijfers bekend (gemaakt).

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl - Bron geraadpleegd op 14 maart 2022

Wat heeft het gekost

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primair)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	3.316	2.658	3.298	4.172	874
Baten	4.068	2.709	3.221	4.597	1.376
Saldo voor bestemming	752	51	-77	425	502
Mutaties reserves					
Lasten	393	-	-	228	228
Baten	166	-	96	96	-
Saldo na bestemming	525	51	19	294	274

Specificatie per taakveld

x € 1.000

Specificatie	Begroting 2022	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Saldo per taakveld			
8.1 Ruimtelijke ordening	-333	-231	102
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	879	878	-1
8.3 Wonen en bouwen	-623	-221	402
Saldo voor bestemming	-77	425	502
Stortingen reserves			
Komplannen	-	-113	-113
Invoering omgevingswet	-	-115	-115
Totaal stortingen reserves	-	-228	-228
Onttrekkingen reserves			
AR-Kerkenvisie	30	30	-
AR-Geweldig Gorredijk proceskosten	38	38	-
AR-Ontwikkelagenda leefbaarheid	28	28	-
Totaal onttrekkingen reserves	96	96	-
Saldo na bestemming	19	294	274

Toelichting op de financiën

Het saldo op dit programma geeft in 2022 een voordeel van € 274.000

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening geeft in 2022 een voordeel van € 102.000

Het voordeel op dit taakveld wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere uitgaven voor bestemmingsplannen (€ 83.000 voordeel, inclusief kerkenvisie) en niet geraamde inkomsten voor wijzigingen in bestemmingplannen (€30.000 voordeel). Vanuit de resultaatsbestemming 2021 is in 2022 voor doeluitkering van het Rijk voor de kerkenvisie €30.000 beschikbaar gesteld en onttrokken aan de algemene reserve. De kerkenvisie wordt in 2023 afgerond. De niet bestede middelen worden verwerkt in de egalisatiereserve (€ 113.000) van dit taakveld.

Vanuit de resultaatsbestemming 2021 is in 2022 voor de proceskosten van Geweldig Gorredijk € 38.000 beschikbaar gesteld en onttrokken aan de reserve. Dit budget is in 2022 volledig besteed. De uitgaven voor de proceskosten van Geweldig Gorredijk waren € 11.000 hoger dan begroot. Dit is een nadeel.

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen) geeft in 2022 een nadeel van € 1.000

In de paragraaf Grondbeleid wordt dit taakveld toegelicht.

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen geeft in 2022 een voordeel van € 402.000

Meer leges inkomsten van omgevingsvergunningen geeft een voordeel van € 257.000 op dit taakveld.

Door het aanvullende budget voor de Omgevingswet uit de Septembercirculaire (€ 201.000, raadsbesluit 7 november 2022) heeft de implementatie van de Omgevingswet minder gekost dan begroot. Dit voordeel (€ 115.000) is toegevoegd aan de reserve Invoering Omgevingswet.

Vanuit de resultaatsbestemming 2021 is in 2022 voor Ontwikkelagenda leefbaarheid € 28.000 beschikbaar gesteld en onttrokken aan de reserve. Dit budget is in 2022 nagenoeg besteed.

Het overige voordeel van € 30.000 bestaat hoofdzakelijk uit niet benutte afschrijvingslasten voor de herinrichting van De Vlecke in Gorredijk. In de begroting was er rekening mee gehouden dat dit project al afgerond zou zijn en dat in 2022 de eerste afschrijvingslasten geboekte zouden worden.

De mutatie in de reserves (nadelig € 228.000) wordt toegelicht in taakveld 8.1 en 8.3.

Paragrafen

Lokale heffingen

Lokale heffingen

Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen

De diverse verordeningen belastingen en heffingen zijn in december 2021 vastgesteld. Waar dat mogelijk is en wettelijk is toegestaan zijn de tarieven van 2022 verhoogd met de indexering (prijs bruto binnenlands product) van 1,6%. Een uitzondering hierop vormen de tarieven voor afval en riolering. Deze tarieven zijn gebaseerd op kostendekkendheid.

Kaderstellende documenten

De jaarlijks vastgestelde verordeningen belastingen en heffingen.

Overzicht geraamde inkomsten

In onderstaand overzicht staan de in onze gemeente geldende belastingen en heffingen. De totale opbrengst aan belastingen en heffingen bedraagt in 2022 € 12,8 miljoen (geraamd € 12,2 miljoen).

Leges publiekszaken

De leges publiekszaken inkomsten zijn € 97.000 hoger dan begroot. De vraag naar reisdocumenten en rijbewijzen varieert jaarlijks.

Onroerendezaakbelasting

De werkelijke opbrengst van de OZB was € 46.000 hoger dan de begrote opbrengst. De tarieven worden bepaald door de begrote opbrengst af te zetten tegen de WOZ-waarde. De WOZ-waardes kunnen gedurende het jaar nog wijzigen. Ook hebben bezwaarschriften invloed op de definitieve WOZ-waardes waarop de uiteindelijke aanslagen gebaseerd zijn.

Precariorechten

2021 was het laatste jaar dat precariorechten geheven werden.

Algemeen plaatselijke verordening

De opbrengst van de APV is € 10.000 lager uitgevallen dan geraamd. De opbrengsten zijn afhankelijk van de vraag.

Begrafenisrechten

De baten zijn in lijn met begroting en het resultaat over 2022.

Toeristenbelasting

De inkomsten van de Toeristenbelasting zijn € 47.000 hoger dan begroot. Het verschil is toegevoegd aan de reserve Recreatie en Toerisme.

Afvalstoffenheffing

De opbrengst van de afvalstoffenheffing laat een positief verschil ten opzichte van de begroting en is in lijn met jaarrekening 2021. De lasten waren lager en de baten hoger dan geraamd waardoor de afvalstoffenheffing in 2022 incidenteel meer dan kostendekkend uitkomt.

Rioolheffing

De baten rioolheffing zijn € 79.000 lager uitgevallen dan begroot. De lasten zijn echter ook lager waardoor de kostendekkendheid gelijk is gebleven.

Leges omgevingsvergunningen

De ontvangen leges van de omgevingsvergunning zijn € 281.000 hoger uitgevallen dan geraamd en € 136.000 hoger dan jaarrekening 2021.

x € 1.000

Programma	Lokale belastingen en heffingen	Jaarrekening 2021	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Jaarrekening 2022
0	Leges publiekszaken	343	255	353
0	Onroerendezaakbelasting	4.589	4.710	4.756
0	Precariorechten	2.327	-	-
1	Algemeen plaatselijke verordening	6	25	15
3	Toeristenbelasting	180	178	225
7	Begrafnisrechten	164	150	154
7	Afvalstoffenheffing (excl. kwijtscheldingen)	3.228	3.278	3.339
7	Rioolheffing (excl. kwijtscheldingen)	2.884	2.896	2.974
8	Leges omgevingsvergunning	861	716	997
	Totaal	14.582	12.208	12.814

Kostendekkendheid

De mate van kostendekkendheid wordt in de onderstaande tabellen weergegeven.

Soort	Dekkingspercentage begroot 2022	Dekkingspercentage realisatie 2022
Afval	98%	106%
Riolering	95%	95%
Omgevingsvergunningen	80%	103%

Afval en Riolering

De mate van kostendekkendheid van riolering is uitgekomen conform de begroting. De baten zijn lager dan begroot maar dat zijn de lasten ook. De kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing is door hogere baten en lagere lasten dan geraamd meer dan kostendekkend uitgekomen.

Omgevingsvergunningen

Kostendekkendheid

Ten opzichte van de begroting 2022 (80%) is het dekkingspercentage incidenteel gestegen naar 103%. Dit is ontstaan doordat de baten harder zijn gestegen dan de lasten. Een oorzaak kan zijn dat bouwprojecten zijn uitgesteld tijdens de coronaperiode en in 2022 wel zijn uitgevoerd.

Omgevingsvergunningen	Begroting 2022	Realisatie 2022
<i>Directe kosten</i>		
Totaal van de gemeentelijke lasten	717.000	765.000
Totaal van de gemeentelijke baten; niet zijnde heffingen		
Netto directe kosten taakveld	717.000	765.000
<i>Indirecte kosten</i>		
Btw		
Overhead en rente	179.000	179.000
Netto indirecte kosten taakveld	179.000	179.000
Totale lasten	896.000	944.000
<i>Totale heffingen</i>		
Heffingen	716.000	972.620
Totale heffingen	716.000	972.620
Dekkingspercentage	80%	103%

Lokale lastendruk

De "Atlas van de lokale lasten 2022" (COELO) geeft voor onze gemeente het volgende rangnummer (nummer 1 heeft de laagste woonlasten, nummer 375 de hoogste):

- Woonlasten meerpersoonshuishouden eigenaar-bewoner rangnummer 66 (2021 nr. 82)

Kwijtscheldingsbeleid

Voor de onroerendezaakbelastingen en de heffingen voor riool- en afvalstoffenheffing, zoals die elk jaar gecombineerd worden opgelegd, kan kwijtschelding worden verkregen. Bij kwijtschelding vindt een vermogenstoets en een inkomenstoets plaats. De gemeente moet hiervoor een norm vaststellen. Deze norm wordt gerelateerd aan de bijstandsnorm. In onze gemeente is de kwijtscheldingsnorm gelijk aan de bijstandsnorm (100%).

Het aantal huishoudens waar kwijtscheldingen aan verleend zijn in 2022 was 517 (in 2021 was dit 545).

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Een juist oordeel over de toereikendheid van de weerstandscapaciteit kan alleen maar worden gegeven als er een juist en volledig beeld bestaat van de risico's, de kans hierop en de eventuele financiële gevolgen. Daartoe wordt jaarlijks een risicoprofiel opgesteld.

Kaderstellende documenten

Beleidskader reserves en voorzieningen
 Beleidskader vaststelling bedrag post onvoorzien

Risicobeheersing

In onderstaande tabel benoemen we de risico's en schatten daarbij de factoren "kans" (dat het risico zich voordoet) en "invloed" (de impact als het risico zich voordoet) in. De genoemde maximale financiële gevolgen zijn relatief. Een risico met een groot maximaal financieel gevolg kan op basis van de "kans" en "invloed" een relatief beperkte invloed op het aan te houden minimale

weerstandscapaciteit hebben. Omgekeerd kan een klein maximaal financieel gevolg een grote invloed hebben. De grootste risico's, op basis van de invloed op de weerstandscapaciteit, zijn:

De belangrijkste risico's met de geschatte "kans" en de "invloed" (x €)					
Risico	Kans	Max fin. effect	Invloed	Totaal risico	
1 Algemene uitkering (gemeentefonds) fluctueert	50%	1.000.000	8%	500.000	
2 Onzekerheid Rijksmaatregelen reductie kosten jeugdzorg	45%	500.000	4%	225.000	
3 Effecten invoering Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor bouwen (Wkb)	60%	750.000	7%	450.000	
4 Borgstellingen	1%	31.925.000	5%	319.250	
5 Effect invoering eigen belastinggebied gemeenten per 2026	70%	5.000.000	55%	3.500.000	
6 Mogelijke WW-verplichtingen personeel	25%	1.000.000	4%	250.000	
7 Financiële tegenvallers projecten	60%	7.000.000	2%	105.000	
8 Effect fluxtuerende energieprijzen	50%	500.000	4%	250.000	
9 Tegenvallende resultaten grondexploitatie	15%	1.000.000	2%	150.000	
10 Effecten hoge inflatie op exploitatielasten	40%	1.500.000	9%	600.000	
Totaal		50.175.000	100%	6.349.250	

Toelichting op de risico's

1. Algemene uitkering fluctueert: De omvang van de algemene uitkering (het gemeentefonds) is niet constant. Elk jaar wordt de groei of krimp van de basisomvang gebaseerd op uitgaven die het Rijk verwacht te gaan doen in het begrotingsjaar. Het gevolg hiervan is dat de omvang dus kan fluctueren. Een krimp van het gemeentefonds is in het lopende begrotingsjaar vaak niet meer op te vangen met bezuinigingen en kan tot een negatief rekeningresultaat leiden.
2. Onzekerheid Rijksmaatregelen reductie kosten jeugdzorg: In de laatste raming van de algemene uitkering zijn de volledige bedragen uit de arbitrage opgenomen. Daarnaast zijn ook kortingen opgenomen die behaald moeten worden door maatregelen die het Rijk zelf moet nemen. Deze kortingen zijn onzeker en daarom opgenomen als risico.
3. Effecten invoering omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor bouwen (Wkb): Momenteel is het streven dat de Omgevingswet en de Wkb op 1 januari 2024 worden ingevoerd. Op het moment van schrijven is nog niet bekend of de Wkb in zijn geheel of getrapd wordt ingevoerd. Wel is duidelijk dat door de wijziging een aantal legesinkomsten vervallen maar dat een deel van de werkzaamheden (o.a. registratie) wel moeten worden uitgevoerd. Alleen voor de aanvragen na invoering van de nieuwe wetgeving gelden de nieuwe legestarieven. Voor 2023 betekent dit dat alle aanvragen onder het oude regime zullen vallen met de bijbehorende opbrengsten.
4. Borgstellingen: De gemeente staat borg voor de leningen die de Stichting Waarborg Woningbouw de woningcorporaties verstrekt. Deze borgstelling is in breed landelijk verband met alle gemeenten afgesproken. Het optreden van het risico is echter zeer beperkt. Zo heeft het faillissement van de woningcorporatie Vestia (2012) niet geleid tot het aanspreken van de borgstelling.
5. Effecten invoering eigen belastinggebied gemeenten per 2026: Dit is geen risico voor 2023, maar het effect is groot en de invulling is nog onbekend. Het effect is ook zichtbaar in het meerjarenperspectief. Daarom is het risico al opgenomen zodat er rekening kan worden gehouden met dit risico in de omvang van het weerstandsvermogen.
6. Mogelijke WW-verplichtingen personeel: Als personeel onvrijwillig wordt ontslagen of het contract niet wordt verlengd dan kan er sprake zijn van een WW-verplichting. De gemeente is hier niet voor verzekerd en is dus zelf WW-risicodragers. Op voorhand is niet bekend of en zo ja in welke mate er sprake is van een WW-verplichting en daarom is deze ook niet groot.

7. Financiële tegenvallers projecten: Projecten kennen risico's. Deze risico's worden in de projecten zelf benoemd. Het risico op de risico's is niet financieel afgedekt in de projecten. Een aantal risico's, zoals hyperinflatie, rampen en oorlogen, zijn te generiek en daarom worden ze op een hoger niveau algemeen afgedekt. De reden dat ondanks de omvang van het effect het risico zelf beperkt is komt doordat de meeste projecten in 40 jaar worden afgeschreven. Hierdoor is het af te dekken risico een stuk lager, een factor 40, dan het effect.
8. Effecten fluctuerende energieprijzen: De gemeente kan in 2023 nog gebruik maken van het huidige energiecontract. Echter vanaf 2024 zal er een nieuw contract moeten worden afgesloten. Op het moment van schrijven kan er alleen een variabel contract worden afgesloten. Een inschatting van de verwachte kostenstijging is in het meerjarenperspectief van de begroting verwerkt. Het risico richt zich op uitschieters die nu niet te voorzien zijn maar als ze zich voordoen onontkoombaar zijn.
9. Tegenvallende resultaten grondexploities: Het resultaat van de grondexploitaties is afhankelijk van de mate waarin er verkocht kan worden en of er gronden beschikbaar zijn. Ook externe ontwikkelingen zoals de stikstof problematiek en hogere bouwkosten kunnen het resultaat beïnvloeden.
10. Effecten inflatie op exploitatielasten: De hoge inflatie is nog niet vertaald in een gelijke bijstelling in de algemene uitkering. Hierdoor kan er in het lopende jaar een verschil ontstaan die tot een tegenvaller bij het opstellen van de jaarrekening 2023 kan leiden.

Weerstandsvermogen

Beheersing van de hiervoor genoemde risico's

Financiële consequenties die voortvloeien uit het actueel worden van bovengenoemde risico's worden opgenomen in de jaarstukken (verantwoording) en komen via het resultaat ten laste van de algemene reserve. Zoals hierna aangegeven is het niveau van de algemene reserve voldoende.

Bepalen weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is berekend op € 6,3 miljoen. De weerstandscapaciteit is € 20 miljoen. Dit betekent dat wij in staat zijn om met de huidige weerstandscapaciteit ook grotere risico's het hoofd te bieden. Naast de incidentele weerstandscapaciteit is er ook een structurele weerstandscapaciteit in de begroting opgenomen namelijk de post onvoorzien (€ 37.500). In onderstaande tabellen wordt de (incidentele) weerstandscapaciteit en het verloop van de algemene reserve weergegeven. De bedragen zijn geactualiseerd tot het moment van opstellen van de begroting.

Het beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's

Jaarlijks worden de risico's geïventariseerd. Daarnaast berekenen we het beschikbare weerstandsvermogen. Het weerstandsvermogen moet minimaal de berekende risico's kunnen dekken.

x € 1.000

Incidenteel weerstandsvermogen	2021	2022
<u>Algemene reserve ultimo:</u>		
Algemene reserve deel buffer	7.500	7.500
Algemene reserve vrije deel	12.356	14.814
Totaal algemene reserve	19.856	22.314

Kengetallen

Met ingang van 2016 zijn een vijftal financiële kengetallen verplicht gesteld. Deze kengetallen maken de financiële positie van de gemeente voor de raad inzichtelijker en beter vergelijkbaar. Het gaat om de netto schuldquote, de solvabiliteitsratio en indicatoren met betrekking tot de grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Deze kengetallen hebben een signalerende functie, geven inzicht in de financiële positie en over de weerbaarheid en wendbaarheid van een gemeente. Zoals opgenomen in de nota Financieel beleid vanaf 2017 (zie ook hiervoor onder 'beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's') sluiten we aan voor de verplichte kengetallen bij de signaleringswaarden uit de stresstest voor gemeenten.

Ons streven is minimaal te voldoen aan categorie B. Over het algemeen kan worden gesteld dat categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest. Als de uitkomst van één van de kengetallen uit de pas schiet, wil dat niet zeggen dat we financieel niet (langer) gezond zijn. Het is een mogelijke indicatie dat er (aanvullende) beheersmaatregelen moeten worden getroffen of herijkt.

Kengetal		Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130%	> 130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130%	> 130%
Solvabiliteitsratio		> 50%	20 - 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte		Eerste jaar en meerjarig > 0%	Begroting en meerjarig 0%	Begroting en meerjarig < 0%
Grondexploitatie		< 20%	20 - 35%	> 35%
Belastingcapaciteit		< 95%	95 - 105%	> 105%

Kengetallen	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Jaarrekening 2022
Netto schuldquote	19,8%	35,5%	8,6%
Netto schuldquote excl. verstrekte leningen	19,8%	35,5%	8,6%
Solvabiliteit	30,7%	26,4%	37,4%
Structurele exploitatieruimte	10,5%	-0,2%	5,4%
Grondexploitatie	2,1%	3,3%	-0,5%
Belastingcapaciteit	92,1%	96,0%	91,5%

Frauderisico's en continuïteit

Bij de beoordeling van de continuïteit van een gemeente is sprake van de beoordeling van zowel de formele continuïteit als een materiele beoordeling. De eerste gaat over het voortbestaan van de organisatie als zodanig en op dat vlak heeft het Rijk harde waarborgen getroffen. De continuïteit staat in dat opzicht dus niet ter discussie. Materieel kan het wel zo zijn dat activiteiten nu of in de toekomst, niet of anders worden vormgegeven als gevolg van externe of interne ontwikkelingen. Dat kan leiden tot aanpassing in taken, activiteiten, beleid, projecten of doelstellingen. Politieke keuzes daarin kunnen leiden tot bijvoorbeeld afwaardering van activa of de noodzaak om voorzieningen te treffen. Indien dat majeure financiële effecten heeft dienen ook deze in de continuïteitsbeoordeling of risicoparagraaf te worden betrokken voor zover deze niet al in de jaarrekening zijn verwerkt.

Op dit moment ziet de gemeente Opsterland geen verhoogde continuïteitsrisico.

Mocht er een fraude blijken, dan zal dat op deze plaats aangegeven worden. Uit diverse controles blijken geen signalen voor fraude door eigen medewerkers.

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van een groot deel van de openbare ruimte. Deze ruimte is opgebouwd uit onze kapitaalgoederen. Dit zijn onder andere de wegen, riolering, bruggen, verlichting, openbaar groen en gebouwen. De kwaliteit van deze kapitaalgoederen heeft invloed op de beleving door inwoners, bezoekers en ondernemers bij hun activiteiten in de openbare ruimte. Daarnaast vertegenwoordigen de kapitaalgoederen een aanzienlijke waarde en

brengt vroegtijdige vervanging onnodige kosten met zich mee. Het is daarom belangrijk dat we goed op deze kapitaalgoederen passen om de leefbaarheid en veiligheid te waarborgen en kapitaalverlies te voorkomen.

De kaders voor het onderhouden van de arealen verhardingen, openbare verlichting, civiele kunstwerken en het openbare groen zijn vastgelegd in het Beeldkwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte 2021-2025. Het onderhoud van deze arealen is daarbij gedifferentieerd naar gebruik; netjes waar het moet, sober waar het kan. Hierin is gezocht naar een verantwoorde balans tussen kosten enerzijds en een prettige leefomgeving anderzijds.

De kaders voor het beheren onderhouden van de riolering en daarbij horende (zuiverings)installaties zijn vastgelegd in het Watertakenprogramma 2020-2025. Naast de verankering van de zorgplicht voor de inzameling van het afvalwater, hemelwater en grondwater voorziet het plan in kaders voor de klimaatadaptatie en andere gemeentelijke watertaken.

Het gemeentelijke vastgoed dat nog in overeenstemming met de functie in gebruik is wordt in stand gehouden door preventief onderhoud binnen de daarvoor gestelde bestekskwaliteit.

Kaderstellende documenten

Beeldkwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte 2021-2025
 Watertakenprogramma 2020-2025
 Notitie licht in de duisternis (2009)

Verharding en openbare verlichting Kerncijfers en kwaliteitsambitie

De gemeente heeft ongeveer 2,81 miljoen m² verharding in beheer. Deze bestaat voor 51% uit dicht asfaltbeton, 41% elementenverharding (klinkers, tegels e.a.), 3% cementbeton en 5% overige soorten verharding. De totale verharding vertegenwoordigt een geschatte waarde van € 175 mln. In de gemeente staan ongeveer 4.400 lantaarnpalen, waarvan 4.121 in beheer en eigendom van de gemeente. De overige palen zijn in beheer en eigendom van de Provincie Fryslân, Rijkswaterstaat, woningcorporaties en VvE's. De ondergrondse infrastructuur die hierbij hoort is voor het grootste deel in eigendom van netbeheerder Liander. Van het areaal bestaat ongeveer 80% uit energiezuinige LED armaturen. De totale vervangingswaarde van de installatie bedraagt ongeveer € 6 mln.

In onderstaande tabel is het gemeentelijke areaal van verhardingen en openbare verlichting weergegeven met daarbij de vastgestelde kwaliteitsambitie.

Verharding en openbare verlichting	Hoeveelheid	Structuurelement				Groengebied	Hoofdstructuur	Woongebied
		Bedrijventerreinen	Begraafplaatsen	Buitengebied	Centrum			
Rijbanen	204 ha	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Parkeerstroken / overig	17 ha	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Fietspaden	26 ha	Basis	N.v.t.	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Voetpaden	34 ha	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis
Openbare verlichting	4.121 stuks	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis

Vastgelegde kwaliteitsambitie (CROW) in overeenstemming met het Beeldkwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte 2021-2025

Toekomst

Uit de laatste inspectie is naar voren gekomen dat het areaal er op plaatsen onvoldoende bijligt. Op deze plekken zijn schadebeelden geconstateerd die conform de verwachte levensduur van de betreffende wegvakken niet zijn voorzien. Deze schades zijn voornamelijk aangetroffen op de wegen in het westen van de gemeente (veengronden) en zijn gerelateerd aan de lange droge periodes van de afgelopen jaren. Voor het aanpakken van deze schades zijn met het vaststellen van het Beeldkwaliteitsplan aanvullende middelen beschikbaar gesteld. Vanaf 2022 zijn de beschikbare

middelen jaarlijks structureel met € 200.000 verhoogd. Aanvullend wordt in 2022 en 2023 incidenteel € 200.000 geïnvesteerd.

Riolering

Kerncijfers

De gemeente is voor een (groot) deel verantwoordelijk voor de inzameling, transport en verwerking van afvalwater, hemelwater en grondwater. Hiervoor zijn drie verschillende systemen in de gemeente aanwezig: vrijvervalriolering, drukriolering en individuele systemen voor de behandeling van afvalwater (IBA's). Van de vrijvervalriolering bestaat nog ongeveer 70% uit een gemengd systeem. Bij de rest is sprake van scheiding tussen hemelwater (HWA) en afvalwater (DWA). Het totale systeem vertegenwoordigt een geschatte waarde van € 150 mln.

In de tabel hieronder is een overzicht weergegeven van het volledige areaal.

Riolering	Hoeveelheid
Vrijvervalriolering	215.003 m1
Putten	4.582 stuks
Straatkolken	10.796 stuks
Bergbezinkvoorzieningen	5 stuks
Overstorten	34 stuks
Drukriolering / persleiding	137.082 m1
Minigemalen	522 stuks
Opvoer- / tussengemalen	28 stuks
Gemalen overig	8 stuks
IBA-systeem (individuele behandeling afvalwater)*	112 stuks

* 21 IBA's zijn in beheer bij het Wetterskip Fryslan

Kwaliteitsambitie

Het gewenste kwaliteitsniveau van de installatie is vastgelegd in het Watertakenprogramma 2020-2025. Met het voortzetten van het huidige beleid wordt de installatie op de vastgestelde niveaus onderhouden.

Areaal		Structuurelement			
		Centrum	Woongebied	Bedrijventerrein	Buitengebied
Afvalwater	Inzameling	Hoog > Basis	Hoog > Basis	Hoog > Basis	Basis
	Transport	Basis > Hoog	Basis > Hoog	Basis > Hoog	Basis > Hoog
Hemelwater	Inzameling (overtollig)	Basis > Hoog	Basis > Hoog	Basis > Hoog	Basis
	Verwerking (in riolering)	Basis	Basis	Basis	Basis
	Verwerking (in openbare ruimte)	Basis	Basis	Basis	Basis
Grondwater	Inzameling	Basis	Basis	Basis	Basis
	Verwerking	Basis	Basis	Basis	Basis

Vastgelegde kwaliteitsambitie (CROW) in overeenstemming met het Watertakenprogramma 2020-2025

Toekomst

De voorziening geeft voldoende dekking voor de uitvoering van de gestelde ambities. Bij de te nemen onderhoudsmaatregelen wordt rekening gehouden met de klimaatverandering. Gestreefd wordt naar het voorkomen of beperken van wateroverlast en hittestress.

Vaarwegen en kunstwerken (water) Kerncijfers en kwaliteitsambitie

In de gemeente liggen twee grote vaarroutes. De civiele kunstwerken die hierbij horen zijn deels in beheer en eigendom van de gemeente. Daarbuiten zijn diverse (kleinere) civiele kunstwerken. Van drie tunnels die in eigendom zijn van de Provincie Fryslân of Rijkswaterstaat heeft de gemeente het dagelijkse beheer. Het totale areaal vertegenwoordigt een vervangingswaarde van ongeveer € 55 mln.

In onderstaande tabel is het gemeentelijke areaal voor de civiele kunstwerken weergegeven met daarbij de vastgestelde kwaliteitsambitie.

Civiele kunstwerken	Hoeveelheid	Structuurelement						
		Bedrijventerrein	Begraafplaats	Buitengebied	Centrum	Groengebied	Hoofdstructuur	Woongebied
Bruggen (vast)	31 stuks	Basis	N.v.t.	Basis	Basis	N.v.t.	Basis	Basis
Bruggen (hout)	85 stuks	N.v.t.	N.v.t.	Basis	N.v.t.	Basis	Basis	Basis
Bruggen (beweegbaar)	17 stuks	N.v.t.	N.v.t.	Basis	Basis	N.v.t.	Basis	Basis
Vaarrecreatieve voorzieningen	33 stuks	Basis	N.v.t.	Basis	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	Basis
Waterwerken	7 stuks	N.v.t.	N.v.t.	Basis	Basis	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Tunnels*	7 stuks	N.v.t.	N.v.t.	Basis	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Kademuren	6838 m1	Basis	N.v.t.	Basis	Basis	N.v.t.	N.v.t.	Basis
Beschoeiingen	5791 m1	N.v.t.	N.v.t.	Basis	N.v.t.	Basis	N.v.t.	Basis

Vastgelegde kwaliteitsambitie (CROW) in overeenstemming met het Beeldkwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte 2021-2025

*Van drie tunnels heeft de gemeente het dagelijks beheer. Het eigendom ligt bij de Provincie Fryslân of Rijkswaterstaat

Toekomst

Voor kunstwerken is geen verwachte vervangingspiek. Tot en met 2025 betreft de theoretische vervanging circa €5 mln. Tot en met 2040 bedraagt dit circa €12 mln. Op dit moment is er geen sprake van kapitaalvernietiging aan vaste en houten bruggen.

Groen

Kerncijfers en kwaliteitsambities

Opsterland is een groene gemeente met een diversiteit aan openbaar groen. De werkzaamheden aan het openbaar groen worden deels uitgevoerd door de eigen dienst en Caparis.

In onderstaande tabel is het gemeentelijke areaal voor groen weergegeven met daarbij de vastgestelde kwaliteitsambitie.

Openbaar groen	Hoeveelheid	Structuurelement						
		Bedrijventerrein	Begraafplaats	Buitengebied	Centrum	Groengebied	Hoofdstructuur	Woongebied
Bomen	51.337 stuks	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)
Natuurlijke beplanting	9.600 are	Laag (bio)	Basis (bio)	Laag (bio)	Basis (bio)	Laag (bio)	Laag (bio)	Basis (bio)
Cultuurlijke beplanting	702 are	Laag	Hoog	Laag	Basis	Basis	Basis	Basis
Hagen	106 are	Basis	Hoog	Laag	Basis	Laag	Basis	Basis
Gras	30.338 are	Laag (bio)	Hoog	Laag (bio)	Basis	Laag (bio)	Laag (bio)	Laag (bio)
Bermen		Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	N.v.t.	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)
Watergangen (waterlopen en sloten)	442 km	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)
Watervlakte (vijvers)	1.423 are	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)	Basis (bio)
Parkmeubilair	559 stuks	Basis	Hoog	Basis	Basis	Basis	Basis	Basis

Op basis van de CROW-kwaliteitsnorm zoals vastgesteld in het Beeldkwaliteitsplan Beheer Openbare Ruimte 2021-2025

Gebouwen

Kerncijfers en beheer

De gemeente heeft divers vastgoed in eigendom en beheer en heeft een herbouwwaarde van circa € 63 mln. Het grootste deel (90%) van de gebouwen wordt onderhouden op basis van de kwaliteit 'instandhouding'. Dit betekent dat aan de gebouwen werkzaamheden worden verricht om het gebouw te behouden in de staat waarin het zich bevindt. Deze gebouwen voldoen wat betreft het onderhoud aan de gestelde bestekskwaliteit. De overige gebouwen (10%) zijn niet meer in gebruik of zullen binnenkort niet meer in gebruik zijn en worden verkocht of gesloopt. Aan deze gebouwen wordt het minimaal noodzakelijke onderhoud gepleegd. Deze gebouwen zijn meestal al geheel afgeschreven, indien dit niet het geval is, is de boekwaarde lager dan de marktwaarde.

Voor het planmatig onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is een voorziening beschikbaar. Er is jaarlijks een zodanige dotatie aan de voorziening dat deze toereikend is voor het gemiddelde van het planmatig onderhoud voor de komende 10 jaar.

In onderstaande tabel is het gemeentelijke areaal voor gebouwen weergegeven.

Gemeentelijk vastgoed	
Funcieomschrijving	Aantal
Bedrijfsvoering	11
Maatschappelijk	15
Monumentaal	8
Voormalige scholen en leegstaande gebouwen	2
Dorpshuizen	7
Overig	9
Totaal	52

In 2022 zijn twee voormalige scholen toegevoegd aan het gemeentelijke areaal.

Financiering

Financiering

Inleiding

Deze paragraaf gaat over de taken financiering, cashmanagement en renterisicobeheer. Deze taken hebben als doel de gemeente te voorzien van voldoende vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten en de gemeente te beschermen tegen ongewenste financiële risico's.

Beleid ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille

In de financiële verordening heeft de raad het college bestuurlijk mandaat gegeven voor het uitoefenen van de financieringsfunctie. Het college zorgt daarbij voor:

1. Het aantrekken van voldoende financiële middelen en het uitzetten van tijdelijke overtollige gelden;
2. Het beheersen van de risico's verbonden aan de financieringsfunctie, zoals renterisico's, koersrisico's en kredietrisico's.
3. Het beperken van de kosten van leningen en het bereiken van voldoende rendement op uitzettingen.
4. Het beperken van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities.

Kaderstellende documenten

Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet (2017).
Beleidskader reserves en voorzieningen (2016).

Renterisicobeheer

Het renterisico is het volume aan uitstaande schuld, dat aan renteherziening onderhevig is. De wetgever heeft in de Wet financiering decentrale overheden (Fido) eisen gesteld aan het renterisico dat een gemeente in enig jaar mag lopen. Deze eisen komen tot uitdrukking in de kasgeldlimiet (voor leningen met een looptijd tot 1 jaar) en de renterisiconorm (voor leningen met een looptijd vanaf 1 jaar). Het college zorgt ervoor dat de gemeente verantwoord en goedkoop financiert binnen de gegeven normen.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet houdt in, dat maximaal 8,5% van de totale begroting met kort geld gefinancierd mag zijn. Voor 2022 is dit voor onze gemeente maximaal € 6,9 miljoen. Normaliter wordt getracht tot aan de kasgeldlimiet via kortlopende leningen te financieren omdat de rente voor kortlopende leningen lager is dan die van langlopende leningen. Eind 2020 is een nieuwe langlopende lening aangegaan met een positief rentepercentage. Deze lening is nog niet volledig ingezet. Daarnaast zorgen de positieve resultaten van de afgelopen jaren voor een betere kaspositie. Uit onderstaande tabel blijkt dat we de kasgeldlimiet in 2022 niet hebben overschreden.

De Wet Fido geeft aan dat de kasgeldlimiet niet mag worden overschreden. Als een overschrijding voor het derde achtereenvolgende kwartaal geschiedt, dan dient de toezichthouder daarvan via een rapportage op de hoogte te worden gebracht en dient een plan te worden overgelegd waarin is vermeld hoe de gemeente binnen de kasgeldlimiet blijft. Het geheel is aan goedkeuring onderworpen. Om te voorkomen dat in het derde kwartaal de kasgeldlimiet ook wordt overschreden wordt in het eerste of tweede kwartaal geanticipeerd op het tenietdoen van de overschrijding door het aantrekken van langlopende leningen. Als de overschrijding het gevolg is van incidentele wijzigingen in de inkomsten en uitgaven, bijvoorbeeld met betrekking tot de grondexploitaties kan aan de toezichthouder een ontheffing worden gevraagd.

Renterisiconorm

De renterisiconorm houdt in, dat maximaal 20% van het totaal van de begroting aan een renteherziening onderhevig mag zijn. Dit betekent dat we maximaal over € 16,9 miljoen renterisico

mogen lopen. Het totaal op de langlopende leningen af te lossen bedrag in 2023 bedraagt € 3,8 miljoen. We voldoen aan de renterisiconorm.

Renteschema

In eerste instantie is de omslagrente voor 2022 realisatie opnieuw berekend zodat de daadwerkelijke rente toegerekend zou worden. In een laat stadium werd bekend dat er nog € 110.000 aan rente ontvangen is/wordt over 2022 voor het schatkistbankieren. Er is voor gekozen om de omslagrente niet opnieuw te berekenen en te boeken gezien de geringe impact per programma maar de grote impact op het jaarwerk. Het restant van €112.000 is opgenomen onder taakveld treasury in programma 0.

x € 1.000

Kasgeldlimiet	1e	2e	3e	4e
	kwartaal	kwartaal	kwartaal	kwartaal
	2022	2022	2022	2022
Omvang begroting (stand primaire begroting)	81.151	81.151	81.151	81.151
Grondslagpercentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	6.898	6.898	6.898	6.898
Vlottende schuld	858	1.150	822	292
Vlottende middelen	30.167	31.865	32.046	33.773
Totaal netto vlottende schuld	(29.309)	(30.715)	(31.224)	(33.481)
Toets kasgeldlimiet				
Toegestane kasgeldlimiet	6.898	6.898	6.898	6.898
Totaal netto vlottende schuld	(29.309)	(30.715)	(31.224)	(33.481)
Ruimte (+)/Overschrijding (-)	36.207	37.613	38.122	40.379

x € 1.000

Renterisico vaste schuld over de jaren 2023 t/m 2026	2023	2024	2025	2026
Omvang begroting (stand primaire begroting)	84.866	84.866	84.866	84.866
Grondslagpercentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	16.973	16.973	16.973	16.973
Renteherziening	0	0	0	0
Aflossingen	3.800	3.800	3.800	3.800
Rente risico	3.800	3.800	3.800	3.800
Toets renterisico				
Renterisiconorm	16.973	16.973	16.973	16.973
Totaal rente risico	3.800	3.800	3.800	3.800
Ruimte (+)/Overschrijding (-)	13.173	13.173	13.173	13.173

x € 1.000

Rentescema realisatie 2022	
a. Werkelijke lasten over de korte en lange financiering	228
b. Werkelijke externe rentebaten (idem)	150
Saldo rentelasten en rentebaten	78
c1. Werkelijke rente die aan de grondexploitatie moet worden doorgerekend	6
c2. Werkelijke rente van projectfinanciering	0
c3. Werkelijke rentebaar van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering)	0
	6
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	73

d1. Werkelijke rente over eigen vermogen	0
d2. Werkelijke rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	73
e. De aan taakvelden werkelijke toegerekende rente	185
Verschil	-112

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

Wát we als gemeente willen bereiken met ons beleid, staat in de programma's van de begroting. Om het beleid te kunnen maken en uitvoeren, hebben we hulpmiddelen nodig: personele inzet, financiële middelen en administratie, communicatie, ICT, onderzoek, informatievoorziening en archivering, juridische adviezen, inkoop, huisvesting e.d. Al deze middelen bij elkaar vormen onze bedrijfsvoering.

Het gaat bij de bedrijfsvoering onder andere om sturing en control. Met de vraag "zijn we in control" vragen we feitelijk of er goede sturing en beheersing op de ambtelijke organisatie zit. Vragen die daarin een rol spelen zijn: hebben we onze processen goed ingericht en houden we ons aan de afspraken daarover, beheersen we de kosten, kennen en benoemen we de (financiële) risico's, nemen we op tijd maatregelen om de risico's te beheersen, hebben we de resultaten die we willen halen helder en smart geformuleerd, halen we de resultaten ook en leggen we op de juiste momenten verantwoording af? Al deze zaken hebben in onze bedrijfsvoering structureel aandacht.

Het gaat bij bedrijfsvoering ook over innovatie: kunnen we de processen slimmer organiseren, beter en goedkoper? In deze paragraaf bedrijfsvoering geven we inzicht gegeven in de belangrijkste ontwikkelingen die in de gemeentelijke bedrijfsvoering in 2022 hebben gespeeld.

Kaderstellende documenten

Organisatiebesluit (2021)

OWO-Visie (2021)

Inkoop en aanbestedingsbeleid OWO 2018 (2018-16078)

Uitvoeringsnotitie inkoop en aanbestedingen 2021

Normenkader rechtmatigheid (wordt jaarlijks door het college vastgesteld)

Bestuursovereenkomst OWO 2015 (2016-13886)

Accountantscontrole en rechtmatigheid

De raad heeft een kaderstellende rol met betrekking tot de accountantscontrole. In het Besluit accountantscontrole decentrale overheden staan de wettelijke goedkeurings- en rapporteringstoleranties in een percentage van de omvangsbasis (de totale lasten van de gemeente) vermeld. De raad kan een lager percentage voor deze toleranties vaststellen. De uitgangspunten voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in het programma van eisen bij de aanbesteding van de accountant en zijn voor het controlejaar 2022 ongewijzigd:

De goedkeuringstolerantie is vastgesteld op de wettelijke norm van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden.

De rapporteringstolerantie is vastgesteld op 0,5% voor fouten en 1,5% voor onzekerheden.

Overige uitgangspunten zijn:

1. Budgetrecht gemeenteraad

Als blijkt dat het door de raad geautoriseerde budget onvoldoende is, dan doet het college voorstellen aan de raad voor aanvullende budgettaire ruimte. Deze stap is niet nodig als hiervoor door het college dekking wordt gevonden binnen het programma. Als de uitgave echter inhoudelijk niet overeenkomt met de doelstellingen van de raad, dan moet het college dit alsnog ter besluitvorming voorleggen aan

de raad. Mutaties worden elk jaar bij de Perspectiefbrief gemeld, waarbij het college een voorstel aan de raad overlegt tot het wijzigen van de lopende begroting.

2. Normenkader

Het normenkader bestaat uit alle wet- en regelgeving die van belang is voor de accountantscontrole. Het normenkader per 31 december wordt jaarlijks door het college vastgesteld en ter kennis van de raad gebracht.

3. Controleplan

Het controleplan van de accountant wordt jaarlijks met de auditcommissie van de raad afgestemd.

Met het vaststellen van de begroting worden ook de bovenvermelde uitgangspunten voor de accountantscontrole vastgesteld.

Vanaf 2023 moet het college van B&W een verantwoording opnemen in de jaarstukken over de rechtmatigheid. De eerste keer zal dit plaatsvinden in 2024 over de jaarstukken van 2023. Er zijn meerdere wijzigingen nodig, zoals het vaststellen van een verantwoording- en rapportagegrens. De wijzigingen zullen in vernieuwde verordeningen door de raad vastgesteld worden.

Informatiebeveiliging

Informatiebeveiliging wordt steeds belangrijker. Informatie is een van de belangrijkste bedrijfsmiddelen van de gemeente. Ook als gemeenteraad baseert u beslissingen steeds vaker op steeds meer onderliggende informatie. Als gemeente hebben wij daarom een grote verantwoordelijkheid in het beveiligen van de informatie van onze inwoners. Het beveiligen van de informatie en het borgen van de privacy van onze inwoners is niet alleen onze wettelijke, maar zeker ook maatschappelijke plicht. Vanwege het grote belang hiervan, hebben we in 2022 een verdere verbeterslag gemaakt.

Als gemeente werken we met de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO bestaat uit een stelsel van maatregelen op organisatorisch, fysiek en technisch gebied en geldt voor de gehele overheid. Daarnaast zijn er specifieke wetten die eisen stellen op het gebied van privacy en informatiebeveiliging, zoals: de Wet basisregistratie personen (BRP), de Paspoortuitvoeringsregeling Nederland (PUN), de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen (Suwinet), de Wet basisregistratie adressen en gebouwen (BAG), de Wet basisregistratie grootschalige topografie (BGT), de Wet basisregistratie ondergrond (BRO) en DigiD.

ENSIA-audit

Door middel van de ENSIA-audit zijn we als gemeente in staat om te kijken hoe de organisatie ervoor staat op het gebied privacy en informatiebeveiliging. De audit wordt jaarlijks uitgevoerd en bestaat voor een deel uit een zelfevaluatie en voor een deel uit een toetsing door een externe IT-auditor. De audit is in 2022 positief afgerond. Door het verkrijgen van zicht op de stand van zaken kunnen concrete acties worden gesteld om de beveiliging van de informatie van onze inwoners verder te versterken. ENSIA sluit aan op de gemeentelijke planning & control-cyclus en heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren.

In 2022 is de ENSIA-audit positief afgerond. Het normenkader waarop wordt getoetst met de ENSIA-audit is de BIO aangevuld met normen uit respectievelijke specifieke wetten. Voor het deel zelfevaluatie (BRP, PUN, BAG, BGT, BRO en WOZ) voldoet de gemeente aan vrijwel alle normen. Er worden maatregelen getroffen voor de normen waar op dit moment niet aan wordt voldaan. Voor het deel dat wordt getoetst door een externe IT-auditor (Suwinet en DigiD) voldoet de gemeente aan alle normen. Bovengenoemde resultaten maken dat de gemeente op vrijwel alle genoemde onderdelen voldoet aan de minimale eisen voor informatiebeveiliging.

Wpg-audit VTH

In 2022 is de externe Wpg-audit uitgevoerd binnen afdeling VTH. Voor het einde van 2022 is het auditrapport opgestuurd aan de Autoriteit Persoonsgegevens. De resultaten van de uitgevoerde externe Wpg-audit zijn wisselend. Aan delen van het normenkader wordt voldaan, maar aan andere delen niet of ten dele. De voornaamste reden hiervoor is dat een genomen maatregel of inrichting van een werkproces niet (volledig) staat beschreven, terwijl de uitvoering vaak wel volgens de wettelijke norm plaatsvindt.

Zoals de wet verplicht stelt wordt er binnen drie maanden na oplevering van het externe auditrapport

een verbeterplan opgemaakt. Hier wordt op dit moment aan gewerkt. De maatregelen uit het verbeterplan worden in de loop van 2023 genomen. Aan het einde van 2023 vindt er een hercontrole plaats.

Rekenkamercommissie Opsterland

De Rekenkamercommissie (rkc) heeft als taak het onderzoeken van de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door de gemeente vastgestelde beleid en de uitvoering van het beleid. De rkc is onafhankelijk.

In 2022 heeft de rkc onderzoeken uitgevoerd of rapportages aan de raad gestuurd over het gebiedsteam, de uitvoering van de Wet openbaarheid bestuur, de doorwerking van aanbevelingen van eerdere rkc-onderzoeken en inwonerparticipatie. De onderzoeken over het gebiedsteam en de Wob zijn behandeld door de raad en de organisatie is bezig de aanbevelingen uit te voeren. De andere twee onderzoeksrapporten komen in 2023 op de agenda van de raad.

Voor 2023 zal de Rekenkamercommissie een onderzoeksprogramma aan de raad voorleggen.

Organisatieontwikkeling

Traject organisatieontwikkeling

In 2020 is de ambtelijke organisatie gestart met een traject voor organisatieontwikkeling. Het doel daarvan is dat onze organisatie haar rol in de netwerksamenleving beter kan vervullen. We willen als gemeente meer en beter aansluiten bij de initiatieven van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden, zowel lokaal als regionaal. Niet alleen het politieke bestuur maar ook de ambtelijke organisatie heeft daarvoor een open houding nodig.

De organisatieontwikkeling bestaat uit drie sporen. Spoor 1 en spoor 2 (aanpassing van de hoofdstructuur van de organisatie en de inrichting van de teamstructuur) zijn in 2021 afgerond. Wat altijd blijft is het finetunen van de structuur aan steeds veranderende omstandigheden, ook in 2022.

De organisatie is daarna begonnen met spoor 3, dat zich richt op samen leren en ontwikkelen. Kernbegrippen hierin zijn eigenaarschap nemen, feedback geven en ontvangen, integraal werken en rolduidelijkheid creëren. Management en medewerkers volgen trainingen om deze competenties verder te ontwikkelen. Alle medewerkers hebben in 2022 de training feedback geven en ontvangen gevolgd. In 2023 volgen meer trainingen.

Middelen en taken

U heeft als gemeenteraad in 2022, bij het vaststellen van de begroting 2023, extra middelen beschikbaar gesteld voor de ambtelijke organisatie. Daarmee was er, met de kennis en feiten van dat moment, voldoende geld beschikbaar om het werk te kunnen doen. Tegelijk staat ook op dit punt de tijd niet stil. De ontwikkeling dat het Rijk meer taken bij de gemeenten belegt, gaat nog steeds door. Voorbeeld daarvan is de belangrijke rol die we als gemeente hebben bij de opvang van vluchtelingen en het ondersteunen in de energiearmoede. Ook zullen we als gemeente op de een of andere manier een verantwoordelijkheid hebben in de stikstofproblematiek en de ontwikkeling van de landbouw in het algemeen.

Voor al deze ontwikkelingen geldt dat nieuwe taken geld kosten. Geld voor het beleid zelf en geld voor de uitvoeringskosten. Tenzij we als gemeente ervoor kiezen om andere taken niet of minder uit te voeren.

Arbeidsmarkt

In 2022 hebben we gemerkt dat de arbeidsmarkt steeds krappere wordt. Tegelijk neemt de druk op de arbeidsvoorwaarden toe. Het betekent dat we tijdelijk personeel moeten inhuren, toelagen moeten geven e.d. We verwachten dat deze trend zich in 2023 door zal zetten.

Openbaarheidsparagraaf (Wet Open Overheid)

Inleiding

Per 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) inwerking getreden. De wet is bedoeld om overheidsorganisaties transparanter te maken. De wet moet ervoor zorgen dat overheidsinformatie

beter vindbaar en uitwisselbaar is. De Woo vervangt de Wob (Wet openbaarheid van bestuur) en kent drie doelstellingen:

1. Actieve openbaarmaking. Hieronder valt het actief openbaar maken van informatie. Dit zal via een landelijke voorziening (PLOOI) verlopen, deze treedt medio 2023 in werking. Daarnaast bevat de Woo een inspanningsverplichting, waarbij overheidsorganisaties gevraagd worden om meer openbaar te maken dan de verplichte categorieën.
2. Passieve openbaarmaking. De Woo volgt de Wob op en daarmee is de reactietermijn van overheden op Woo-verzoeken verkort van 4 naar 2 weken. Feitelijk betekent dit dat Woo-verzoeken binnen 6 weken afgehandeld moeten worden in plaats van 8 weken.
3. Duurzame informatiehuishouding. Overheidsorganisaties dragen de zorgplicht om maatregelen te treffen voor het duurzaam toegankelijk maken van digitale documenten en het daarmee verbeteren van hun informatiehuishouding. De Woo heeft daardoor impact op de organisatieprocessen en de werkwijzen van de medewerkers. Medewerkers moeten zich bewust zijn van het feit dat in beginsel alle informatie die zij creëren openbaar is. Dit vraagt om een gedragsverandering binnen de OWO-gemeenten.

Wat hebben we gedaan?

De voorbereiding op de wet open overheid heeft in 2022 geresulteerd in het aanstellen van een projectleider. De website is aangepast met informatie over deze wet. Een impactanalyse en nulmeting zijn gestart in 2022. Met de impactanalyse brengen we op het niveau van de organisatie in kaart wat de gevolgen zijn van de invoering van de Woo. Vervolgens bepalen we wat er nodig is om te voldoen aan de wettelijke minimale eisen van de Woo en achterhalen we in gesprekken met de professionals van de gemeenten wat dit betekent voor de organisatie, de processen, de mensen en de middelen. Met een nulmeting wordt inzicht gecreëerd in waar de organisatie staat als het gaat om de mate waarin medewerkers zich de doelstelling van de wet eigen hebben gemaakt, de bekwaamheid van de medewerkers in relatie tot de actieve openbaarmaking en de staat van de informatiehuishouding vanuit het perspectief van de medewerkers en de managers. De resultaten van de impactanalyse en de nulmeting komen in 2023 beschikbaar.

Ook is er anonimiseringssoftware aangeschaft. Met deze software worden documenten of hele dossiers automatisch geanonimiseerd. Deze software helpt ons op een snellere manier te werken in het proces van anonimiseren bij openbaarmaking. Wij zitten samen met andere gemeentes in een “koplopers groep” waarin wij samen met de leverancier de software verder te ontwikkelen.

Op dit moment zijn er al diverse kanalen waar informatie openbaar gemaakt wordt.

- Vergunningen via officiële bekendmakingen
- Ruimtelijke plannen, zoals bestemmingsplannen via ruimtelijkeplannen.nl
- Raadsstukken en door het college aan de gemeenteraad gestuurde stukken. Deze zijn te vinden in het raadsinformatiesysteem
- Beleid en regelgeving via overheid.nl
- Informatie over perceelgrenzen, woningwaardes, akten en eigendomsgegevens van woningen en gebouwen via het Kadaster
- Informatie over bedrijven via de Kamer van Koophandel

Conclusie

In 2022 hebben we een aantal stappen gezet die de Woo van gemeenten vraagt. We voldoen daarmee aan de wettelijke verplichtingen.

Verbonden partijen

Verbonden partijen

Het doel van deze paragraaf

In de verschillende programma's worden maatschappelijke effecten beoogd die (mede) door externe organisaties worden verwezenlijkt. In een aantal daarvan heeft de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang. In deze paragraaf wordt daarvan een overzicht gegeven.

Definitie verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een *bestuurlijk* én een *financieel* belang heeft.

Van een *financieel belang* is sprake als:

- Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat.
- De gemeente voor bedragen aansprakelijk kan worden gesteld als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Van een *bestuurlijk belang* is sprake als de gemeente zeggenschap heeft, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij door stemrecht. Dit betekent concreet dat er sprake is van een *bestuurlijk belang* als de burgemeester, een wethouder of een raadslid van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Visie op en de beleidsvoornemens betreffende verbonden partijen

De gemeente heeft met het oog op het beperken van regelgeving geen afzonderlijke Kadernota verbonden partijen vastgesteld. Visie en beleid op verbonden partijen zijn daarom terug te vinden in deze paragraaf. De gemeente voert overheidstaken uit en wil doelen bereiken in de samenleving. Dit moet effectief en efficiënt. In een aantal gevallen kan de gemeente deze taken en doelen niet of moeilijk zelf uitvoeren en is er een noodzaak om met andere gemeenten, provincie of waterschap samen te werken. De gemeente Opsterland voert hierbij een terughoudend beleid. Verbonden partijen worden alleen aangegaan als dit door de wet verplicht wordt gesteld of als er een ondubbelzinnig gemeentelijk belang is, gerelateerd aan grensoverschrijdende belangen en/of de kwaliteit en efficiëntie van de uitvoering van de taken.

Bij deelname aan een verbonden partij moet aan de volgende voorwaarden worden voldaan:

1. De op te richten verbonden partij moet bij uitstek het instrument zijn om het gemeentelijke doel te realiseren.
2. Er moet een gedegen afweging plaatsvinden met betrekking tot de vorm van de verbonden partij (praktisch en beperken van bestuurlijke drukte).
3. De verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden moet helder en dual omschreven worden.
4. Bij het aangaan van verbonden partijen moet volstrekte duidelijkheid bestaan over zaken als werkwijze, zeggenschapsverhoudingen, winst- en risicoverdeling en te leveren (toetsbare) prestaties.
5. Er moeten duidelijke afspraken worden gemaakt over de inzichtelijkheid en beheersbaarheid van (financiële) risico's.
6. Er moeten voldoende waarborgen in de regeling worden opgenomen voor democratische legitimatie (bij overdracht raadsbevoegdheden) en voor controle en beïnvloeding door o.a. inzichtelijke en transparante begrotingen en verantwoordingen, het verstrekken van relevante en adequate informatie (nieuwsbrieven en tussenrapportages) en door controlemechanismen als financiële adviescommissies en rekenkameronderzoek.

Kaderstellende documenten

De diverse gemeenschappelijke regelingen en daaraan ten grondslag liggende collegebesluiten en raadsbesluiten.

Overzicht verbonden partijen

Lijst verbonden partijen

- Gemeenschappelijke regelingen:

- Veiligheidsregio Fryslân te Leeuwarden
- Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO) te Grou
- Sociale werkvoorziening Fryslân te Drachten
- Recreatieschap De Marrekrite te Leeuwarden
- Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (voorheen Hûs en Hiem) te Leeuwarden
- Exploitatiemaatschappij Bedrijvenpark Drachten te Drachten
- Vennootschappen:
 - Caparis NV te Drachten
 - NV Afvalsturing Fryslân
 - NV Fryslân Miljeu
 - NV Bank Nederlandse Gemeenten te Den Haag
 - BV Publiek Belang Elektriciteitsproductie te Den Bosch
 - CSV Amsterdam BV Den Bosch

Veiligheidsregio Fryslân		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Deelnemende partijen	De Friese gemeenten	
Bestuurlijk belang	Samenwerkingsverband van de Friese gemeenten op de terreinen van publieke gezondheidszorg, brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Bevorderen van de multidisciplinaire samenwerking en de coördinatie in de uitvoering van de rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het instandhouden en beheren van een gemeenschappelijke meldkamer en tot slot het zijn van een platform voor samenwerking voor aan hulpverlening gelieerde diensten, partners, dan wel organisaties en andere openbare lichamen.	
Zeggenschap	3,70%	
Financieel belang	Bijdrage 2021	€ 2.968
<i>x1.000</i>	Bijdrage 2022	€ 3.089
Eigen vermogen	1-1-2021	€ 6.076
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 9.753
Vreemd vermogen	1-1-2021	€ 63.002
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 78.106
Financieel resultaat	2021	€ 2.985
Risico's	De risico's zijn in beginsel niet heel groot. Wel is er een inherent risico bij een gemeenschappelijke regeling dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten.	
Programma	1 Veiligheid; 4 Onderwijs; 6 Sociaal domein; 7 Volksgezondheid en milieu	
Portefeuillehouder	Lex Roolvink	

Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing (FUMO)	
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Grou
Deelnemende partijen	De Friese gemeenten
Bestuurlijk belang	Het behartigen van de belangen van de 18 deelnemende Friese gemeenten, de provincie en het waterschap bij de uitvoering van taken en bevoegdheden op het gebied van het milieu- en omgevingsrecht in ruime zin in het algemeen en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in het bijzonder, alsmede taken en bevoegdheden op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de in artikel 5.1 van de Wabo genoemde wetten.
Zeggenschap	Het aantal stemmen is afhankelijk van de financiële bijdragen van de deelnemers en wordt jaarlijks vastgesteld. Opsterland heeft op dit moment 1 stem van de 75 (1,33%).
Financieel belang	Bijdrage 2021 € 321
<i>x1.000</i>	Bijdrage 2022 € 310
Eigen vermogen	1-1-2021 € 1.626
<i>x1.000</i>	31-12-2021 € 1.422
Vreemd vermogen	1-1-2021 € 5.556
<i>x1.000</i>	31-12-2021 € 5.258
Financieel resultaat	2021 € 121
Risico's	Er is een inherent risico bij een gemeenschappelijke regeling dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten.
Programma	7 Volksgezondheid en milieu; 8 Bouwen, wonen en gronden
Portefeuillehouder	Anko Postma

Sociale werkvoorziening Fryslân		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Drachten	
Deelnemende partijen	Achtkarspelen, Heerenveen, Leeuwarden, Ooststellingwerf, Weststellingwerf, Opsterland, Smallingerland en Tytsjerksteradiel	
Bestuurlijk belang	<p>De taken vanuit de voormalige Wet sociale werkvoorziening (WSW) moeten door ons als gemeente worden uitgevoerd. Op basis van efficiency en financiële redenen zijn deze taken uitbesteed aan de GR. Vanaf 1 januari 2015 is nieuwe instroom in de WSW niet meer mogelijk. Dit heeft tot gevolg dat de WSW alleen nog van kracht blijft voor de huidige werknemers met een vaste aanstelling. Voor de toekomst heeft de GR besloten de WSW verantwoord en versneld af te bouwen, met aandacht voor de positie van de huidige werknemers. Dit doen we door een gezamenlijk beschutwerkbedrijf (met 8 deelnemende gemeenten) in stand te houden. Nieuwe activiteiten van Caparis N.V. komen niet voor rekening van de aandeelhouders. Verder streeft de GR naar het terugdringen van het subsidie- en exploitatietekort bij Caparis N.V.</p> <p>Vanaf 1-1-2020 zijn de activiteiten van de GR veranderd waarbij er geen sprake meer is van de uitvoering van de WSW. Door de gemeente is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Caparis voor de uitvoering van deze activiteiten. Vanaf 2020 is daarom ook geen bijdrage aan de GR meer.</p>	
Zeggenschap	12,50%	
Financieel belang	Bijdrage 2021	€ 0
Eigen vermogen	1-1-2021	€ 0
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 0
Vreemd vermogen	1-1-2020	€ 7.172
<i>x1.000</i>	31-12-2020	€ 6.386
Financieel resultaat	2021	€ 0
Risico's	Als gemeente lopen we het risico dat het subsidietekort oploopt in de komende jaren. Daarnaast zijn we verantwoordelijk voor uitstaande geldleningen van de GR.	
Programma	6 Sociaal domein	
Portefeuillehouder	Libbe de Vries	

Recreatieschap De Marrekrite		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Deelnemende partijen	Provincie Fryslân en 13 Friese gemeenten	
Bestuurlijk belang	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van 13 deelnemende Friese gemeenten (excl. Ooststellingwerf en de vier eilanden) en de provincie Friesland op het gebied van een evenwichtige en gecoördineerde ontwikkeling van de watersport en van andere vormen van recreatie op en aan het water, met inachtneming van de belangen van natuur en landschap. In de praktijk wordt gezorgd voor de bevaarbaarheid van waterwegen (baggeren), beheer en onderhoud aanlegsteigers en andere voorzieningen, vuilnisophaal in watersportgebieden en een uniforme regeling brugbediening.	
Zeggenschap	4,55%	
Financieel belang	Bijdrage 2021	€ 28
<i>x1.000</i>	Bijdrage 2022	€ 29
Eigen vermogen	1-1-2021	€ 5.163
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 4.795
Vreemd vermogen	1-1-2021	€ 886
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 1.996
Financieel resultaat	2021	€ 131
Risico's	De risico's zijn in beginsel niet heel groot. Wel is er een inherent risico bij een gemeenschappelijke regeling dat de deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten.	
Programma	5 Sport, cultuur en recreatie	
Portefeuillehouder	Rob Jonkman	

Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit (voorgeen Hûs en Hiem)		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Leeuwarden	
Deelnemende partijen	17 Friese gemeenten	
Bestuurlijk belang	De commissie Ruimtelijke Kwaliteit Hûs en Hiem, welstandadvisering en monumentenzorg heeft als doel de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeente te behartigen op het gebied van de bouwkunstige, stedenbouwkundige en landschappelijke schoonheid in de provincie Fryslân. Betrokken gemeenten moeten op grond van de nieuwe Omgevingswet een onafhankelijke commissie benoemen die zich uitspreekt over verbouwingen, sloop of verplaatsing van rijksmonumenten. Daarnaast adviseert deze commissie ook over meer kwaliteitsvragen dan monumenten alleen.	
Zeggenschap	3,85%	
Financieel belang	Voor de dienstverlening door Hûs en Hiem is de gemeente een vergoeding verschuldigd die via de gemeentelijke leges wordt doorberekend aan de vergunning aanvragers. Er is dus geen vaste gemeentelijke bijdrage.	
Eigen vermogen	1-1-2021	€ 350
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 455
Vreemd vermogen	1-1-2021	€ 81
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 136
Financieel resultaat	2021	€ 96
Risico's	De risico's zijn in beginsel niet heel groot. Wel is er een inherent risico bij een gemeenschappelijke regeling dat alle deelnemers moeten bijspringen bij eventuele tekorten.	
Programma	8 Bouwen, wonen en gronden	
Portefeuillehouder	Anko Postma	

Exploitatiemaatschappij Bedrijvenpark Drachten		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling	
Vestigingsplaats	Drachten	
Deelnemende partijen	Gemeenten Opsterland en Smallingerland	
Bestuurlijk belang	Het te behartigen belang is het ontwikkelen en exploiteren van het bedrijvenpark Drachten en het verzorgen van een optimale afstemming van alle hiermee samenhangende aspecten en bevoegdheden van de beide deelnemers, de gemeenten Smallingerland en Opsterland.	
Zeggenschap	50%	
Financieel belang	Er wordt geen exploitatiebijdrage betaald. De activiteiten binnen de GR worden door medewerkers van de beide gemeenten verricht.	
Eigen vermogen	1-1-2021	€ 5.532
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 6.083
Vreemd vermogen	1-1-2021	€ 4.331
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 2.947
Financieel resultaat	2021	€ 551
Risico's	De prognoses van de resultaten zijn gebaseerd op aannames (restant looptijd, tempo van verkopen, fasering woonrijp maken). De verwachtingen, waar de resultaten op zijn gebaseerd zijn zo goed mogelijk onderbouwd. Echter hoe langer de looptijd (in dit geval tot 2040) van de exploitatie, hoe minder betrouwbaar de prognoses en dus ook het berekende resultaat zijn. Beide gemeenten zijn op basis van de afgesproken verdeelsleutel aansprakelijk voor eventuele verliezen. Al gerealiseerde winsten worden binnen de exploitatie gehouden ter dekking van eventuele risico's. De gemeente Smallingerland heeft in de jaren 2012-2013 2,6 miljoen bijgestort als gevolg van een voorzienbaar tekort. Daarmee gaan we er op basis van de huidige verwachtingen vanuit dat er sprake is van een minimaal kostendekkende exploitatie.	
Programma	3 Economie	
Portefeuillehouder	Anko Postma	

Caparis NV	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	Drachten
Deelnemende partijen	Heerenveen, Leeuwarden, Opsterland, en Smallingerland
Bestuurlijk belang	Op initiatief van een gemeente, die de regierol vervult in de uitvoering van de Participatiewet, werkt Caparis met mensen met een afstand tot de reguliere arbeidsmarkt. Caparis kijkt welk werk bij hen past. Caparis ontwikkelt en bemiddelt mensen naar regulier of beschut werk en zorgt voor begeleiding als een bedrijf dat wenst. Door de gemeente is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten met Caparis voor de uitvoering van deze activiteiten.
Zeggenschap	12,5% aandelenkapitaal, 25% zeggenschap
Financieel belang	Bijdrage 2021 € 3.400
<i>x1.000</i>	Bijdrage 2022 € 3.162
Eigen vermogen	1-1-2021 € 8.496
<i>x1.000</i>	31-12-2021 € 8.724
Vreemd vermogen	1-1-2021 € 26.850
<i>x1.000</i>	31-12-2021 € 23.613
Financieel resultaat	2021 € 228
Risico's	Caparis NV is omgevormd naar een sociale onderneming. We blijven aansprakelijk voor mogelijke tekorten op de bedrijfsvoering die ontstaan bij de NV. Door ons geringe aandeel (12,5%) in de nieuwe NV blijft het risico qua omvang beperkt. Onze invloed wordt wel groter omdat in de nieuwe NV de vier eigenaren elk een gelijke stem krijgen.
Programma	5 Sport, cultuur en recreatie; 6 Sociaal domein; 7 Volksgezondheid en milieu
Portefeuillehouder	Rob Jonkman

Omrin: NV Afvalsturing Fryslân (AF) en NV Fryslân Miljeu (FM)			
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap		
Vestigingsplaats	Leeuwarden		
Deelnemende partijen	De Friese gemeenten en diverse andere gemeenten		
Bestuurlijk belang	Omrin :NV Afvalsturing (afvalverwerking) en NV Fryslân Miljeu (inzameling) is het bedrijf van en voor gemeenten voor de reinigingstaken. Zij verwerkt het ingezamelde huishoudelijke afval en exploiteert de gemeentelijke milieustraat. Het bedrijf wil als totaaloplosser de gehele afvalketen bestrijken (van kringloop tot storten). Samen met de aandeelhouders wordt het beleid bepaald.		
Zeggenschap	De aandeelhouders hebben zeggenschap via het stemrecht op de aandelen. Opsterland bezit 120 aandelen in de NV Afvalsturing (4,00 %) en 11.381 in de NV Fryslân Miljeu (8,10%).		
Financieel belang	<i>AF en FM</i>		
	Bijdrage 2020	€ 2.920	
<i>x1.000</i>	Bijdrage 2021	€ 2.882	
		<i>NV Afvalsturing Fryslân</i>	<i>NV Fryslân Miljeu</i>
Eigen vermogen	1-1-2021	€ 61.055	€ 9.426
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 64.575	€ 11.485
Vreemd vermogen	1-1-2021	€ 132.770	€ 20.976
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 128.437	€ 25.342
Financieel resultaat	2021	€ 4.936	€ 2.834
Risico's	De technische beschikbaarheid van de kapitaalintensieve installaties, de beschikbaarheid van afval en de ontwikkelingen op de energiemarkt. De naar verwachting stijgende energieprijzen zullen geen nadelig effect op de exploitatie hebben door de meestijgende opbrengsten. De belangrijkste risico's zijn beheersbaar en zijn in lijn met het gewenste risicoprofiel van de onderneming. De onderneming heeft een gezonde financiële positie.		
Programma	2 Verkeer en vervoer; 7 Volksgezondheid en milieu		
Portefeuillehouder	Rob Jonkman		

BNG Bank NV	
Rechtsvorm	Naamloze vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Deelnemende partijen	De Staat, gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap
Bestuurlijk belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De kerntaak van de BNG is om tegen lage tarieven krediet te verstrekken aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Daarmee speelt de bank een essentiële rol in de financiering van door overheden gewenste maatschappelijke investeringen. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.
Zeggenschap	De aandeelhouders hebben zeggenschap in de BNG via het stemrecht op de aandelen. Opsterland bezit 66.651 aandelen (0,12 %).
Financieel belang	De gemeente ontvangt jaarlijks dividend. Over 2020 was dit € 120.638. Bijdrage voor verrichte diensten is niet van toepassing.
Eigen vermogen	1-1-2021 € 5.097.000
<i>x1.000</i>	31-12-2021 € 5.062.000
Vreemd vermogen	1-1-2021 € 155.262.000
<i>x1.000</i>	31-12-2021 € 143.995.000
Financieel resultaat	2021 € 162.000
Risico's	De BNG is een solide bank in handen van overheden met een beperkt statutair werkterrein. Dit biedt financiers vertrouwen. De bank heeft een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen scherpe prijzen. De bank heeft een gezonde financiële positie. Bij een faillissement valt het geplaatst/gestort aandelenkapitaal van € 151.225 weg en moeten kosten worden gemaakt om de uitvoering op andere wijze te continueren.
Programma	0 Bestuur en ondersteuning
Portefeuillehouder	Rob Jonkman

Publiek Belang Elektriciteitsproductie BV		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap	
Vestigingsplaats	Den Bosch	
Deelnemende partijen	Enkele gemeenten en provincies (oa. Voormalig aandeelhouders Essent)	
Bestuurlijk belang	Geen.	
Zeggenschap	De aandeelhouders hebben zeggenschap via het stemrecht op de aandelen. Opsterland bezit 34.746 aandelen in de PBE (0,02 %).	
Financieel belang	Bijdrage voor verrichte diensten is niet van toepassing.	
Eigen vermogen	1-1-2021	€ 1.569
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 1.542
Vreemd vermogen	1-1-2021	€ 20
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 2
Financieel resultaat	2021	€ -27
Risico's	De boekwaarde van de aandelen is verwaarloosbaar, namelijk € 1. Het risico is nihil.	
Programma	0 Bestuur en ondersteuning	
Portefeuillehouder	Rob Jonkman	

CSV Amsterdam BV		
Rechtsvorm	Besloten vennootschap	
Vestigingsplaats	Den Bosch	
Deelnemende partijen	Enkele gemeenten en provincies (oa. Voormalig aandeelhouders Essent)	
Bestuurlijk belang	Deze BV is van tijdelijke aard en handelt reserveringen voor risico's en verstrekte leningen aan derden van het voormalige Essent af.	
Zeggenschap	De aandeelhouders hebben zeggenschap via het stemrecht op de aandelen. Opsterland bezit 464 aandelen in de BV (0,02 %).	
Financieel belang	Bijdrage voor verrichte diensten is niet van toepassing.	
Eigen vermogen	1-1-2021	€ 393
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 314
Vreemd vermogen	1-1-2021	€ 27
<i>x1.000</i>	31-12-2021	€ 21
Financieel resultaat	2021	€ -41
Risico's	De boekwaarde van de aandelen is verwaarloosbaar, namelijk € 5. Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.	
Programma	0 Bestuur en ondersteuning	
Portefeuillehouder	Rob Jonkman	

Grondbeleid

Grondbeleid

Uitgangspunten

De hoofdlijnen van het grondbeleid zijn vastgelegd in de Nota grondbeleid. Dit beleid staat ten dienste van de programma's 3 Economie (bedrijventerreinen) en 8 Bouwen, Wonen en Gronden (niet-bedrijventerreinen). In overeenstemming met de Nota grondbeleid wordt de keuze voor het voeren van een actief of faciliterend grondbeleid bij het ontwikkelen van nieuwe locaties jaarlijks vastgelegd in de paragraaf grondbeleid. Per ruimtelijke ontwikkeling wordt beoordeeld of een actief of faciliterend grondbeleid wenselijk is.

In de verantwoording (en de begroting) zijn de baten en lasten van de bouwgrondexploitatie, en de daarmee samenhangende financiële risico's, als incidenteel opgenomen (o.b.v. de voorschriften BBV). Doordat (bouw-)gronden een grote (boek-)waarde vertegenwoordigen, heeft het grondbeleid invloed op het weerstandsvermogen (eigen vermogen om risico's op te vangen). Door de grond marktconform te waarderen en door voorzieningen te vormen voor verwachte tekorten, zijn de financiële risico's beheersbaar.

Evenals in voorgaande jaren is in 2022 een behoedzaam actief grondbeleid gevoerd over ruimtelijke ontwikkelingen op gemeentelijke grond. Bij ontwikkelingen op particuliere gronden is de gemeente faciliterend en ondersteunend geweest en heeft anterieure overeenkomsten afgesloten om het kostenverhaal en andere belangrijke voorwaarden te verzekeren.

In nagenoeg alle dorpen zijn op dit moment gronden in eigendom voor woningbouw. Er zijn in 2022 geen gronden verworven. De ontwikkelingen op het gebied van bedrijfsvestigingen concentreren zich voornamelijk in Gorredijk. Het bedrijventerrein Drachten-Azeven is onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Exploitiemaatschappij Bedrijvenpark Drachten en valt buiten het kader van deze paragraaf. Zie hiervoor de paragraaf Verbonden partijen in deze Verantwoording.

In financieel opzicht wordt een gedegen koers gevaren. Dit uit zich in de navolgende zaken:

- Exploitaties worden zorgvuldig en behoedzaam opgezet. Zo wordt bijvoorbeeld bij het investeren in het bouw- en woonrijp maken van locatie(s) rekening gehouden met de verwachte grondopbrengsten. Het streven is betalingen optimaal gedekt te houden door inkomsten; dit verlaagt het (rente-)risico.
- Winstbepaling en winstneming vindt plaats volgens de geldende verslaggevingsvoorschriften (BBV).
- De algemene reserve is de dekking voor de financiële risico's.

Kaderstellende documenten

Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet (2017)

Nota Grondbeleid 2018-2021

Ontwikkelingen grondbedrijf

1. Economische situatie en meerjarenperspectief

Het meerjarenperspectief voor woningbouw en bedrijventerreinen is positief ondanks de verschillende crises zoals de stikstofproblematiek, stijgende rente, hoge inflatie en de oorlog in Oekraïne. Het verwachte resultaat op de verkoop van bouw kavels is in 2022 gehaald. De vraag naar bedrijventerreinen leed onder de voornoemde crises.

2. Bouwgrond in exploitatie (BIE)

Er waren in 2022, verspreid over de verschillende dorpen, negen bouwgrondcomplexen in exploitatie. Deze bestonden uit acht woningbouwlocaties en het bedrijventerrein Gorredijk industrie (Overtoom en Tolbaas). In 2022 zijn er geen nieuwe complexen in exploitatie genomen. De boekwaarde per 31 december 2022 van alle complexen tezamen was + € 0,7 miljoen inclusief (na aftrek van) de voorziening voor het verwachte tekort van het complex Gorredijk industrie (€ 0,3 miljoen) en de voorziening nog uit te voeren werken (€ 0,2 miljoen voor de afronding van afgesloten complexen).

Prognose van het meerjarige resultaat

Het verwachte nog te realiseren resultaat van de BIE is € 737.000 (voordelig) en is gebaseerd op recente verkoopprognoses. In de tijd uitgezet zullen de resultaten naar verwachting als volgt worden gerealiseerd:

x € 1.000

Verwacht resultaat BIE	
	Verwacht resultaat
in begrotingsjaar 2023	238
in de jaren 2024 t/m 2026	782
in de jaren na 2026	-283
Totaal	737

3. Belangrijke ontwikkelingen/wijzigingen in de prognose van het resultaat

In 2022 was het gerealiseerde resultaat van de verkoop van woonkavels (€ 946.000) nagenoeg gelijk aan het begrote resultaat (€ 950.000). Er worden geen belangrijke wijzigingen in de prognose van het toekomstige financiële resultaat verwacht (vanaf 2023).

4. Algemene risico's in de grondexploitatie

Het nemen van risico's is inherent aan grondexploitaties. De volgende risico's zijn van belang:

- Conjunctuur- en renterisico's, waardoor de vraag naar bouwgrond kan afnemen en extra rentekosten kunnen ontstaan.
- Verandering in woon- en werkvoorkeuren en behoeftes, tussen het tijdstip van het tot stand komen van het plan en het moment van aanbieden van de bouwgrond, waardoor het product niet meer aansluit op de vraag.
- Het niet tijdig kunnen verwerven van gronden en het stijgen van aankooprijzen.
- Milieurisico's.
- Planschadeclaims.
- Hogere prijsstijgingen en lagere opbrengststijgingen dan voorzien in exploitatieberekeningen.
- Archeologische risico's
- Onvoldoende mogelijkheden in de met de provincie overeengekomen woningbouwruimte.

De risico's worden beheerst door het uitvoeren van (markt)onderzoeken, door te zorgen voor flexibiliteit in het proces en door vroegtijdige verwerving van grond tijdens de planontwikkeling. Daarnaast wordt de financiële ontwikkeling van de onderhanden complexen jaarlijks beoordeeld ten opzichte van de door de gemeenteraad vastgestelde exploitaties (kredieten). Als de risico's leiden tot verwachte negatieve resultaten, zijn hiervoor voorzieningen gevormd.

Actuele risico's in de bouwgrond in exploitatie

In de lopende grondexploitaties is het risico aanwezig dat toekomstige gebiedsontwikkelingen minder winstpotentie zullen hebben dan verwacht, bijvoorbeeld doordat de boekwaarden hoog opgelopen zijn door de gemaakte kosten, zoals bouwrijp maken, of door tegenvallende verkoopopbrengsten.

5. Nog te realiseren resultaten bouwgrond in exploitatie

Eind 2022 waren nog zeven gemeentelijke kavels voor woningbouw te koop in de lopende bouwgrond exploitaties (BIE, waarvan vier kavels in Gorredijk-Loevestein fase 4 west en drie kavels in Ureterp-Noord (Wilster/Fugelliet). Er was op dat moment nog 3.686 m² bouwgrond beschikbaar voor

woningbouw. Dit is exclusief 10.900 m² grond in Terwispel Kolderveen waarop een geurcirkel (milieucirkel) van een boerderij ligt. Hierdoor is deze grond voor onbepaalde tijd niet beschikbaar voor woningbouw. Ten westen van dit gebied loopt een dorpsinitiatief voor woningbouw. Daar heeft de deze geurcirkel geen betrekking op.

Op de bedrijventerreinen Overtoom en Tolbaas in Gorredijk zijn eind 2022 nog twee kavels (5.619 m²) respectievelijk negen kavels (21.203 m²) te koop. Enkele kavels zijn gereserveerd of onder optie.

Gerealiseerd resultaat

Programma 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Het gerealiseerde resultaat is € 277.500,- lager dan de begroting. De oorzaak hiervan is de vorming van een voorziening latente (vennootschaps-)belastingverplichtingen ter grootte van € 215.000.

Programma 8.2 Grondexploitatie niet-bedrijventerreinen

Het gerealiseerde resultaat is vrijwel gelijk aan de begroting en bedraagt € 948.000 (voordelig). Dit resultaat is inclusief de vrijval van een voorziening nog uit te voeren werken van € 2.000.

De resultaten van de bouwgrond in exploitatie (BIE) worden per complex gespecificeerd in het bijlagenboek bij deze Verantwoording. Het in 2022 gerealiseerd resultaat van de BIE bedraagt € 946.000 (voordelig). De gerealiseerde resultaten per complex zien er als volgt uit:

x € 1.000

Resultaat Bouwgrond in exploitatie (BIE) per complex			
	Resultaat 2022	Nog te realiseren resultaat	Looptijd
Woningbouwlocaties:			
Frieschepalen - De Skâns	108	167	afgesloten in 2022
Gorredijk - Loevestein fase 4 - west	113	0	2025
Gorredijk - Loevestein fase 4 - oost	262	0	afgesloten in 2022
Hemrik - Fabryksleane	25	0	afgesloten in 2022
Terwispel - Kolderveen	0	11	2023
Ureterp - Noord	0	371	2025
Ureterp - De Hege Kamp	376	472	2025
Wijnjewoude - Zuidwest	63	0	afgesloten in 2022
Totaal woningbouwlocaties	946	1.020	
Bedrijventerreinen:			
Gorredijk - Industrie *)	-	-283	2026
Totaal bedrijventerreinen	-	-283	
Totaal saldo resultaat	946	737	

*) Het verwachte verlies in het complex Gorredijk Industrie is afgedekt door een voorziening. Dit verwachte verlies is ontstaan door vertraging in de verkopen in de achterliggende jaren in combinatie met doorlopende kosten.

Projecten

Inleiding

Binnen de gemeente Opsterland worden regelmatig projecten opgestart. In sommige gevallen zijn het initiatieven van burgers uit de gemeente waar de gemeente een toetsende en faciliterende rol heeft en in andere gevallen zijn het projecten die worden opgestart door de gemeente. De projecten komen

ook naar voren in de programma's. De volgende projecten zijn de belangrijkste projecten waaraan in 2022 is gewerkt.

MFA de Tynje

In de MFA De Tynje worden verschillende (basis)voorzieningen gecombineerd, waaronder onderwijs, ontmoeting en sport. Het dorp wil door het integreren en combineren van functies en ruimten in het gebouw én door het uitvoeren van zelfwerkzaamheid de gymnastiekvoorziening voor het dorp behouden. Daartoe heeft het dorp in samenwerking met Stichting Comprix en de gemeente plannen uitgewerkt.

De projectpartners hebben eind 2022 het ontwerp van het MFA aan de gemeente voorgelegd, waarbij gevraagd is om het gemeentelijk deel van het benodigde uitvoeringskrediet voor de daadwerkelijke bouw beschikbaar te stellen. Dit was geagendeerd voor de raadsbijeenkomst van 16 januari 2023.

MFC De Finne

2022 stond in het teken van het uitwerken van de overeenkomsten tussen gemeente, Comprix, VV De Sweach en Kinderwoud over eigendom, exploitatie en gebruik van het gebouw. Deze afspraken bevinden zich in de afrondende fase. Door de stijgende (bouw)kosten moest de financiële dekking voor alle onderdelen (school, KOV, VV De Sweach) worden herzien. Dit heeft voor oponthoud gezorgd. Daarom wordt het uitvoeringskrediet voor de bouw van het kind centrum en de inrichting van het openbaar gebied niet in 2022, maar in 2023 aangevraagd. De basis voor berekening van dit krediet is het ontwerp van het gebouw en de bouwkosten.

Eben Haezer

De Eben Haezer in Ureterp is aan (ver)nieuwbouw toe. Het schoolbestuur Noorderbasis heeft afgelopen jaar met de gemeente afspraken gemaakt over de vernieuwbouw en neemt het bouwheerschap op zich voor dit project. De gemeente heeft een voorbereidingskrediet afgegeven waarmee de planvorming is opgestart.

De school met kinderopvang blijft op de huidige locatie. Hiervoor wordt in 2023 het ontwerp opgesteld en vergunningen aangevraagd om te komen tot een bestek gereed uitvoeringsontwerp. De raad wordt hierover dit jaar geïnformeerd waarna er een uitvoeringskrediet wordt aangevraagd

De Opdracht

De schoolbesturen van de Opdracht en de Twirre in Ureterp, resp. VCSO en Comprix, zijn bezig met een traject om beide scholen te fuseren. De verwachting is dat de scholen per 1 augustus 2023 gaan fuseren. Als de fusie is afgerond gaan de scholen fysiek onder één dak verder, waarvoor het voornemen is om het gebouw van de Opdracht uit te bereiden en een IKC te vormen. VCSO heeft hierin het bouwheerschap op zich genomen. Het huidige gebouw waarin de Twirre is gehuisvest verliest hiermee haar onderwijsfunctie en valt terug naar de gemeente.

Op dit moment wordt het project door VCSO opgestart. Na de afronding van de fusie wordt er een voorbereidingskrediet aangevraagd. Na het gereedkomen van de ontwerpen, ruimtelijke en vergunningprocedures wordt er een besteksgereed uitvoeringsontwerp opgesteld. De raad wordt hierover geïnformeerd waarna er een uitvoeringskrediet wordt aangevraagd.

De Wjukslach

De scholen de Hoekstien in Luxwoude en de Wjukslach in Langezwaag zijn gefuseerd. Alle leerlingen zijn nu gehuisvest in de Wjukslach in Langezwaag. De Hoekstien is daarmee komen te vervallen. De Wjukslach zal op termijn ook vervallen, omdat het voornemen is om een nieuwe school te realiseren. Het schoolbestuur en PB hebben als voorkeurslocatie de Boenders aangegeven. De locatiekeuze en bijbehorende afweging wordt nog voorgelegd aan het college.

Comprix is als schoolbestuur bouwheer en het ontwerptraject wordt in 2023 opgestart om te komen tot een definitieve locatie en goede inpassing. In 2019 is al een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld door de raad.

KDC de Treffer

Het kindcentrum De Treffer is voor de zomer 2022 technisch opgeleverd. De feestelijke opening was op 22 september 2022.

BHS

De Burgemeester Harmsma School (BHS) in Gorredijk is een school voor voortgezet onderwijs in de gemeente Opsterland. Nadat de BHS op eigen initiatief uit het nieuwbouwtraject MFA Gorredijk is gestapt tijdens de ontwerpfase, heeft het schoolbestuur in 2019 een huisvestingsaanvraag ingediend voor vervangende nieuwbouw.

Deze aanvraag is geparkeerd in afwachting van de ontwikkelingen bij de BHS. Inmiddels heeft een bestuurlijke fusie plaatsgevonden tussen Stichting BHS en Stichting OSG Singelland. Beide schoolbesturen hebben in 2021 de intentie uitgesproken dat het voortbestaan van de BHS in Gorredijk ook na de fusie gewaarborgd blijft op lange termijn. De huisvestingssituatie van de BHS is daarbij van belang. Op basis van voortschrijdend inzicht en een nieuwe situatie zijn de plannen van de BHS veranderd ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag. De BHS streeft nu naar een renovatie- of vernieuwingsvariant van de school. De school wil hierbij graag het voorste (en nieuwste) deel van het gebouw afstoten, bijvoorbeeld door dit in te zetten voor andere functies.

School Lyndesteyn

In het IHP staat een grote aanpassing opgenomen voor 2022-2027. De eerste fase is opgestart om noodzakelijk klimaatverbeteringen te realiseren met toegekende SUVIS-subsidie. De planontwikkeling is nu in uitvoering. Lyndesteyn georganiseerd dit als bouwheer, inclusief de latere uitvoering. Het krediet voor de eerste fase inclusief de subsidie wordt uitgekeerd, zodra Lyndesteyn een uitgewerkt plan aanlevert en na goedkeuring door college van B&W. Dat plan verwachten we binnenkort zodat in 2023 ook daadwerkelijk de uitvoering start.

Zonnepanelen De Wier

In de zomer van 2022 zijn de laatste zonnepanelen geplaatst en is de hele installatie opgeleverd. Plaatselijk belang heeft een stichting duurzame energie opgericht voor de verdeling van de opbrengst. Eerder zijn afspraken gemaakt over de verdeling van de kosten en baten. In februari 2023 volgt een overleg met De Wier en plaatselijk belang Ureterp voor de afrekening en de eerste jaarlijkse uitkering.

Snelfietsroute Hegebrechsterleane Drachten – Ureterp

In 2022 is in samenwerking met de gemeente Smalingerland de Hegebrechsterleane tussen Drachten en Ureterp aangepast. Hierbij zijn de oude fietspaden langs weerszijden van de rijbaan verwijderd. De hoofdrijbaan is verplaatst om ruimte te maken voor een breed tweerichtingenfietspad van 3 meter breed. De nieuwe hoofdrijbaan is ingericht als erftoegangsweg, waardoor de Hegebrechsterleane is afgewaardeerd van 80km/u naar 60km/u. De kruising met De Feart andere ingericht waardoor de voorrangssituatie is gewijzigd. Op 31 oktober 2022 hebben wethouders Maria le Roy (gemeente Smalingerland) en Durk Durksz (gemeente Opsterland) samen met basisschoolleerlingen uit Ureterp de nieuwe snelfietsroute tussen Ureterp en Drachten officieel geopend.

Sportcentrum Kortezwaag

De gemeenteraad heeft op 14 februari 2022 besloten niet in te stemmen met de plannen (het zogenaamde stichtingsmodel) van de mienskip voor SOC Kortezwaag. Daarmee is de regie voor de ontwikkelingen weer terug bij de gemeente. Inmiddels is er een architect en installatie adviseur gecontracteerd en wordt er gewerkt aan een schetsontwerp.

Het ontwerp en bijbehorende kredietaanvraag worden voor de zomer 2023 aan de raad voorgelegd voor besluitvorming en vervolg. Na besluitvorming kan de aanbesteding plaatsvinden en daarna de realisatie starten.

De Skâns

Om te komen tot een (ver)nieuwbouw van De Skâns te Gorredijk is er in het najaar 2022 een locatiestudie uitgevoerd. De uitkomsten van de locatiestudie zijn gepresenteerd aan de raad tijdens de in december 2022 gehouden raadsconferentie. Ook zijn tijdens deze raadsconferentie kaders en richtinggevende uitspraken geformuleerd. De resultaten worden aan de raad voorgelegd voor besluitvorming. Ook wordt in deze besluitvorming voorgesteld een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren om voorkeursscenario's van de locatiestudie verder op detailniveau uit te werken. Na afronding van de haalbaarheidsstudie volgt opnieuw een bestuurlijk afwegingsmoment (Go or No Go).

In de volgende fase wordt een Schets Ontwerp (SO) opgesteld waarin het opgestelde programma van eisen en het vlekkenplan (de wensen) van De Skâns visueel gemaakt wordt. In het SO worden de mogelijkheden en onmogelijkheden verkend. Het is in feite een 'praatplaatje' om na te gaan of er

bepaalde wensen en eisen bijgesteld moeten worden in samenspraak met de gebruikers. De ontwerpfase resulteert uiteindelijk in het Definitief Ontwerp (DO) met kredietaanvraag aan de gemeenteraad.

Hierna kan de aanbesteding voor de realisatie opgestart worden met aansluitend de uitvoering van de werkzaamheden.

Tiny houses Gorredijk

Tiny houses in Gorredijk is een project van de initiatiefgroep tiny houses Gorredijk. Het plan wordt gestart als een pilot. De rol van de gemeente is gericht op het ondersteunen in het proces om tot de tiny houses te komen.

De gemeenteraad heeft november 2022 besloten de locatie aan de Sinneblom te Gorredijk bouw- en woonrijp te maken voor het (tijdelijk) realiseren van zeven tiny houses en hiervoor een krediet beschikbaar gesteld. Tegen het raadsbesluit is door een aantal omwonenden bezwaar aangetekend.

De initiatiefnemers hebben de vereniging Tiny Sinneblom opgericht. Verwacht wordt dat de eerste omgevingsvergunningen voor de tiny houses het eerste kwartaal 2023 worden ingediend. Afhankelijk van de uitkomsten van de bezwaarprocedure wordt er het tweede kwartaal 2023 gestart met het bouwrijp maken. Aansluitend kunnen de huisjes geplaatst worden.

Invoering omgevingswet

Naar verwachting treedt de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking. Met deze wet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Het uitgangspunt bij de Omgevingswet is 'decentraal wat kan, centraal wat moet'.

Bij onze planologische producten, zoals Omgevingsvisie en Omgevingsplan, krijgen we meer ruimte voor eigen afwegingen en maatwerk. De voorbereiding op de nieuwe wetgeving betekent een bijzondere veranderopgave. Niet alleen op inhoud maar ook voor werkwijzen van personeel en inzet van middelen. De OWO-gemeenten werken hierin volgens een gezamenlijke aanpak. Uitgangspunt is 'samenwerken waar dat kan'.

De fysieke leefomgeving wordt met de nieuwe wet breed en samenhangend benaderd. Een sterk en steeds sneller veranderende wereld met andere opgaven in de fysieke leefomgeving dan voorheen vraagt om meer ruimte voor initiatieven. Thema's als duurzaamheid, gezondheid en veiligheid komen samen in nieuwe instrumenten als de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en programma's.

Projecten Gorredijk

Onder projecten Gorredijk vallen vier projecten, deze zijn:

1. Gordyk oan set

Er is een digitaal burgerparticipatieplatform gelanceerd, waar de inwoners van Gorredijk initiatieven kunnen indienen en zelf kunnen stemmen op de initiatieven die zij graag uitgevoerd zien worden. Per januari 2023 is de tweede fase afgerond en is de derde fase (beoordeling van de plannen) begonnen. Er zijn veel initiatieven ingediend en alles verloopt volgens planning.

2. Museum Opsterlân

Er zijn twee onderzoeken gestart. Bij het eerste onderzoek, dat inmiddels is afgerond, zijn de mogelijkheden voor de realisatie van een horecagelegenheid in het museum onderzocht. In dit onderzoek is geconcludeerd dat een bescheiden en ondersteunende horeca de beste optie is voor het museum. Een tweede onderzoek kijkt naar de mogelijkheden om het museum een upgrade te geven. De uitkomsten daarvan worden in Q1 van 2023 verwacht.

3. Burgerinitiatief Impuls aan Gorredijk

Een initiatiefgroep uit Gorredijk heeft al in 2020 een plan ingediend onder de titel Impuls aan Gorredijk. Hiervoor is steun van Plaatselijk Belang en Whi. Het plan bestaat uit verschillende thema's waarop zij verbeteringen beogen. Deels is al uitvoering gegeven aan een onderdeel van het plan met de zogenaamde Gordykster Túntsjes. Maandelijks is er overleg met Plaatselijk Belang, de ondernemersvereniging en de initiatiefnemers, om een keuze te maken in welke initiatieven er binnen het budget uitgevoerd gaan worden en te starten met de uitvoering. De initiatieven worden in 2023 uitgevoerd en afgerond.

4. Kansen verduurzaming zwembad De Delte

Verduurzaming van de energiebehoefte is voor het zwembad van groot belang, zowel ideologisch als financieel. We willen het mogelijk maken voor Stichting De Delte hun verduurzamingsplannen verder

vorm te geven. De afdekzeilen van de zwembaden zijn compleet versleten, waardoor ervoor gekozen is om deze te vervangen met nieuwe afdekzeilen. Het plaatsen van deze zeilen zal voor het nieuwe zwemseizoen klaar zijn. Het zwembad ligt niet in het centrumgebied, maar heeft wel een nauwe relatie met het mienshipsinitiatief en het zwembad heeft een belangrijke maatschappelijke waarde voor Gorredijk als geheel.

Regio Deal Zuidoost Friesland

De volgende projecten zijn momenteel in uitvoering

- Quick-wins (o.a. Hoofdstraat en Vitale Regio/Preventie-agenda);
- Projecten Gorredijk;
- De Brink Bakkeveen (zie hiervoor herinrichting de Brink Bakkeveen).

Hieronder worden de verschillende componenten toegelicht.

Onder de quick-wins vallen drie projecten waarvan de eerste is afgerond. Het betreffen:

1. *Onderzoek tweerichtingsverkeer Hoofdstraat Gorredijk.*

Dit is inmiddels afgerond.

2. *Vitale regio, onderdeel van de preventieagenda.*

Voor het project Vitale Netwerken is door Code Hans (welzijnsorganisatie) een ideeënmakelaar aangesteld. Deze ideeënmakelaar ondersteunt inwoners van Gorredijk bij het uitwerken van hun initiatieven. Door de inzet van Code Hans op de opvang van Oekraïners heeft het project een tijdje stilgelegen. Vitale netwerken is sinds oktober 2022 weer actief en loopt in 2023 door. Inmiddels zijn er slimme verbindingen gemaakt met andere projecten uit de regiodeal.

3. *Loft Mrakels (voorheen: Verbinding sport en cultuur Gorredijk).*

Er wordt een reeks kunstobjecten in het landschap en kernen van Zuidoost-Friesland gerealiseerd. Dit project realiseert het eerste kunstobject in Gorredijk. Een blikvanger voor toeristen. Een kunstenaar is bezig geweest met een ontwerp voor het kunstwerk. Een definitief ontwerp en een locatie worden begin 2023 bekend. Door veranderingen in het project heeft het wat vertraging opgelopen.

Herinrichting de Brink Bakkeveen

In het najaar van 2022 is gestart met de uitvoering van de werkzaamheden. De uitvoering loopt door in het voorjaar 2023. Verwacht wordt de herinrichting april 2023 op te leveren. De herinrichting van de Brink geeft het dorp een impuls. Het centrumgebied wordt verbeterd en aantrekkelijker voor de regio, recreatie en toerisme. We zetten in op behoud en versterking van de lokale economie en de toeristische en regionale aantrekkingskracht van het dorp.

OWO samenwerking

Inleiding

OWO is het antwoord van de gemeenten Ooststellingwerf, Weststellingwerf en Opsterland op nauwer samenwerken tussen de gemeenten. Door krachten en kennis te bundelen, kunnen we de kwaliteit verhogen, de kwetsbaarheid verminderen en kosten besparen. OWO bestaat uit drie samenwerkende gemeenten die naast de eigen afdelingen drie gezamenlijke afdelingen hebben. Hier werkt ongeveer één derde van alle medewerkers. De OWO-visie is begin 2021 door de drie gemeenteraden vastgesteld en bevat 10 topprioriteiten, waarvan in deze OWO-paragraaf de voortgang wordt beschreven.

We kijken terug op een goed en ook intensief OWO jaar. Een jaar waarin het elkaar live opzoeken weer normaal is geworden. Na de gemeentelijke verkiezingen, zijn nieuwe samenstellingen van de raden en colleges ontstaan, die zich opnieuw dienden te verhouden tot de OWO-samenwerking. Tijdens de twee besprekingen in 2021 over de in datzelfde jaar vastgestelde OWO-visie, is door de drie raden verzocht om een klankbordgroep OWO raden op te richten. Bedoeld om de voortgang van de samenwerking in brede zin te kunnen bespreken, daar waar de raden via de P&C cyclus op hoofdlijnen worden geïnformeerd en indien wenselijk via speciale themabijeenkomst over speciale gezamenlijke samenwerkingsonderwerpen. In december 2022 is deze klankbordgroep OWO raden voor het eerst bijeengekomen. De OWO-colleges hebben hun eerste bijeenkomst in de nieuwe samenstelling in oktober 2022 gehad en er hebben al themabijeenkomsten plaatsgevonden voor de

OWO raden. Het OWO Directie en Managementoverleg (DMO) heeft meerdere besprekingen gehad over de doorontwikkeling van de OWO-samenwerkingen hoe deze het beste kan aansluiten bij wat onze omgeving van ons vraagt.

Er zijn in september 2022 zes OWO-trainees gestart, twee per gemeente. Zij doorlopen een traineetraject van twee jaar, waarbij ze na elk half jaar hun opdracht afronden en een nieuwe starten. Daarnaast doen ze mee aan het gehele aanbod aan trainingen dat in OWO verband wordt gegeven.

Er is gestart met het opstellen van een OWO HR agenda, waarvan de inzet is om na vaststelling ervan, de uitwerking vanaf 2023 start.

Binnen het sociaal domein, onderdeel jeugd, is een drietal projecten ingericht op grip op de financiën, samenwerking en verdeling van werk.

Daarvoor is een structuur neergezet en wordt er gebruik gemaakt van elkaars deskundigheid en de verbinding tussen drie gemeenten.

Voor wat betreft de omgevingswet zijn in 2022 de interne opleidingen opgepakt en is verder gewerkt aan de minimaal noodzakelijke acties voor de invoering. Er is hard gewerkt aan de voorbereiding van het laatste te nemen raadsbesluit in dit kader, namelijk een legesverordening die Omgevingswet-proof is. Inmiddels is de invoeringsdatum weer uitgesteld naar 1 januari 2024.

In het kader van de energietransitie is eind vorig jaar in OWO-samenwerking door de drie gemeenteraden de transitievisie warmte vastgesteld.

De drie raden zijn gedurende het proces in een aantal gezamenlijke bijeenkomsten over de voortgang geïnformeerd. De besluitvorming heeft plaatsgevonden in de afzonderlijke raden.

Bestuurlijke afstemming heeft plaatsgevonden in het bestuurlijk overleg van de OWO-beleidsstafel duurzaamheid.

Onderstaande informatie is een inhoudelijke verantwoording over het jaar 2022 en is afkomstig van de drie OWO-afdelingen (Beheer en Registratie, Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving en Bedrijfsvoering) en bestaat uit twee onderdelen. In deel 1 'Algemeen' worden de onderwerpen benoemd die gelden voor alle drie OWO-afdelingen en/of OWO-gemeenten, in deel 2 'Topprioriteiten' wordt een actualisatie gegeven van de stand van zaken van de uitvoering.

1. Algemeen

Hybride werken

De afgelopen paar jaren is gebleken dat digitaal werken en digitale informatievoorziening belangrijke en onmisbare pijlers zijn voor het functioneren van onze drie OWO-gemeenten. Het als gevolg van Covid-19 in 2021 ontstane hybride werken, heeft zijn effecten op de kantoorwerkplek inrichting, zowel thuis als op kantoor. Op elke gemeentelijke locatie is/wordt gewerkt aan het inrichten van flexibele werkplekken en werkruimten, zoals centrale werkcafés.

Strategisch personeelsbeleid

Het invullen van nieuwe specifieke functies is in de huidige arbeidsmarkt niet gemakkelijk. Dit geldt ook voor de bestaande specialistische functies en de komende jaren komen hiervan meerdere posities vrij. In het afgelopen jaar hebben we het verloop in juist deze waardevolle functies op zien lopen. Dit maakte ons kwetsbaarder dan ooit. Rekening houdend met toekomstige ontwikkelingen en de wettelijke verplichtingen in alle inhoudelijke gemeentelijke domeinen, maar ook kijkend naar een efficiëntere procesvoering, zijn veranderingen in de processen nodig. Dit vraagt andere competenties van de medewerkers. Efficiëntie en dus de veranderende procesvoering, helpt ook bij vraagstukken van de teams voor de toekomst, als het gaat over de invulling van functies n.a.v. natuurlijke verlopen, zoals bijvoorbeeld pensionering.

Er wordt kritisch gekeken naar de ontwikkelingen in het werk, de pensioneringen etc. om te blijven voldoen aan de vier kernwaarden van de OWO-samenwerking. De verwachting is echter dat we vanaf heden én de komende jaren meer moeten (blijven) investeren, om nieuwe en bestaande functies in te vullen en ingevuld te houden door middel van opleidingen, talentontwikkeling stimuleren, zij-, in-/uitstroom bevorderen, een OWO-traineeprogramma en het herijken van functies.

Los van bovengenoemde ontwikkelingen wordt ook onderzocht of bepaalde taken/functies waarvoor wordt ingehuurd, beter zelf uitgevoerd kunnen worden. En om daarnaast actief in te zetten op strategisch personeelsbeleid en de werving van nieuwe medewerkers met een ontwikkelpotentieel.

Aanbestedingen

De aanbesteding van ICT-applicaties is begin 2022 afgerond. In de periode 2022 - 2026 wordt het ICT-applicatielandschap gefaseerd geïmplementeerd. In 2022 zijn de voorbereidingen gestart.

Vanwege onder andere migratie naar de Cloud en een Multitenant omgeving (met één user in drie verschillende omgevingen kunnen werken), vraagt de implementatie de nodige voorbereiding qua opleidingen, veranderingen in processen, gebruikershandleidingen, migratie van systemen, ingerichte beheerorganisatie et cetera.

2. Topprioriteiten

In de herijkte visie op de OWO-samenwerking zijn onder de noemer 'uitbouwen en door ontwikkelen' 10 topprioriteiten opgenomen. De prioriteiten dragen nadrukkelijk bij aan de doelen van de samenwerking: doorontwikkeling, verdieping en optimalisatie. De regiegroep heeft zich uitgesproken met deze prioriteiten aan de slag te willen. De vraag is of deze 10 topprioriteiten nog actueel genoeg zijn. Hierover wordt in 2023 verder gesproken op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau.

1a. OWO 2.0 – herijken OWO-afdelingen

In 2022 is gestart met een analyse van de afdeling OWO BV, wat heeft geleid tot een verbeterplan dat is vastgesteld en waarvoor de drie gemeenteraden middelen beschikbaar hebben gesteld. Het doel is 'de basis op orde' richting een toekomstbestendige afdeling OWO BV, oftewel voldoen aan de minimale eisen die ons werk stelt aan digitale informatievoorziening en archivering, personeels-, salaris- en financiële administratie en centraal en verantwoord inkopen en aanbesteden. Eind 2022 hebben zowel de OWO-colleges als de klankbordgroep OWO-raden gevraagd om een dergelijke analyse óók uit te voeren voor de OWO-afdelingen VTH en B&R. Dit zal in 2023 worden opgestart.

1b. OWO 2.0 – zoektocht OWO-identiteit

Met het herijken van de visie in 2021 is een hernieuwde solide basis gelegd onder de samenwerking. 'Samen zelfstandig' is het motto. De OWO-samenwerking heeft daarmee opnieuw "smoel" gekregen. Deze visie en de uitwerking van onder andere de prioriteiten, geven koers en identiteit en vormen de start van OWO 2.0. In een continu ontwikkelproces is het belangrijk de doelen van de OWO-afdelingen scherp te houden. Drie afdelingen in drie verschillende huizen die samenwerken: welke overeenkomsten en welke verschillen zien we? De invulling van de OWO-identiteit is nog volop gaande.

2. Ambities en inrichting dienstverleningsconcept

Het richting geven aan de OWO-ambities en het dienstverleningsconcept is een continu proces dat we zijn opgestart na vaststelling van de herijkte visie in 2021.

3. Door ontwikkelen inkoop- en aanbestedingsbeleid

In het in 2022 opgestarte ontwikkeltraject van OWO BV is het inkoop- en aanbestedingsbeleid een integraal onderdeel.

4. Datagedreven werken

In 2021 en 2022 is gestart met het project Datagedreven werken binnen de OWO-gemeenten. Ook is onderzocht of aansluiting bij DataFryslân interessant kan zijn voor de gemeenten. De kosten voor het datagedreven werken en aansluiten bij DataFryslân zijn vanaf begrotingsjaar 2022 al structureel opgenomen in de programmabegrotingen van de gemeenten. Deelname aan de coöperatie DataFryslân vraagt om formele besluitvorming door de drie colleges. Daarbij krijgen de drie gemeenteraden gelegenheid hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken. Deze definitieve besluitvorming vindt plaats in 2023.

Eind 2022 is het uitvoeringsplan opgesteld en in januari 2023 wordt deze getoetst door een extern bureau. Na deze toetsing wordt het uitvoeringsplan ter vaststelling aangeboden aan de OWO-directie.

5. Positioneren verzekeringen

Bij het samengaan is het duidelijk geworden dat er bij de verzekeringsfunctie kansen zijn voor kostenbesparing en kwaliteitsverbetering. In de afgelopen twee jaren zijn de verzekeringsportefeuilles van de drie gemeenten op het moment van opnieuw moeten afsluiten, samengevoegd en op de inhoud op elkaar afgestemd. Hiermee zijn betere marktcondities in combinatie met verbeterde verzekeringscondities gerealiseerd. Dit blijven we doen. Daarnaast is het beleid geschreven waarmee wij de centrale adviespositie in de drie organisaties met de verschillende afdelingen verder kunnen gaan uitwerken en rollen.

6. Harmonisatie APV

De invoeringsdatum voor de Omgevingswet is ook in 2022 weer opgeschoven. Reden om de

herziening van de APV op te schuiven naar 2023. Daarmee wordt de APV Omgevingswet-'proof' en kijken we ook naar verdergaande harmonisatie.

7. Actualiseren VTH-beleidsplan

Eind 2019 is voor de periode 2020-2024 een OWO-breed beleidsplan vastgesteld. Daarmee is ook deze prioriteit gerealiseerd. De drie gemeenteraden hebben kaders meegegeven voor dit beleidsplan. In 2022 is op basis van de college en coalitieakkoorden van de OWO-gemeenten gekeken of de doelstellingen uit het VTH-beleidsplan nog aansluiten bij de bestuurlijke wensen. Hierbij springen de Omgevingswet en Ondernijning eruit.

8a. Omgevingswet

Het motto van de Omgevingswet is 'Ruimte voor ontwikkeling, waarborgen voor kwaliteit'. Met de beoogde oorspronkelijke invoeringsdatum 1-1-2022 voor ogen, is hard gewerkt om tijdig te voldoen aan de minimaal gestelde eisen. Onder regie van OWO-VTH zijn in de drie gemeenteraden noodzakelijke besluiten genomen. Diverse projectgroepen werken in OWO-verband aan de implementatie van de Omgevingswet zoals leges, Omgevingsplan, procesinrichting en inrichting van de applicaties en aansluiting op de landelijke Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). Met name dit stelsel is er oorzaak van dat de invoeringsdatum wederom is uitgesteld. Van 1 juli 2022 naar 1 januari 2023 en via 1 juli 2023 recentelijk naar 1 januari 2024. Niet alleen de DSO zorgt voor invoeringsproblemen. Er is nog steeds onduidelijkheid over taken die overgaan naar de omgevingsdienst FUMO. Voor zowel gemeenten als voor de FUMO is het daardoor nog niet mogelijk geweest een goede inschatting te maken van taken en financiële gevolgen. Binnen VTH wordt waar mogelijk wel voorbereiding getroffen voor de implementatie en overdracht van taken.

8b. Ondernijning

Het thema ondernijning heeft meer bestuurlijke prioriteit gekregen en in 2022 zijn er meerdere dagen geweest waarop gemeente, politie en andere organisaties brancheonderzoek hebben gedaan om ondernijning onder de aandacht te brengen en/of op te sporen. Er wordt ook ingezet op smart-solutions op dit vlak. Denk daarbij aan de inzet van een drone en data-onderzoek. Dit beleid en deze acties worden in 2023 ingezet.

9. Informatieveiligheidsbeleid en privacy

De beveiligingsvraagstukken/cybercriminaliteit zijn een steeds groter risico geworden. In het afgelopen jaar is de kwetsbaarheid gebleken om inbraakpogingen te kunnen signaleren en daarmee ook deels te kunnen voorkomen. Daarop vooruitlopend is al in 2022 een verschuiving van taken naar systeem- en netwerkbeveiliging doorgevoerd. Het is zeker dat dit de komende jaren een nóg groter deel van het takenpakket rondom onze ICT-omgeving zal gaan innemen. Daarnaast zijn er nieuwe vraagstukken en verplichtingen uit bijvoorbeeld nieuwe wetgevingen bij gekomen, zoals de Omgevingswet.

10. Innovatie

Hierbij gaat het om het in een kort tijdsbestek ontwikkelen van nieuwe oplossingen voor actuele problemen, gekenmerkt door een experimenteel en innovatief karakter. Innovatiedrang en –behoefte vraagt om een andere aansturing, anders denken en anders werken. Het is zoeken naar een nieuwe balans tussen beheer en innovatie met consequenties voor cultuur, werkzaamheden en competenties van medewerkers. Voorbeelden zijn het digitaliseren van archieven en poststromen van facturering e.d.

Oekraïne

Gevoerd beleid

In deze paragraaf verantwoorden wij ons over het gevoerde beleid, de gemaakte kosten en de te ontvangen compensatie in verband met de opvang van vluchtelingen uit de Oekraïne.

Financiën Oekraïne

Bij aanvang van de oorlog in Oekraïne in februari 2022 was al spoedig duidelijk dat iedere gemeente in Nederland een inspanning moest leveren voor de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. In de gemeente Opsterland ontstonden veel initiatieven vanuit de Mienskip. Zo werden er veel spullen aangeboden, maar ook veel verschillende zelfstandige opvanglocaties, waar door de gemeente direct op ingespeeld is.

De woningeigenaren die een zelfstandige opvanglocatie hebben aangemeld bij de gemeente krijgen voor de opvang die zij aanbieden een maandelijkse onkostenvergoeding. De vergoeding is bedoeld voor onder andere de hoge energiekosten die de opvang met zich mee brengt. De hoogte hiervan varieert van € 250 tot € 1.100, afhankelijk van het aantal opgevangen vluchtelingen. Door deze zelfstandige opvanglocaties konden al in een vroeg stadium ongeveer 100 opvangplekken aangeboden worden aan de Veiligheidsregio die de opvang van Oekraïners coördineert.

Verder is ook binnen het eigen vastgoed van de gemeente gezocht naar beschikbare gebouwen voor opvang. Zo zijn er verschillende gemeentelijke gebouwen (de Trimbeets en de Flambou) in korte tijd technisch gereed gemaakt en ingericht, zodat hier Oekraïense vluchtelingen opgevangen konden worden.

In totaal zijn er in 2022 ongeveer 155 personen in de gemeente opgevangen, inclusief 28 in de particuliere opvang (POO). In de gemeente Opsterland zijn er relatief veel vrouwen en gezinnen opgevangen. Alle leerplichtige kinderen gaan naar school en veel volwassenen hebben werk gevonden. De Oekraïense vluchtelingen ontvangen leefgeld, dit wordt stopgezet bij inkomsten uit werk.

Welzijnsorganisatie Code Hans is sinds het begin betrokken en biedt begeleiding bij praktische zaken. Ook bieden zij Nederlandse les aan de vluchtelingen en faciliteren zij themabijeenkomsten. In het afgelopen jaar is er een structureel en volwaardig ambtelijk kernteam Oekraïne ontstaan binnen de gemeente dat zich bezig houdt met alle verschillende gemeentelijke taken op het gebied van begeleiding en financiering van Oekraïners en hun opvang. Financieel gezien worden de kosten van deze crisis als incidenteel aangemerkt. Dit geldt ook voor de van het rijk te ontvangen compensatie.

Corona

Gevoerd beleid

In deze paragraaf verantwoorden wij ons over het gevoerde beleid, de gemaakte kosten en de ontvangen compensatie in verband met de coronacrisis.

Het is ons primaire doel om te voorkomen dat organisaties van maatschappelijk belang omvallen als gevolg van financiële problemen als gevolg van de crisis. Voor dit doel is door ons een algemeen handelingskader bij financieel-economische vraagstukken (hierna: handelingskader) vastgesteld. De meest actuele versie hiervan kunt u vinden op onze website.

Het toekennen van verzoeken om financiële steun van maatschappelijke organisaties is gebaseerd op het handelingskader. We volgen daarin de lijn met betrekking tot landelijk gemaakte afspraken over financiële steunverlening aan maatschappelijke voorzieningen en organisaties. Financiële steun kan de vorm hebben van een (aanvullende) subsidie, het niet in rekening brengen van huren, het compenseren van opgelegde (en betaalde) onroerendezaakbelastingen of het treffen van een betalingsregeling.

We hanteren een helder criterium voor het toekennen van financiële steun. We verlenen financiële steun als zonder deze steun de betreffende maatschappelijke organisatie dreigt om te vallen. Dit betekent dat geleden (omzet)verliezen eerst zelf opgevangen moeten worden. Het feit dat er rijksvergoedingen toegekend zijn aan gemeenten voor sommige maatschappelijke sectoren is geen reden om deze middelen één op één door te sluisen, tenzij er een landelijke afspraak onder ligt. Er zijn immers ook verlieslijdende maatschappelijke voorzieningen waarvoor geen compensatie van het Rijk wordt ontvangen. De ontvangen compensatie van het Rijk (via het gemeentefonds) aan gemeenten zijn algemene dekkingsmiddelen, met andere woorden, het zijn geen geormerkte middelen.

Elke maatschappelijke organisatie die dreigt om te vallen door de gevolgen van de coronacrisis kan financiële steun vragen als de ondergang ervan maatschappelijk grote consequenties heeft, ongeacht of er wel of geen (rijks)compensatie beschikbaar is.

Voor de continuïteit van de financiering op het vlak van het sociaal domein is gehandeld volgens de landelijke richtlijnen.

Financiën Corona

De kosten van deze crisis zijn incidenteel van aard. Dit geldt ook voor de ontvangen compensatie.

Corona-steunpakket vanuit het Rijk	
5de steun pakket	125.900
6de steun pakket	61.800
Totale ontvangsten Gemeentefonds	187.700

Corona uitgaven in programma's	
Programma 0	74.700
Programma 4	2.300
Programma 5	55.200
Programma 6	84.900
Opgenomen in programma's	217.100

Onttrekking Egalisatiereserve Corona	-29.400
---	----------------

Egalisatiereserve

In 2021 is bij vaststelling van de jaarstukken 2020 een egalisatiereserve Corona ingesteld. In 2022 zijn meer uitgaven mbt corona gemaakt dan inkomsten ontvangen. Het tekort is gedekt door de egalisatiereserve corona. De verwachting is dat in 2023 alsnog verzoeken om ondersteuning vanwege Corona gaan komen. Deze kunnen dan uit de egalisatiereserve gedekt worden. In 2022 heeft de raad besloten een deel van de reserve Corona om te zetten naar een reserve voor verduurzaming van dorpshuizen, sportverenigingen en zwembaden.

Jaarrekening

Grondslagen jaarrekening

Grondslagen jaarrekening

Inleiding

De waarderingsgrondslagen en de grondslagen voor het bepalen van het resultaat zijn bedoeld als leidraad om de gepresenteerde financiële gegevens in de jaarrekening juist te interpreteren.

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Schattingen

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

In 2022 is een schattingswijziging doorgevoerd voor de afschrijvingswijze van rioleringsactiva. Er waren nog een aantal activa die annuïtair ipv lineair afgeschreven werden. Dit is gecorrigeerd naar lineair.

Grondslagen voor waardering en resultaat

De waarderingsgrondslagen van de jaarrekening zijn gebaseerd op het BBV en vastgelegd in de Financiële Verordening. De activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs, dan wel nominale waarde. De passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor de jaarrekening is het lasten en-batenstelsel gebruikt. Dat betekent dat we lasten en baten hebben toegerekend aan het jaar waarin de diensten of goederen zijn geleverd. Winsten worden alleen in aanmerking genomen als ze gerealiseerd zijn. Verliezen en risico's die hun oorsprong hebben in het boekjaar, worden opgenomen als zij bekend zijn geworden voor opstelling van de jaarcijfers.

Vaste activa

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. Op de bijdragen aan activa in eigendom van derden wordt lineair afgeschreven. De afschrijvingstermijn is dezelfde als die wordt gehanteerd voor soortgelijke eigen materiële activa.

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs (de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief.

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. De materiële vaste activa zijn naar de volgende categorieën in te delen:

- Activa met een economisch nut;
- Activa met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (heffings-gerelateerd economisch nut);
- Activa in de openbare ruimte met maatschappelijk nut.

Financiële vaste activa

De waardering van de financiële vaste activa is gebaseerd op de historische kostprijs c.q. nominale waarde. Indien de marktwaarde van een financieel vast actief duurzaam lager is dan de aanschafwaarde vindt afwaardering tot de lagere marktwaarde plaats. Bij (dreigende) oninbaarheid van leningen wordt een voorziening gevormd die in mindering wordt gebracht op de boekwaarde van de lening. Op deelnemingen en effecten wordt niet afgeschreven. De werkelijke waarde kan afwijken van de nominale waarde.

Vlottende activa

Voorraden

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken). Rente op grondexploitaties wordt geactiveerd en is daarmee ook onderdeel van de vervaardigingsprijs. Voor tussentijdse winstneming wordt de Percentage of Completion methode toegepast. Deze methode houdt in dat naar rato van de gerealiseerde opbrengsten en kosten de winst wordt berekend.

Uitzettingen met een rente typische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt een voorziening gevormd die in mindering wordt gebracht. Volgens de gekozen beleidslijn wordt er voor de vordering op openbare lichamen geen voorziening getroffen. Voor alle "overige debiteuren" wordt op basis van de ouderdomsanalyse een percentage van de hoofdsom als voorziening berekend.

Liquide middelen en overlopende activa

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Reserves worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Voorzieningen

Volgens het BBV mag er een voorziening worden gemaakt in deze vier gevallen:

- Er zijn verplichtingen en verliezen waarvan de hoogte op de balansdatum niet zeker is, maar die wel redelijk ingeschat kunnen worden;
- Er zijn op de balansdatum risico's die kunnen leiden tot verplichtingen of verliezen, waarvan de hoogte al redelijk in te schatten is;
- Er zullen kosten worden gemaakt in een volgend begrotingsjaar. Hiervoor mag een voorziening worden gevormd als het maken van die kosten zijn oorsprong mede in het huidige of in voorafgaande begrotingsjaren vindt en de voorziening is bedoeld om de lasten gelijk te verdelen over een aantal begrotingsjaren;
- Er worden bijdragen verstrekt aan toekomstige vervangingsinvesteringen, waarvoor een heffing wordt geheven als bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale of contante waarde.

Vaste schulden > 1 jaar

Onder vaste schulden worden verstaan de schulden met een rente typische looptijd van 1 jaar of langer. De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met de aflossingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

In de categorie niet uit de balans blijvende verplichtingen worden de meerjarige inkoopcontracten opgenomen tegen de resterende contractwaarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Volledigheid opbrengsten CAK

Omdat de gemeente afhankelijk is van het CAK kan de gemeente zelf de volledigheid van de opbrengsten uit de eigen bijdragen van het CAK niet garanderen. Intern worden controles uitgevoerd om vast te stellen of het CAK cliënten volledig in hun administratie heeft opgenomen (waaronder controle melding cliënt en opgave CAK).

Personeelslasten

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij

moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Algemene uitkering

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling. Voor 2020 is er sprake van 1 uitzondering, het derde corona steunpakket. Ook deze uitspraak komt van de commissie BBV.

Dividend

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend vastgesteld wordt.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Balans en toelichting

Balans

x € 1.000

Activa	31-12-2022	31-12-2021	Passiva	31-12-2022	31-12-2021
Vaste activa			Vaste passiva		
Immateriële vaste activa	962	1.008	Eigen vermogen	40.930	31.565
Materiële vaste activa	57.798	57.484	Voorzieningen	8.733	8.729
Financiële vaste activa	33.166	20.673	Vaste schulden	36.800	40.600
Totaal vaste activa	91.926	79.165	Totaal vaste passiva	86.463	80.894
Vlottende activa			Vlottende passiva		
Voorraden	-502	797	Vlottende schulden	5.166	4.318
Uitzettingen	6.570	8.420	Overlopende passiva	17.707	18.820
Liquide middelen	602	11.333			
Overlopende activa	10.740	4.317			
Totaal vlottende activa	17.410	24.867	Totaal vlottende passiva	22.873	23.138
Totaal activa	109.336	104.032	Totaal passiva	109.336	104.032

Uitgebreide balans activa

x € 1.000

Activa	31-12-2022	31-12-2021
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	962	1.008
Totaal immateriële vaste activa	962	1.008
Materiële vaste activa		
Economisch nut	36.736	34.774
Economisch nut, dekking door heffing	10.195	11.010
Maatschappelijk nut	10.867	11.700
Totaal materiële vaste activa	57.798	57.484
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	260	260
RC-verhouding met het Rijk	30.627	18.126
Overige langlopende leningen	2.279	2.287
Totaal financiële vaste activa	33.166	20.673
Totaal vaste activa	91.926	79.165
Vlottende activa		
Voorraden		
Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie woningbouwterreinen	-1.812	-1.074
Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie bedrijventerreinen	1.593	2.154
Voorziening nog uit te voeren werken		-
Verliesvoorziening	-283	-283
Voorraad woningen		-
Totaal voorraden	-502	797
Uitzettingen < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	4.699	3.707
Overige vorderingen	1.871	4.713
Totaal uitzettingen < 1 jaar	6.570	8.420
Liquide middelen		
Banken	602	11.333
Totaal liquide middelen	602	11.333
Overlopende activa		
Overige overlopende activa	10.740	4.317
Totaal overlopende activa	10.740	4.317
Totaal vlottende activa	17.410	24.867

Totaal activa	109.336	104.032
Verschuldigde vennootschapsbelasting	nihil	nihil

Uitgebreide balans passiva

x € 1.000

Passiva	31-12-2022	31-12-2021
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	22.314	19.856
Bestemmingsreserves	3.816	8.771
Saldo van rekening	14.800	2.938
Totaal Eigen vermogen	40.930	31.565
Voorzieningen		
Voorzieningen	8.733	8.729
Totaal voorzieningen	8.733	8.729
Vaste schulden		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	36.800	40.600
Totaal vaste schulden	36.800	40.600
Totaal vaste passiva	86.463	80.894
Vlottende passiva		
Vlottende schulden		
Overige vlottende schulden	5.166	4.318
Totaal vlottende schulden	5.166	4.318
Overlopende passiva		
Overige overlopende passiva	17.707	18.820
Totaal overlopende passiva	17.707	18.820
Totaal vlottende passiva	22.873	23.138
Totaal passiva	109.336	104.032

Niet uit de balans blijvende verplichtingen:

Gewaarborgde leningen en garantstellingen	31.552	31.925
Huur en leasecontracten	-	-
	31.552	31.925

Vaste activa

De vaste activa bestaan uit immateriële vaste activa; materiële vaste activa en financiële vaste activa. Per onderdeel wordt een nadere toelichting/specificatie gegeven.

De grondslagen voor de afschrijvingen zijn deels gewijzigd in 2022. Er waren nog een aantal rioleringsactiva die annuïtair afgeschreven werden. Om het BBV voorschrift te volgen

x € 1.000

Vaste activa	Boekwaarde 31-12-2021	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Aflossingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2022
Immateriële vaste activa	1.008	-	-	46	-	-	962
Materiële vaste activa	57.484	4.532	982	3.236	-	-	57.798
Financiële vaste activa	20.673	12.743	-	-	251	-	33.166
Totaal	79.165	17.275	982	3.282	251	-	91.926

Immateriële vaste activa

x € 1.000

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2021	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2022
Activa in eigendom van derden	1.008	-	-	46	-	962
Totaal	1.008	-	-	46	-	962

Specificatie immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2021	Investerings	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2022
<u>Activa in eigendom van derden</u> <u>betreft:</u>						
Bijdrage huisvesting bibliotheek Gorredijk	1.008	-	-	46	-	962

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn te verdelen in materiële vaste activa met een economisch nut, economisch nut met een dekking door heffing en maatschappelijk nut.

x € 1.000

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2021	Investerings	Desinvesterings	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Boekwaarde 31-12-2022
Economisch nut						
Bedrijfsgebouwen	25.222	3.389	-	1.137	-	27.474
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.466	863	613	304	-	3.412
Overige machines	1.325	107	-	241	-	1.191
Overige materiële vaste activa	161	6	-	93	-	74
Vervoermiddelen	585	61	-	76	-	570
Gronden en terreinen	9.958	-	-	-	-	9.958
Voorziening gronden en terreinen	-5.943	-	-	-	-	-5.943
Totaal economisch nut	34.774	4.426	613	1.851	-	36.736
Economisch nut, dekking door heffing						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11.680	-	-	583	-	11.097
Voorziening vervanging en verbetering riool	-670	-240	-8	-	-	-902
Totaal economisch nut, dekking door heffing	11.010	-240	-8	583	-	10.195
Maatschappelijk nut						
Bedrijfsgebouwen	71	-	-	-	-	71
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	11.339	346	377	757	-	10.551
Overig	290	-	-	45	-	245
Totaal maatschappelijk nut	11.700	346	377	802	-	10.867
Totaal	57.484	4.532	982	3.236	-	57.798

Toelichting materiële vaste activa

Er zijn geen afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen geweest in 2022.

De voorziening vervanging en verbetering riool wordt toegelicht bij voorzieningen onder de passiva.

De afschrijvingstermijnen zijn conform de financiële verantwoording. Er wordt lineair afgeschreven.

Financiële vaste activa

x € 1.000

Financiële vaste activa	Boekwaarde				Boekwaarde
	31-12-2021	Investeringen	Desinvesteringen	Aflossingen	
Kapitaalverstrekingen aan deelnemingen	260	-	-	-	260
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	18.126	12.500	-	-	30.627
Overige langlopende leningen	2.287	243	-	251	2.279
Totaal	20.673	12.743	-	251	33.166

x € 1.000

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren	
2022	
Drempelbedrag	608,62

x € 1.000

Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen				
	Q1	Q2	Q3	Q4
Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	46.664	46.931	39.491	41.741
Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	518,49	515,73	429,26	453,71

x € 1.000

Kapitaalverstreking aan deelnemingen	Aantal aandelen	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2021
Deelneming Caparis NV	3.465	3	3
Deelneming Afvalsturing Friesland BV	120	54	54
Deelneming Fryslân Miljeu NV	11.381	52	52
Deelneming BNG Bank NV	66.651	151	151
Deelneming Publiek Belang Elektriciteitproductie BV	34.746	-	-
Deelneming Claim Staat Vennootschap BV	464	-	-
Totaal		260	260

x €
1.000

Overige langlopende leningen	Oorspr. Bedrag	Begin looptijd	Einde looptijd	Boekwaarde 31-12-2021	Opname 2022	Aflossing 2022	Boekwaarde 31-12-2022	Aflossing totaal
A. Leningen aan woningbouwcorporaties	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal leningen aan woningbouwcorporaties	-			-	-	-	-	-
B. Overige langlopende geldleningen								
Stichting Volkskrediet Leeuwarden	77	divers	divers	77	-	-	77	-
SVN Startersleningen	1.405	divers	divers	1.010	83	226	867	538
SVN Blijversleningen	8	2020	2028	7	-	1	6	2
SVN Verzilverleningen	60	2022		-	60	-	60	-
Totaal overige langlopende geldleningen	1.550			1.094	143	227	1.010	540
C. Renteloze leningen								
Korfbalvereniging LDODK	75	2017	2031	50	-	5	45	30
Voetbalvereniging Gorredijk	78	2017	2031	48	-	5	43	35
Vereniging PCBO Ureterp	200	2010	2024	34	-	12	22	178
St. Beheer en exploitatie NLD Lippenhuizen	55	2021	2046	55	-	2	53	2
Rekening courant SVN	-	nvt	nvt	1.006	100	-	1.106	-
Totaal renteloze leningen	408			1.193	100	24	1.269	243
Totaal verstrekte geldleningen	1.958			2.287	243	251	2.279	783

Flottende activa

x € 1.000

Flottende activa	31-12-2022	31-12-2021
Vorraden	-502	797
Uitzettingen	6.570	8.420
Liquide middelen	602	11.333
Overlopende activa	10.740	4.317
Totaal	17.410	24.867

Vorraden

x € 1.000

Vorraden	31-12-2022	31-12-2021
Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie woningbouwterreinen	-1.812	-1.074
Onderhanden werk bouwgronden in exploitatie bedrijventerreinen	1.593	2.154
Verliesvoorziening	-283	-283
Totaal	-502	797

x € 1000

Onderhanden werk	Boekwaarde	Kosten	Opbrengsten	Winstnemingen	Boekwaarde	Verliesvoorziening	Balanswaarde
Bouwgrond in exploitatie	1-1-2022	2022	2022	2022	31-12-2022	2022	31-12-2022
Woningbouwterreinen							
Frieschepalen-Locatie De Skans	110	32	249	-108	-	-	-
Gorredijk-Loevestein fase 4 west	-747	110	-	-113	-523	-	-523
Gorredijk-Loevestein fase 4 oost	852	58	1.171	-262	-	-	-
Hemrik-Fabryksleane	-249	224	-	-25	-	-	-
Terwispel-Kolderveen	-4	-	-	-	-4	-	-4
Ureterp-Noord	-271	3	-	-	-267	-	-267
Ureterp-De Hege Kamp	-655	48	787	-376	-1.018	-	-1.018
Wijnjewoude-Zuidwest	-110	47	-	-63	-	-	-
Totaal	-1.074	522	2.207	-947	-1.812	-	-1.812
Bedrijventerreinen							
Gorredijk-Industrie	2.154	181	741	-	1.593	283	1.310
Totaal	2.154	181	741	-	1.593	283	1.310
Totaal	1.080	703	2.948	-947	-219	283	-502

x € 1.000

Verliesvoorziening	Boekwaarde	Mutaties	Boekwaarde
	31-12-2021		31-12-2022
Gorredijk-Industrie	283	0	283
Totaal	283	-	283

Toelichting bouwgrond in exploitatie

De voorraad bouwgrond in exploitatie (BIE) wordt gevormd door gronden in eigendom van de gemeente waarvoor de raad een grondexploitatiecomplex en een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

De boekwaarde van de BIE bedraagt eind 2022 +/- € 219.000. Na verwerking van de verliesvoorziening (€ 283.000 voor Gorredijk-industrie) wordt de balanswaarde +/- € 502.000. Rekening houdend met de nog te maken kosten en de te verwachten opbrengsten kunnen de diverse complexen op termijn worden afgesloten met een voordelig resultaat van in totaal € 737.000. Hierbij wordt echter wel de kanttekening geplaatst dat het behalen van dit resultaat voor een belangrijk deel afhankelijk is van economische factoren. Het "economische tij" is van grote invloed op de verkoopopbrengsten. Een vertraging of uitval van de verkopen verlaagt de winstgevendheid van de complexen.

De resultaten van de BIE worden per complex gespecificeerd in het bijlagenboek bij de verantwoording.

x €
 1000

Prognose Grondexploitaties per 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2022	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen bijdragen	Opbrengst verkopen	Resultaat (=-neg.)	Looptij d t/m	Kavels beschikbaar	Te verkopen in m2	Op schema
Woningbouwterreinen									
Frieschepalen-Locatie De Skans	-	-	-	-	-		-	-	3)
Gorredijk-Loevestein fase 4 west	-523	709	-	352	167	2025	4	2.109	nee 2)
Gorredijk-Loevestein fase 4 oost	-	-	-	-	-		-	-	3)
Hemrik-Fabryksleane	-	-	-	-	-		-	-	3)
Terwispeel-Kolderveen	-4	31	-	38	11	2023	"overhoek"	10.920	nee 2)
Ureterp-Noord	-267	273	-	376	371	2025	3	1.577	nee 2)
Ureterp-De Hege Kamp	-1.018	547	-	-	472	2025	-	-	ja
Wijnjewoude-Zuidwest	-	-	-	-	-		-	-	3)
Totaal	-1.812	1.560	-	766	1.021		7	14.606	
Bedrijventerreinen									
Gorredijk-Industrie	1.593	484	-	1.794	-283	2026	11	26.822	nee 2)
Totaal	1.593	484	-	1.794	-283		11	26.822	
Totaal	-219	2.043	-	2.561	737	0	18	41.428	

1) Alle kavels zijn verkocht

2) Vertraging in de kavelverkoop

3) Complex afgesloten

De bedragen in de kolommen "nog te maken kosten" en "nog te ontvangen bijdragen" zijn gebaseerd op de meest recente exploitatieopzetten.

Uitzettingen <1 jaar

x € 1.000

Uitzettingen < 1 jaar	31-12-2022	31-12-2021
Vorderingen op openbare lichamen	4.699	3.707
Overige vorderingen	1.871	4.713
Totaal	6.570	8.420

x € 1.000

Vorderingen op openbare lichamen	31-12-2022	31-12-2021
BTW Compensatiefonds	789	60
Debiteuren openbare lichamen	3.910	3.647
Totaal	4.699	3.707

x € 1.000

Overige vorderingen	31-12-2022	31-12-2021
Debiteuren algemeen	406	813
Debiteuren belastingen	295	2.608
Voorziening oninbaarheid	- 801	- 809
Terugvordering en verhaal, leenbijstand	1.008	912
Krediethypotheke	459	520
BBZ	504	669
Totaal	1.871	4.713

Toelichting overige vorderingen

De voorziening oninbaarheid bestaat voor een belangrijk deel uit vorderingen op basis van diverse socialezekerheidsuitkeringen (Algemene bijstand c.a.). De inbaarheid van deze vorderingen wordt jaarlijks beoordeeld. Op grond van de uitgevoerde beoordeling wordt de voorziening indien nodig aangepast.

Liquide middelen

x € 1.000

Liquide middelen	31-12-2022	31-12-2021
Banken	602	11.333
Totaal	602	11.333

Overlopende activa

x € 1.000

Overlopende activa	31-12-2022	31-12-2021
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van de volgende begrotingsjaren komen	10.740	4.317
Totaal	10.740	4.317

x € 1.000

Specificatie	31-12-2022	31-12-2021
Nog op te leggen aanslagen boekjaar	1.128	1.211
Nog te verrekenen voorschotten in afwachting toekenning uitkering	3.524	1.167
Nog te ontvangen overig	2.007	947
Vooruitbetaalde kosten	4.081	992
Totaal	10.740	4.317

Vaste passiva

x € 1.000

Vaste passiva	31-12-2022	31-12-2021
Eigen vermogen	40.930	31.565
Voorzieningen	8.733	8.729
Vaste schulden	36.800	40.600
Totaal	86.463	80.894

x € 1.000

Eigen vermogen	31-12-2022	31-12-2021
Algemene reserve	22.314	19.856
Bestemmingsreserves	3.816	8.771
Saldo van de rekening	14.800	2.938
Totaal	40.930	31.565

Reserves

x € 1.000

Reserves	Saldo Stortingen Onttrekkingen			Saldo
	31-12-2021			
Algemene Reserve	19.856	2.936	479	22.314
Bestemmingsreserves	8.771	1.526	6.481	3.816
Totaal	28.627	4.462	6.960	26.130

Algemene reserve	Saldo 31-12-2021	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-2022
<i>Saldo 31-12-2021</i>	19.856			
<i>Stortingen</i>				
Resultaat 2021		2.936		
<i>Budgetoverhevelingen van 2021 naar 2022</i>				
Personeel Sociaal Domein-versterken toegang			69	
Werkplek van de toekomst			30	
Samenwerking onderwijs en bedrijfsleven			7	
Transformatie bedrijventerreinen			27	
Jeugd- en jongerenwerk			19	
Invoering Wet Inburgering			34	
Gids gelden			38	
Uitbreiding dorpsbudgetten			14	
Lokale duurzaamheidsagenda			75	
Lokale milieugenda			25	
Natuurbescherming			20	
Kerkenvisie			30	
Geweldig Gorredijk-dorpsdialoog			25	
Geweldig Gorredijk-proceskosten			38	
Ontwikkelagenda leefbaarheid			28	
Totaal	19.856	2.936	479	22.314

Bestemmingsreserves	Programma	Saldo Stortingen Onttrekkingen			Saldo
		31-12-2021			
Reserve egalisatie Corona	0	1.502	-	1.040	462
Reserve werkplek van de toekomst	0	-	260	-	260
Reserve organisatiedoelstellingenfonds	0	338	-	8	330
Reserve onderhoud wegen	2	297	-	185	112
Reserve recreatie en toerisme	3	534	225	356	403
Reserve De Treffer	4	263	-	263	-
Reserve huisvesting basisonderwijs	4	4.142	-	4.142	-
Reserve huisvesting speciaal onderwijs	4	439	-	439	-
Reserve verbouw dorpshuizen	6	115	30	48	97
Reserve zwembad Bakkeveen	6	37	-	-	37
Reserve riolering	7	86	-	-	86
Reserve energietransitie	7	467	33	-	500

Reserve duurzaamheid	7	-	750	-	750
Reserve komplannen	8	206	113	-	319
Reserve invoering omgevingswet	8	345	115	-	460
Totaal		8.771	1.526	6.481	3.816

Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Er zijn in 2022 geen structurele reservemutaties.

Toelichting algemene reserve

Het saldo van de algemene reserve bestaat uit een buffer en een vrij besteedbaar deel. De buffer is door de gemeenteraad vastgesteld. Deze buffer is gevormd om eventuele onvoorziene tegenvallers op te vangen. De buffer bedraagt € 7.500.000.

Het vrij besteedbare deel is het bedrag dat bijvoorbeeld beschikbaar is voor de financiering van lasten waarvoor op geen enkel andere wijze dekking kan worden gevonden. Daarnaast behoort het vrij besteedbare deel tot het reguliere weerstandsvermogen van de gemeente.

Het resultaat 2021 van € 2.935.000 is in de algemene reserve gestort en er weer aan onttrokken.

Voor budgetoverhevelingen is er € 479.000 onttrokken, dit gaat om budgetten die bij de jaarrekening 2021 zijn overgegaan naar begrotingsjaar 2022.

Toelichting bestemmingsreserves

Programma 0

Reserve egalisatie Corona

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten die verband houden met Corona. In totaal is er in 2022 € 1.040.000 onttrokken aan deze reserve. Hiervan is € 750.000 in de reserve duurzaamheid gestort en € 260.000 in de reserve werkplek van de toekomst. Daarnaast is er € 30.000 aan coronakosten onttrokken.

Reserve werkplek van de toekomst

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten van het realiseren van de werkplek van de toekomst, een kantoor dat past bij aantrekkelijk werkgeverschap en dat medewerkers stimuleert in het werken in een netwerkorganisatie. Er is in 2022 € 260.000 gestort in deze reserve vanuit de reserve egalisatie Corona.

Reserve organisatiedoelstellingsfonds

De doelstelling van deze egalisatiereserve is het egaliseren van kosten die verband houden met organisatieontwikkeling, mobiliteitsbevordering en uitstroom van personeel als gevolg van bezuinigingen en/of OWO-samenwerking. De egalisatie over 2022 betreft een onttrekking van € 8.000 uit deze reserve.

Programma 2

Reserve onderhoud wegen

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van onderhoudskosten wegen. In 2022 is € 185.000 onttrokken aan de reserve.

Programma 3

Reserve recreatie en toerisme

Het saldo van de baten (toeristenbelasting) en lasten (kosten van recreatie) wordt aan deze reserve onttrokken of toegevoegd. Er is per saldo in 2022 € 131.000 aan de reserve onttrokken. Dit betrof een

dotatie van € 225.000 baten toeristenbelasting en een onttrekking van € 356.000 lasten toerisme, waaronder € 234.000 kosten voor herstructurering van de fietspaden in de omgeving Bakkeveen/Wijnjewoude.

Programma 4

Reserve De Treffer

Het doel van deze reserve is het dekken van de kosten die samenhangen met de bouw van De Treffer die direct afgeboekt mogen worden. De Treffer is opgeleverd en deze reserve is geheel vrijgevallen in 2022.

Reserve huisvesting basisonderwijs

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten van huisvesting van het basisonderwijs. Er is een nieuw IHP en daarom is deze reserve vrijgevallen.

Reserve huisvesting speciaal onderwijs

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten van huisvesting van het speciaal onderwijs. Er is een nieuw IHP en daarom is deze reserve vrijgevallen.

Programma 6

Reserve verbouw dorpshuizen

Het dorpshuizenbeleid is gebaseerd op het uitgangspunt dat elk dorp beschikt over een openbare accommodatie voor sociale- en culturele activiteiten. Het doel van deze reserve is het dekken van de gemeentelijke bijdrage in de kosten van verbouwing van dorpshuizen. Elk jaar wordt € 30.000 in deze reserve gestort. In 2022 is er € 48.000 aan de reserve onttrokken door de verstrekking van een aanvullende subsidie voor de verbouwing van dorpshuis de Swingel in Wijnjewoude.

Reserve zwembad Bakkeveen

Deze reserve is bedoeld voor een impuls voor zwembad Bakkeveen. In 2022 zijn er geen mutaties geweest.

Programma 7

Reserve riolering

Deze reserve heeft een egalisatiefunctie. In 2022 waren geen mutaties noodzakelijk.

Reserve energietransitie

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten van de energietransitie. Er is in 2022 € 33.000 gedoteerd door egalisatie, hiermee is het toegestane maximum van € 500.000 voor deze reserve bereikt.

Reserve duurzaamheid

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten van de te nemen duurzaamheidsmaatregelen door dorpshuizen, zwembaden en sportverenigingen. Zij kunnen een beroep doen op dit fonds om 20% van deze kosten te financieren. Er is in 2022 € 750.000 in deze reserve gestort vanuit de reserve egalisatie Corona.

Programma 8

Reserve komplannen

De reserve komplannen heeft als doel het egaliseren van de kosten van de komplannen van de dorpen. In 2022 is voor € 113.000 geëgaliseerd. De reserve is met dit bedrag toegenomen.

Reserve invoering omgevingswet

Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten van de invoering van de omgevingswet. In 2022 is er € 115.000 gestort in deze reserve, er is niets onttrokken.

Voorzieningen

x € 1.000

Voorzieningen	Saldo 31-12-2021	Dotatie	Bestedingen	Vrijval	Saldo 31-12-2022
Voorziening wethouderspansioenen	4.111	24	155	364	3.616
Voorziening strategisch personeelsplan (SPP)	230	316	221	23	302
Voorziening verlofsparen	-	11	-	-	11
Voorziening groot onderhoud rioleringen	1.959	105	190	-	1.874
Voorziening beheersplan kunstwerken	1.256	258	109	-	1.405
Voorziening onderhoud gebouwen	557	753	753	-	557
Voorziening begraafrechten	490	120	-	49	561
Voorziening nog uit te voeren werken	126	89	-	2	213
Voorziening latente vennootschapsbelasting	-	215	21	-	194
Totaal	8.729	1.891	1.449	438	8.733

Voorziening wethouderpensioenen

Het pensioen voor wethouders is geregeld in de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa). De pensioenpremie wordt op het salaris van de wethouder ingehouden. Deze wordt gestort in de kas van de gemeente in plaats van bij een pensioenfonds. Gemeenten hebben op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de taak om hiervoor een voorziening te vormen. Daarmee is zichtbaar voor welk bedrag oud- en zittende wethouders pensioen hebben opgebouwd. De gehanteerde rekenrente is gebaseerd op een jaarlijkse circulaire van het ministerie van BZK hierover.

In 2022 is uit de voorziening € 155.000 aan pensioenen uitgekeerd, € 364.000 kon vrijvallen. Op basis van de actuariële berekeningen was een toevoeging van € 24.000 noodzakelijk.

Voorziening strategisch personeelsplan (SPP)

In 2022 is € 221.000 uitbetaald ten behoeve van aangegane verplichtingen in verband mobiliteit van personeel. Daarnaast is er € 316.000 gedoteerd in verband met mobiliteits- en mogelijke ww-verplichtingen. € 23.000 kon vrijvallen.

Voorziening verlofsparen

Conform CAO-afspraken kunnen medewerkers vanaf 1-1-2022 bovenwettelijke vakantie-uren opzij zetten voor later. Deze vakantie-uren verjaren niet. Omdat deze verplichtingen een onvoorspelbare op- en afbouw kennen, wordt voor deze kosten voorziening gevormd. In 2022 is € 11.000 aan de voorziening gedoteerd.

Voorziening groot onderhoud rioleringen

In 2022 waren de kosten voor groot onderhoud € 190.000. Er is € 105.000 gedoteerd. Hiervan is € 105.000 de jaarlijkse storting conform het Gemeentelijk Rioleringsplan 2015-2020 (GRP) (totale storting GRP bedraagt €345.000, hiervan wordt € 240.000 gestort in de voorziening vervanging en verbetering riool).

Voorziening vervanging en verbetering riool

Deze voorziening is volgens de verslaggevingsvoorschriften in mindering gebracht op de investeringen in de riolering (zie de materiële vaste activa) en komt daarom niet voor op deze lijst met voorzieningen. De voorziening heeft als doel het dekken van de kosten van toekomstige investeringen in de vervanging en verbetering van het riool. Er is € 240.000 gestort, de jaarlijkse storting volgens GRP (totale storting GRP € 345.000, hiervan wordt € 105.000 gestort in de voorziening groot onderhoud rioleringen). Voor kosten aan het riool is in 2022 € 8.000 onttrokken aan de voorziening.

Voorziening beheersplan kunstwerken

In 2022 zijn de kosten voor groot onderhoud aan kunstwerken van € 109.000 onttrokken aan deze voorziening. Op basis van het meerjarig onderhoudsplan is € 258.000 aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening onderhoud gebouwen

Op basis van het meerjarig onderhoudsplan is € 693.000 toegevoegd aan deze voorziening. Daarnaast is er € 28.000 aan subsidies restauratiefonds en € 32.000 Specifieke uitkering (SPUK) ontvangen. In totaal is er € 753.000 gestort in de voorziening. De kosten voor het groot onderhoud van € 753.000 zijn ten laste van de voorziening gebracht.

Voorziening begraafrechten

De verslaggevingsvoorschriften geven aan dat ontvangen begraafrechten die betrekking hebben op meerdere jaren opgenomen dienen te worden in een voorziening. Er is € 120.000 gestort en het deel van de voorziening dat betrekking heeft op 2022 is vrijvallen, dit betrof € 49.000.

Voorziening nog uit te voeren werken

In 2022 is € 89.000 gedoteerd aan de voorziening. Het gaat om de locaties De Skâns in Frieschepalen, Loevestein fase 4 oost in Gorredijk, Fabryksleane in Hemrik, Zuidwest in Wijnjewoude. € 2.000 kon vrijvallen, dit betrof Van Lyndenpark in Beetsterzwaag.

Voorziening latente vennootschapsbelasting

De belastingaangifte over 2022 is nog niet definitief. Naar nu bekende informatie zal er een fors overschot worden behaald met de activiteit grondexploitatie. Er is voor 2022 een voorziening latente vennootschapsbelasting gevormd waaraan € 215.000 is gedoteerd en € 21.000 onttrokken, zijnde de voorlopige aanslag over 2022. Er zal een aanvullende voorlopige aanslag 2022 worden ingediend voor € 194.000.

Vaste schulden

x € 1.000

Vaste schulden	Oorspronkelijk bedrag	Rente %	Einde looptijd	Boekwaarde 31-12-2021	Opname 2022	Aflossing 2022	Boekwaarde 31-12-2022	Aflossing totaal	Rente 2022
Opgenomen leningen BNG									
109980	20.000	0,800%	2025	8.000	-	2.000	6.000	14.000	57
112212	16.000	1,252%	2038	13.600	-	800	12.800	3.200	168
1-30813	20.000	-	2040	19.000	-	1.000	18.000	2.000	
		0,090%							
Totaal	56.000			40.600	-	3.800	36.800	19.200	225

De vaste schulden betreffen door de gemeente aangetrokken langlopende geldleningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

Flottende passiva

x € 1.000

Flottende passiva	31-12-2022	31-12-2021
Netto vlottende schulden	5.166	4.318
Overlopende passiva	17.707	18.820
Totaal	22.873	23.138

x € 1.000

Netto vlottende schulden	31-12-2022	31-12-2021
Kasgeldleningen	-	-
Crediteuren	5.166	4.318
Totaal	5.166	4.318

Onder netto-vlottende schulden worden verstaan die schulden die een rente typische looptijd kennen die korter is dan één jaar.

Overlopende passiva

x € 1.000

Overlopende passiva	31-12-2022	31-12-2021
Verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	5.959	4.116
Ontvangen voorschotten voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van volgende begrotingsjaren	11.748	12.908
Totaal	17.707	17.024

x € 1.000

Ontvangen voorschotten	31-12-21	Toevoegingen	Uitgaven	31-12-2022
<i>Rijk:</i>				
Regiodeal ZO Friesland	9.114	-	1.726	7.388
Proeftuin Aardgasvrije Wijk	1.833	-	-	1.833
TOZO	1.136	-	1.136	-
Aanpak Energiearmoede	-	743	-	743
Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen	-	840	-	840
Doeluitkering Reductie Energiegebruik	234	-	234	-
Suvis GBS Eben Haezer	-	150	-	150
Suvis Lyndensteyn	-	150	-	150
SPUK Inburgering	-	173	-	173
Doeluitkering Sportstimulering	81	98	81	98
Doeluitkering VVE	64	-	64	-
Regiodeal Natuur en Veerkrachting landschap	50	-	30	20
<i>Overige Nederlandse overheidslichamen:</i>				
Project Ervaren & Turf	99	-	30	69
Overig	77	15	77	15
Nedvang Zwerfafval	73	-	38	35
Doeluitkering NPO	60	219	60	219
De Vlecke Gorredijk	47	-	47	-
Doeluitkering Wijk GGD	40	-	25	15
Totaal	12.908	2.388	3.548	11.748

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Inleiding

De niet uit de balans blijvende verplichtingen zijn langlopende overeenkomsten waaruit één of meerdere verplichtingen voortvloeien. Om dit inzichtelijk te maken brengen we in beeld wat onze verplichtingen zijn ten aanzien van waarborgen en garanties en wat onze verplichtingen zijn uit hoofde van (Europees aanbestede) inkoopovereenkomsten.

Borgstellingen:

Onze gemeente staat per 31 december 2022 borg voor € 31.552.000. Dit betreft 50% en 100% gewaarborgde geldleningen (€ 30.874.000) en borgstellingen gemeentegaranties (€ 678.000). Het bedrag is, volgens de verslaggevingseisen, buiten de balans onder passiva verantwoord. In 2022 is het bedrag aan indirect gegarandeerde geldleningen waarborg 50% WSW en NWB gelijk gebleven.

Gemeentegarantie:

De borgstellingen in het kader van de regeling "gemeentegarantie" (particuliere woningbezitters) hebben betrekking op 37 verstrekte hypotheek (adressen). Deze afgegeven garanties lopen af, er komen geen nieuwe garanties bij. De verstrekte gemeentegarantie met het hoogste saldo is per ultimo 2021 € 105.957. Het gemiddelde gegarandeerde bedrag is € 28.410. Gezien de hoogte van de gegarandeerde leningen zal de waarde van de betreffende woningen hoger zijn dan het gegarandeerde bedrag. Het risico voor onze gemeente is daarom beperkt.

x €
1.000

Gegarandeerde geldleningen Waarborg 100%	Geldnemer	Oorspr Bedrag	Restant lening 31-12- 2021	Restant lening 31-12- 2022
BNG				
Woningbouw	WoonFriesland	187	188	188
Woningbouw	WoonFriesland	381	381	381
Woningbouw	WoonFriesland	446	317	317
Woningbouw	WoonFriesland	990	606	606
Woningbouw	WoonFriesland	1.067	600	600
Dorpshuis Beetsterzwaag	De Buorskip	140	-	
Diversen				
Garantstelling hypotheek	Inwoners/personeel		1.051	678
Totaal 100% borgstelling		3.211	3.143	2.770

x €
1.000

Indirect gegarandeerde geldleningen* Waarborg 50%	Geldnemer	Oorspr Bedrag	Restant lening 31-12- 2021	Restant lening 31-12- 2022
BNG				
WSW	Stichting Elkien	7.500	7.500	7.500
WSW	Stichting Elkien	994	701	701
WSW	Stichting Elkien	8.160	8.160	8.160
WSW	Stichting Elkien	2.040	2.040	2.040
WSW	Stichting Elkien	12.500	2.500	2.500
WSW	Stichting Elkien	15.100	3.020	3.020
WSW	Stichting Elkien	7.400	1.480	1.480
WSW	Stichting Elkien	10.000	4.300	4.300
WSW	Stichting Elkien	9.000	1.800	1.800
WSW	Stichting Elkien	2.500	-	
WSW	Stichting Elkien	9.400	-	
WSW	Stichting Elkien	600	-	
WSW	WoonFriesland	3.700	3.700	3.700
WSW	Woonzorg Nederland	3.780	1.197	1.197
Ned. Waterschaps Bank				
WSW	Stichting Elkien	3.500	3.500	3.500
WSW	WoonFriesland	16.000	16.000	16.000
WSW	Woonzorg Nederland	1.665	1.665	1.665
Totaal			57.563	57.563
		113.839		
Hiervan 50% indirect gegarandeerd			28.782	28.782

Totale borgstellingen 31-12-2022	31.925	31.552
	219.184	

In de toelichting wordt ook opgenomen het totaalbedrag van de betalingen die inzake de borg- en garantstelling zijn gedaan tot en met het eind van het begrotingsjaar.

Overige niet uit de balans blijvende verplichtingen

Huurovereenkomst brandkranen

Het betreft hier een overeenkomst met Vitens (het waterleidingbedrijf) voor onbepaalde tijd.

Afvalverwerking, straatvegen en kolken zuigen

Met Omrin is een overeenkomst voor onbepaalde tijd afgesloten. De kosten voor afvalverwerking, straatvegen en kolken zuigen bedragen jaarlijks € 1.218.000.

Overeenkomst Accountantsdiensten

Er is een nieuwe overeenkomst voor accountantsdiensten afgesloten met HZG accountants en adviseurs. De overeenkomst is van kracht met ingang van het boekjaar 2020 en heeft een looptijd van vier jaar en eindigt wanneer de accountantsdiensten over het boekjaar 2023 zijn afgerond. De overeenkomst kan tweemaal verlengd worden met één boekjaar. Omdat deze dienst in OWO verband is aanbesteed komt 1/3 deel ten laste van onze gemeente. De kosten per jaar voor onze gemeente bedragen € 48.000 (1/3 deel van € 144.000).

Overeenkomst groenafval

Deze overeenkomst is aangegaan voor 4 jaar (2022 t/m 2025) De kosten bedragen € 150.000 per jaar.

Overeenkomst brandstof

Er is een overeenkomst voor de levering van brandstof tegen een fluctuerend kortingstarief. Looptijd 2022 t/m 2025, de kosten bedragen € 100.000 per jaar.

Overeenkomsten aanschaf voertuigen en cirkelmaaiers

De overeenkomst voor de aanschaf van voertuigen is aangegaan voor 4 jaar (2022 t/m 2025). Het betreft de aanschaf van 10-12 auto's. Totale contractwaarde bedraagt € 600.000.

De overeenkomst voor de aanschaf van cirkelmaaiers is aangegaan voor 3 jaar (2022 t/m 2024). De kosten zijn € 75.000 per jaar.

Overeenkomst hekkelen

Er is een overeenkomst afgesloten voor 2 jaar (2022-2023) met de optie tot 2 jaar verlengen. De kosten bedragen € 50.000 per jaar.

Buurtsportwerk

Er is een afspraak gemaakt om gedurende een meerjarige periode de uitvoering van het gemeentelijke sportbeleid door Sport Fryslân te laten verzorgen. Sport Fryslân dient hiervoor jaarlijks een subsidieaanvraag in bij de gemeente Opsterland.

Overzicht van baten en lasten met toelichting

Toelichting

Begrotingsrechtmatigheid

De door de raad vastgestelde begroting en begrotingswijzigingen zijn de norm voor de begrotingsrechtmatigheid. Bestedingen boven het vastgestelde begrotingsbedrag (lasten) per programma die niet door de raad zijn geautoriseerd zijn strikt genomen onrechtmatig. Er kunnen

verschillende soorten begrotingsafwijkingen worden onderkend. Het hangt dan van de reden af of de overschrijding meetelt in het oordeel van de accountant. Uit onderstaande tabel blijkt dat er bij enkele programma's een overschrijding is bij de lasten. We hebben geconstateerd dat deze overschrijdingen passen binnen het bestaande beleid en niet eerder bekend waren. De overschrijdingen vallen daarmee in de categorie “onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel”.

Wij verzoeken de raad deze overschrijdingen alsnog te autoriseren door middel van het vaststellen van de Jaarstukken 2022. Voor een toelichting op de overschrijding verwijzen we naar de financiële analyses bij de betreffende programma's.

Overzicht baten en lasten jaarrekening 2022

x € 1.000

Programma	Begroting 2022	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022
0 Bestuur en ondersteuning			
Baten	605	597	2.123
Lasten	3.548	5.247	4.083
Saldo	-2.943	-4.650	-1.960
1 Veiligheid			
Baten	25	25	3.541
Lasten	2.073	2.073	3.087
Saldo	-2.048	-2.048	453
2 Verkeer en vervoer			
Baten	188	196	292
Lasten	3.414	3.572	3.687
Saldo	-3.226	-3.376	-3.395
3 Economie			
Baten	499	1.991	1.316
Lasten	801	2.265	1.715
Saldo	-302	-274	-399
4 Onderwijs			
Baten	536	665	720
Lasten	3.527	3.808	3.713
Saldo	-2.992	-3.142	-2.993
5 Sport, cultuur en recreatie			
Baten	427	904	636
Lasten	6.134	7.398	7.050
Saldo	-5.706	-6.494	-6.414
6 Sociaal domein			
Baten	10.343	11.080	10.352
Lasten	37.578	40.864	37.527
Saldo	-27.235	-29.784	-27.175
7 Volksgezondheid en milieu			
Baten	6.932	9.762	7.402
Lasten	7.757	11.048	7.900
Saldo	-825	-1.287	-498
8 Bouwen, wonen en gronden			
Baten	2.709	3.221	4.597
Lasten	2.658	3.298	4.172

Saldo	51	-77	425
Algemene dekkingsmiddelen			
<i>Baten</i>			
OZB	4.710	4.710	4.709
Precariobelasting	-	-	-
Gemeentefonds	53.001	59.004	60.077
Dividend	210	210	326
<i>Lasten</i>			
OZB	770	778	823
Saldo	57.151	63.146	64.288
Overhead			
Baten	677	572	3.274
Lasten	11.834	13.409	16.242
Saldo	-11.157	-12.837	-12.968
Resultaat voor bestemming	768	-823	9.365
Mutaties reserves			
Baten	288	2.059	6.960
Lasten	1.056	1.236	1.526
Saldo	-768	823	5.434
Resultaat na bestemming	-	0	14.800

Totaaloverzicht baten en lasten

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primair)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	84.703	80.093	92.113	89.999	2.114
Baten	90.903	80.861	92.937	99.365	6.428
Saldo voor bestemming	6.200	768	825	9.365	8.540
Mutaties reserves					
Lasten	5.045	226	1.236	1.526	-290
Baten	1.781	288	2.059	6.960	4.901
Saldo na bestemming	2.936	830	1.648	14.800	13.152

Programma 0

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primair)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	17.332	16.152	17.786	21.148	3.361
Baten	62.443	59.204	65.093	70.508	5.415
Saldo voor bestemming	45.111	43.052	47.307	49.361	2.054
Mutaties reserves					
Lasten	3.402	-	260	260	-
Baten	423	-	1.109	1.147	38
Saldo na bestemming	42.132	43.052	48.156	50.247	2.092

Programma 1

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primair)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	2.049	2.073	2.073	3.087	1.014
Baten	6	25	25	3.541	3.516
Saldo voor bestemming	-2.044	-2.048	-2.048	453	2.502
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-
Saldo na bestemming	-2.044	-2.048	-2.048	453	2.502

Programma 2

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primair)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	3.175	3.414	3.572	3.687	115
Baten	236	188	196	292	96
Saldo voor bestemming	-2.939	-3.226	-3.376	-3.395	-19
Mutaties reserves					
Lasten	545	-	-	-	-
Baten	521	-	-	185	185
Saldo na bestemming	-2.963	-3.226	-3.376	-3.210	166

Programma 3

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primair)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	1.223	801	2.265	1.715	-550
Baten	1.407	499	1.991	1.316	-675
Saldo voor bestemming	184	-302	-274	-399	-125
Mutaties reserves					
Lasten	180	155	155	225	70
Baten	34	-	35	35	-
Saldo na bestemming	38	-457	-395	-590	-195

Programma 4

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primair)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	1.223	801	2.265	1.715	-550
Baten	1.407	499	1.991	1.316	-675
Saldo voor bestemming	184	-302	-274	-399	-125
Mutaties reserves					
Lasten	180	155	155	225	70
Baten	34	-	35	35	-
Saldo na bestemming	38	-457	-395	-590	-195

Programma 5

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primair)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	6.269	6.134	7.398	7.050	-348
Baten	749	427	904	636	-268
Saldo voor bestemming	-5.521	-5.706	-6.494	-6.414	80
Mutaties reserves					
Lasten	-	-	-	-	-
Baten	154	125	359	356	-3
Saldo na bestemming	-5.367	-5.581	-6.135	-6.058	77

Programma 6

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primaïr)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	37.947	37.578	40.864	37.527	-3.337
Baten	11.783	10.343	11.080	10.352	-728
Saldo voor bestemming	-26.164	-27.235	-29.784	-27.175	2.609
Mutaties reserves					
Lasten	30	30	30	30	-
Baten	74	-	140	140	-
Saldo na bestemming	-26.120	-27.265	-29.674	-27.066	2.609

Programma 7

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primaïr)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	10.471	7.757	11.048	7.900	-3.148
Baten	9.865	6.932	9.762	7.402	-2.360
Saldo voor bestemming	-606	-825	-1.287	-498	789
Mutaties reserves					
Lasten	467	-	750	783	33
Baten	409	-	158	158	-
Saldo na bestemming	-664	-825	-1.879	-1.123	755

Programma 8

x € 1.000

Exploitatie	Realisatie 2021	Begroting 2022 (primaïr)	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022	Mutatie begroting/ realisatie 2022
Lasten	3.316	2.658	3.298	4.172	874
Baten	4.068	2.709	3.221	4.597	1.376
Saldo voor bestemming	752	51	-77	425	502
Mutaties reserves					
Lasten	393	-	-	228	228
Baten	166	-	96	96	-
Saldo na bestemming	525	51	19	294	274

Gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd

De ramingen/geschatte afrekeningen zijn gebaseerd op bestaand beleid maar zijn alleen opgenomen als de prestatie in 2022 is geleverd.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Gegevens 2022	J.M. van der Weij	F.E. van 't Hooge	T. Oosterhaven	L. Meijer
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 31/8	1/9 - 31/12	1/1 - 31/7	1/12 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	0,889	1
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Ja	Ja
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 78.119	€ 36.238	€ 51.008	€ 7.078
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.166	€ 17.049	€ 8.105	€ 1.198
<i>Subtotaal</i>	€ 92.286	€ 53.287	€ 59.112	€ 8.276
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 143.803	€ 72.197	€ 111.532	€ 18.345
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totaal bezoldiging	€ 92.286	€ 53.287	€ 59.112	€ 8.276
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2021	J.M. van der Weij	I. Zwart	T. Oosterhaven
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12	01/01-31/01	01/02-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0.889	0.889
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 115.772	€ 6.856	€ 65.904
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.369	€ 1.211	€ 11.969
<i>Subtotaal</i>	€ 137.141	€ 8.067	€ 77.873
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 15.483	€ 170.318
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totaal bezoldiging	€ 137.141	€ 8.067	€ 77.873
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2022	R.M. Koster
Functiegegevens	Griffier
Aanvang en einde functie vervulling in 2020	1/1 - 31/12
Aantal kalendermaanden in het kalenderjaar	12
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	1664
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 206
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 28.565
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand	€ 342.784
Werkelijk uurtarief lager dan het maximum uurtarief?	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 142.737
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 142.737
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Totaal bezoldiging	€ 142.737
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

Gegevens 2022	T. Oosterhaven
Functiegegevens	Griffier
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	0,889
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2022
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	€ 3.194
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 3.194
Individueel toepasselijk maximum	€ 111.532
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	€ 3.194
Waarvan betaald in 2022	€ 3.194
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	€ 0
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

Het bezoldigingsmaximum in 2022 voor onze gemeente is € 216.000. In 2021 was dit € 209.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen ook de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2022 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten

plaatsvinden. Er zijn in 2022 geen ontsluitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Overzicht incidentele baten en lasten

x € 1.000

Omschrijving	Programma	Begroting 2022	Begroting 2022 na wijzigingen	Jaarrekening 2022	Verschil Jaarrekening/begroting
Baten					
Resultaat grondexploitatie	8	952	950	946	- 4
Verkoop gronden	0	-	-	640	640
Oekraïne bekostiging	1	-	-	3.524	3.524
Onttrekkingen aan reserves					
Reserve onderwijshuisvesting basisonderwijs (vrijval)	4	163	163	4.142	3.979
Reserve recreatie en toerisme	5	125	359	356	- 3
Reserve Corona tbv alg. reserve (deel vrijval)	0	-	1.010	1.010	-
Alg. reserve tbv Pers SD-versterken toegang	0	-	69	69	-
Alg. reserve tbv Budget Anders werken-werkplek vd toekomst	0	-	30	30	-
Alg. reserve tbv Transf. Bedrijventerreinen	3	-	28	28	-
Alg. reserve tbv Samenw. Onderwijs-bedrijfsleven	3	-	7	7	-
Alg. reserve tbv Inv. Wet Inburgering	6	-	34	34	-
Alg. reserve tbv Geweldig Gorredijk dorpsdialoog	6	-	25	25	-
Alg. reserve tbv Jeugd en jongerenwerk	6	-	19	19	-
Alg. reserve tbv Uitbr. Dorpsbudgetten	6	-	14	14	-
Alg. reserve tbv Lokale duurzaamheidsagenda	7	-	75	75	-
Alg. reserve tbv GIDS gelden	7	-	38	38	-
Alg. reserve tbv Lokale milieu agenda	7	-	25	25	-
Alg. reserve tbv Natuurbescherming	7	-	20	20	-
Alg. reserve tbv Geweldig Gorredijk proceskosten	8	-	38	38	-
Alg. reserve tbv Kerkenvisie	8	-	30	30	-
Alg. reserve tbv Ontwikkelagenda leefbaarheid	8	-	28	28	-
Reserve Corona	0	-	-	29	29
Reserve Organisatiedoelstellingenfonds	0	-	-	8	8
Reserve onderhoud wegen	2	-	-	185	185
Reserve onderwijshuisvesting speciaal onderwijs (vrijval)	4	-	-	439	439
Reserve de Treffer (vrijval)	4	-	-	263	263
Reserve verbouw dorpshuizen	6	-	48	48	-
Totaal incidentele baten		1.240	3.009	12.070	9.061

Lasten					
Oekraïne uitgaven	1	-	-	1.090	1.090
Stortingen in reserves					
Reserve recreatie en toerisme	3	155	155	225	70
Reserve onderwijshuisvesting speciaal onderwijs	4	41	41	-	- 41
Reserve verbouw dorpshuizen	6	30	30	30	-
Alg. reserve tbv Werkplek van de toekomst	0	-	260	260	-
Alg. reserve tbv Duurzaamheidsfonds	7	-	750	750	-
Reserve energietransitie	7	-	-	33	33
Reserve komplannen	8	-	-	113	113
Reserve invoeringsomgevingswet	8	-	-	115	115
Totaal incidentele lasten		226	1.236	2.616	1.380
Totaal incidenteel resultaat		1.014	1.773	9.454	7.681

Uiteenzetting financiële positie

Reserves

x € 1.000

Algemene reserve	Saldo 31-12-2021	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo 31-12-22
Buffer	7.500	-	-	7.500
Vrij besteedbaar	12.356	2.935	3.414	11.877
Totaal algemene reserve	19.856	2.935	3.414	19.377
Bestemmingsreserves				
Reserve egalisatie Corona	1.502	-	1.040	462
Reserve werkplek van de toekomst	-	260	-	260
Reserve organisatiedoelstellingenfonds	338	-	8	330
Reserve onderhoud wegen	297	-	185	112
Reserve recreatie en toerisme	534	225	356	403
Reserve De Treffer	263	-	263	-
Reserve huisvesting basisonderwijs	4.142	-	4.142	-
Reserve huisvesting speciaal onderwijs	439	-	439	-
Reserve verbouw dorpshuizen	115	30	48	97
Reserve zwembad Bakkeveen	37	-	-	37
Reserve riolering	86	-	-	86
Reserve energietransitie	467	33	-	500
Reserve duurzaamheid	-	750	-	750
Reserve komplannen	206	113	-	319
Reserve invoering omgevingswet	345	115	-	460
Totaal bestemmingsreserves	8.771	1.526	6.481	3.816
Totaal reserves	28.627	4.461	9.895	23.193

Voorzieningen

x € 1.000

Voorzeningen	Saldo 31-12-2021	Dotatie	Bestedingen	Vrijval	Saldo 31-12-2022
Voorziening wethouderpensioenen	4.111	24	155	364	3.616
Voorziening strategisch personeelsplan (SPP)	230	316	221	23	302
Voorziening verlofsparen	-	11	-	-	11
Voorziening groot onderhoud rioleringen	1.959	105	190	-	1.874
Voorziening beheersplan kunstwerken	1.256	258	109	-	1.405
Voorziening onderhoud gebouwen	557	753	753	-	557
Voorziening begraafrechten	490	120	-	49	561
Voorziening nog uit te voeren werken	126	89	-	2	213
Voorziening latente vennootschapsbelasting	-	215	21	-	194
Totaal	8.729	1.891	1.449	438	8.733

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SiSa)

Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (Sisa)

SiSa staat voor: Single information, Single audit, eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is sinds 2006 de manier waarop provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (hierna: medeoverheden) zich per jaar verantwoorden over de besteding van specifieke uitkeringen en/of provinciale middelen.

Sisa regelingen

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2022 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 14-2-2023								
Verstrekk er	Uitkeringsc ode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A16	Bekostigingsregeling opvang onthemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) 1 maart tot en met 14 oktober 2022	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde plek per dag (GOO) met ingang van 15 oktober 2022 (jaar T)	Vul in verschil werkelijke bestedingen ten opzichte van de gecombineerde uitkomst van A16/01 en A16/02 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/06</i>
			€ 2.490.800	€ 866.520	€ 0	€ 0	€ 0	€ 109.525
		Totaal bedrag vorderingen uitgekeerde verstrekkingen (jaar T) POO	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) in (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01 t/m 08	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		

			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: A16/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A16/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A16/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: A16/11</i>			
			€ 0	€ 56.910	€ 3.523.755	€ 3.523.755	Nee			
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T)	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T)	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T)	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021)	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021)		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/02</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: B2/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/06</i>	Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2	Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2
			0	35	0	0	Ja	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten					
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/09</i>					
			Nee							
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3)	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3)	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van		

			<p>kosten van onderdeel c (artikel 3)</p> <p>Werkelijke kosten</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/10</i></p>	<p>kosten van onderdeel e (artikel 3)</p> <p>Werkelijke kosten</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/11</i></p>	<p>kosten van onderdeel e (artikel 3)</p> <p>Keuze werkelijke kosten</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/12</i></p>	<p>kosten van onderdeel e (artikel 3)</p> <p>Keuze werkelijke kosten</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/13</i></p>	<p>betrekking tot de kindregeling (artikel 3)</p> <p>Werkelijke kosten</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/14</i></p>	<p>onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3)</p> <p>Werkelijke kosten</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i></p>
			€ 0	€ 0			€ 0	€ 0
			<p>Reeks 2</p> <p>Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/16</i></p>	<p>Reeks 2</p> <p>Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i></p>	<p>Reeks 2</p> <p>Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/18</i></p>	<p>Reeks 2</p> <p>Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i></p>	<p>Reeks 2</p> <p>Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (jaar T) (artikel 3)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/20</i></p>	<p>Reeks 2</p> <p>Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i></p>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			<p>Reeks 2</p> <p>Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/22</i></p>	<p>Reeks 2</p> <p>Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/23</i></p>	<p>Reeks 2</p> <p>Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/24</i></p>	<p>Reeks 2</p> <p>Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3)</p> <p>Keuze normbedragen</p> <p><i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/25</i></p>	<p>Totaal</p> <p>Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling</p> <p><i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/26</i></p>	

			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		€ 0
BZK	C30	Specifieke uitkeringen proeftuinen aardgasvrije wijken 2e ronde	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-reedygemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Eventuele toelichting op niet volgens plan/aanvraag uitgevoerde projecten
			Gemeenten	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Indicator 06 verplicht als hier 'Nee' wordt ingevuld	Verplicht als bij indicator 05 'Nee' is ingevuld		
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C30/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C30/02</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: C30/03</i>	<i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: C30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C30/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C30/06</i>
			€ 0	€ 2.475.950	30	49	Ja	
		Eindverantwoording (Ja/Nee)						
		<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C30/07</i>						
		Nee						
BZK	C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen	Beschikingsnummer / naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle D2</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>

			Indicator: C32/01	Indicator: C32/02	Indicator: C32/03	Indicator: C32/04	Indicator: C32/05	Indicator: C32/06
			1 SUVIS2021-00744389	€ 4.149	€ 150.000	Ja		Ja
			2 SUVIS2021-01245399	€ 0	€ 0	Ja	project gestart, afronding 2023	Nee
			3 SUVIS21-2-02616697	€ 30.616	€ 30.616	Ja		Nee
			4 SUVIS21-2-02640187	€ 0	€ 0	Nee	Project wordt niet uitgevoerd	Ja
			5					
			Kopie Beschikingsnummer/ Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. Indicator: C32/07	Aard controle D2 Indicator: C32/08	Aard controle n.v.t. Indicator: C32/09			
			1 SUVIS2021-00744389	Ja				
			2 SUVIS2021-01245399	Ja				
			3 SUVIS21-2-02616697	Ja				
			4 SUVIS21-2-02640187	Nee	Project wordt niet uitgevoerd			
			5					
BZK	C43	Regeling reductie energiegebruik woningen	Beschikingsnummer/ naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/01	Aard controle R Indicator: C43/02	Aard controle R Indicator: C43/03	Aard controle D1 Indicator: C43/04	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/05	Aard controle n.v.t. Indicator: C43/06
			RREW2020-00450150	€ 240.333	€ 260.921	2.000		Ja

			Totaal aantal bereikte huurwoningen	Is minstens 70% van de uitgekeerde specifieke uitkering bestemd voor activiteiten als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onder a, b of c van de regeling (Ja/Nee)?				
			<i>Aard controle D1</i> <i>Indicator: C43/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C43/08</i>				
			1.170	Ja				
BZK	C55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/06</i>
			0	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 0
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning – bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			

			vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.						
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/09</i>				
			0	€ 0	€ 0				
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C55/15</i>	
			0	0	0	0	0	0	
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen	Eindverantwoording (Ja/Nee)					

		gedupeerden door de toeslag enaffaire	Aard controle R Indicator: C62/03	Aard controle n.v.t. Indicator: C62/04				
			€ 0	Ja				
BZK	C75	Regiodeals 3e tranche	Betreft pijler Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) Aard controle n.v.t. Indicator: C75/01	Besteding per pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) Aard controle R Indicator: C75/02	Cofinanciering per pijler (jaar T) Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden) Aard controle R Indicator: C75/03	Totale besteding per pijler (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derden Aard controle R Indicator: C75/04	Totale cofinanciering per pijler (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derden Aard controle R Indicator: C75/05	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicator: C75/06
			1 Pijler 1: Vitale kernen	€ 290.126	€ 0	€ 445.315	€ 1.379.069	sisa medeoverheden 2022 nog niet meegenomen.
			2 Pijler 2: Veerkrachtig landschap	€ 0	€ 0	€ 2.059.481	€ 3.072.435	sisa medeoverheden 2022 nog niet meegenomen.
			3					
			4					
			5					
			6					
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Totale uitvoeringskosten (t/m jaar T) Inclusief uitvoering door derden	Totale compensabele BTW (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		

			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C75/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C75/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: C75/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C75/10</i>					
			Nee	€ 3.932.205	€ 119.770	Nee					
BZK	C209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2023	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: C209/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/04</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: C209/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/06</i>			
			1	RHA2022-03335490	Loevestein 5	€ 0	€ 0	€ 0	0		
			2								
			10								
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: C209/09</i>	<i>Aard controle R. Indicator: C209/10</i>					
			1	Loevestein 5	0	Ja	Ja				
			2								
			10								
Eindverantwoording (Ja/Nee)											

		<i>Aard controle n.v.t.</i>							
		<i>Indicator: C209/11</i>							
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>		
			<i>Indicator: D8/01</i>	<i>Indicator: D8/02</i>	<i>Indicator: D8/03</i>	<i>Indicator: D8/04</i>	<i>Indicator: D8/05</i>		
			€ 359.570	€ 113.520	€ 0	€ 0	€ 64.048		
		Gemeenten	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstanden beleid	In 2022 opgebouwde reserve om mee te nemen naar volgende vierjarige periode		
			Bedrag	Bedrag	Bedrag	Bedrag			
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>		
			<i>Indicator: D8/06</i>	<i>Indicator: D8/07</i>	<i>Indicator: D8/08</i>	<i>Indicator: D8/09</i>	<i>Indicator: D8/10</i>		
		1							
		2							

		100					
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/05</i>
			€ 6.985	€ 0	€ 25.950	€ 0	€ 59.638
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	
	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: D14/09</i>			
	1						
	2						
	10						

SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel I 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/06</i>	
			€ 6.052.334	€ 173.695	€ 688.053	€ 1.137	€ 94.851	€ 13	
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/09</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/11</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2/12</i>	
			€ 223.843	€ 95.883	€ 0	€ 633.783	€ 750	€ 0	

			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaf faire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>										
			€ 0	Ja										
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2022 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/06</i>	€ 0	€ 1.807	€ 40.923	€ 0	€ 0	€ 0

			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkings (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BOB in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkings BBZ in (jaar T) i.v.m. kinderopvangtoeslagaffaire		
			Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/09</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3/11</i>	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2022	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	<i>Aard controle n.v.t.</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i>	Gemeente <i>Aard controle R</i>

	<i>Indicator: G4/01</i>	<i>Indicator: G4/02</i>	<i>Indicator: G4/03</i>	<i>Indicator: G4/04</i>	<i>Indicator: G4/05</i>	<i>Indicator: G4/06</i>
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 21.389	€ 39.502	€ 94	
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 12.204	€ 1.164	€ 0	
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 22.481	€ 4.156	€ 0	
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 253	€ 650	€ 0	
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	-€ 602	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
6 Totaal	-€ 602	€ 0	€ 56.327	€ 45.472	€ 94	
Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)			
	Gemeente	Gemeente	Gemeente			
<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>			
<i>Indicator: G4/07</i>	<i>Indicator: G4/08</i>	<i>Indicator: G4/09</i>	<i>Indicator: G4/10</i>			
1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja			
2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja			
3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja			
4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja			
5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja			
6 Totaal	0	0				

	Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)				
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)				
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)				
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)				
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)				
6	Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
	Kopie regeling	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffa ire	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. kinderopvangtoeslaga ffaire	Kapitaalverstrekkings - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkings Tozo in jaar T i.v.m. kinderopvangtoeslagaffa e	

			Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/17	Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)			
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)			
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)			
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)			
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)			
			6 Totaal	0	0	0
SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2022 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T)	Baten (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	
			Aard controle R Indicator: G10/01	Aard controle R Indicator: G10/02	Aard controle n.v.t. Indicator: G10/03	
			€ 41.252	€ 0	Ja	
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	

		kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel	Bijzondere bijstand in (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/01</i>	Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/02</i>	Gemeente <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G12/04</i>			
		Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	Onderwijsroute 2022_ deel gemeente	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/01</i>	Baten onderwijsroute (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/02</i>	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/03</i>	Baten overige voorzieningen (jaar T) Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/04</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G13/05</i>	
		Alle gemeenten verantwoord voor hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) Gemeenten <i>Aard controle R</i>	Totale werkelijke berekende subsidie <i>Aard controle n.v.t.</i>				

		Indicator: H4/01		Indicator: H4/02				
		€ 69.491	€ 58.924					
		Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is	
		Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle R Indicator: H4/04	Aard controle R Indicator: H4/05	Aard controle R Indicator: H4/06	Aard controle R Indicator: H4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/08	
1		SPUKSPRT22064	€ 58.924	€ 58.924	€ 0	€ 0		
2								
100								
VWS	H8	Regeling Sportakkoord 2020-2022	Beschikingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) Gerealiseerd	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) Gerealiseerd	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) Gerealiseerd
			Aard controle n.v.t. Indicator: H8/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/02	Aard controle R Indicator: H8/03	Aard controle R Indicator: H8/04	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/05	Aard controle n.v.t. Indicator: H8/06
1			1033607	€ 85.142	€ 0	€ 20.254	€ 0	€ 24.587
2			1042237	€ 37.716	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
3								
4								
			Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t.	Aard controle n.v.t.				

			<i>Indicator: H8/07</i>	<i>Indicator: H8/08</i>		
			1 1033607	Ja		
			2 1042237	Nee		
			3			
			4			
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)	Eindverantwoording? (Ja/Nee)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H12/01</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H12/02</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H12/03</i>	
			€ 40.164	Ja	Ja	

Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Overzicht geraamde baten en lasten per taakveld

x € 1.000

Taakveld		Baten	Lasten
0.1	Bestuur	664	1.814
0.10	Mutaties reserves	6.960	1.526
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten		14.800
0.2	Burgerzaken	353	1.339
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	839	872
0.4	Overhead	3.274	16.242
0.5	Treasury	492	58
0.61	OZB woningen	3.250	823
0.62	OZB niet-woningen	1.459	-
0.63	Parkeerbelasting	-	-
0.64	Belastingen overig	62	-0
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	60.077	-
0.8	Overige baten en lasten	39	1
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	3.524	2.921
1.2	Openbare orde en veiligheid	17	166
2.1	Verkeer en vervoer	292	3.682
2.3	Recreatieve havens	-	-
2.4	Economische havens en waterwegen	-	-
2.5	Openbaar vervoer	-	5
3.1	Economische ontwikkeling	348	482
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	741	1.115
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	0	33
3.4	Economische promotie	227	85
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	276
4.2	Onderwijshuisvesting	50	1.555
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	670	1.882
5.1	Sportbeleid en activering	296	475
5.2	Sportaccommodaties	105	1.431
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1	411
5.4	Musea	8	75
5.5	Cultureel erfgoed	10	15
5.6	Media	8	620
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	208	4.023
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	598	2.693
6.2	Wijkteams	66	950
6.3	Inkomensregelingen	9.216	12.739
6.4	Begeleide participatie	-	3.254
6.5	Arbeidsparticipatie	74	1.122
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	54	1.187

6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	335	5.704
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	9	8.597
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	371
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	-	910
7.1	Volksgesondheid	41	1.500
7.2	Riolering	2.993	2.098
7.3	Afval	3.932	2.957
7.4	Milieubeheer	244	1.029
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	192	316
8.1	Ruimtelijke ordening	37	268
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.584	2.706
8.3	Wonen en bouwen	977	1.199
	Totaal	106.325	106.325

Algemene dekkingsmiddelen

Overzicht

Onder de algemene dekkingsmiddelen vallen de vrij besteedbare lokale heffingen, de uitkering uit het gemeentefonds, financieringsfunctie en de dividenduitkeringen.

De specificatie van de algemene dekkingsmiddelen is:

x € 1.000

Omschrijving	Begroting 2022 (incl wijzigingen)	Realisatie 2022
<i>Baten</i>		
OZB	4.710	4.709
Precariobelasting	-	-
Gemeentefonds	59.004	60.077
Dividend	210	326
Totale baten	63.924	65.112
<i>Lasten</i>		
OZB	778	823
Totale lasten	778	823
Saldo algemene dekkingsmiddelen	63.146	64.288

Kosten Overhead

Overzicht

Onder overhead wordt verstaan alle lasten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Door deze duidelijk definitie kan een eenduidig inzicht worden gegeven in de lasten die direct zijn toe te rekenen aan bepaalde taakvelden. Deze definitie is gebaseerd op een richtinggevende notitie van de Commissie BBV.

Vennootschapsbelasting

Overzicht

De belastingaangifte over 2022 is nog niet definitief, we zijn nog in overleg met de belastingdienst. Naar nu bekende informatie zal er een fors overschot worden behaald met de activiteit grondexploitatie. Er is daarom voor 2022 een voorziening latente vennootschapsbelasting gevormd waaraan € 215.000 is gedoteerd en € 21.000 onttrokken, zijnde de voorlopige aanslag over 2022. Er zal een aanvullende voorlopige aanslag 2022 worden ingediend voor € 194.000.

Onvoorzien

Overzicht

De post onvoorzien is in 2022 niet gebruikt:

Beschikbaar volgens de vastgestelde begroting 2022	€ 37.500
Besteed is:	nihil
Resteert	€ 37.500